

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

2018

Martin Řehák

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

Současné překlady ruské a ukrajinské literatury

Bakalářská práce

Autor: Martin Řehák
Studijní program: B7310 Filologie
Studijní obor: Jazyková a literární kultura
Vedoucí práce: Mgr. Michal Čuřín
Oponent práce: PhDr. Nella Mlsová, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Martin Řehák

Studium: P15P0066

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Jazyková a literární kultura

Název bakalářské práce: **Současné překlady ruské a ukrajinské literatury**

Název bakalářské práce AJ: Contemporary translations of Russian and Ukrainian literature

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zaměřuje na ruskou a ukrajinskou literaturu vydávanou od roku 2000. Zabývá se jejími překlady do českého jazyka a snaží se postihnout motivaci výběru. Sleduje redaktorský přístup českých nakladatelství k této literatuře. V kapitolách autor poukazuje na paratexty vybraných knižních děl a na souvislosti se současnou ruskou kulturou a politikou. Součástí projektové práce bude pozvání překladatele Libora Dvořáka a uspořádání veřejného čtení z jím vybrané knihy.

ULICKÁ, Ljudmila Jevgen'jevna. Zelený stan. Přeložila Alena MACHONINOVÁ. Praha: Paseka, 2016. ISBN 978-80-7432-488-8. ULICKÁ, Ljudmila Jevgen'jevna. Daniel Stein, překladatel. Přeložila Alena MACHONINOVÁ. Praha: Paseka, 2012. ISBN 978-80-7432-196-2. SOROKIN, Vladimír Georgijevič. Telurie. Přeložil Libor DVOŘÁK. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2014. ISBN 978-80-87855-09-6. SOROKIN, Vladimír Georgijevič. Vánice. Přeložil Libor DVOŘÁK. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. ISBN 978-80-87053-54-6. SOROKIN, Vladimír Georgijevič. Den opričníka. Přeložil Libor DVOŘÁK. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2009. ISBN 978-80-87053-29-4. AKUNIN, Boris. Tajemství zlatého tolobasu: [dobrodružství anglického historika v Rusku] : román. Přeložila Ema ROZGONYIOVÁ, přeložila Vlasta TAFELOVÁ. Praha: Art slovo, 2002. ISBN 80-238-8560-X. PRILEPIN, Zachar. Botky plné horké vodky: klukovské povídky. Přeložil Libor DVOŘÁK. Praha: Argo, 2011. ISBN 978-80-257-0489-9. ČIŽOVOVÁ, Jelena Semenovna. Čas žen. Přeložila Adéla KOUTNÁ. Brno: Host, 2016. ISBN 978-80-7491-650-2. LEBEDEV, Sergej S. Hranice zapomnění. Přeložil Libor DVOŘÁK. Příbram: Pistorius & Olšanská, c2012. ISBN 978-80-87053-66-9. LEBEDEV, Sergej S. Děti srpna. Přeložil Libor DVOŘÁK. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2016. ISBN 978-80-87855-43-0. UL'JANENKO, Oles'. Tady na jihu. Přeložila Jiřina DVOŘÁKOVÁ. Brno: Větrné mlýny, 2015. ISBN 978-80-7443-171-5. ŽADAN, Serhij. Dějiny kultury začátku století. Přeložil Alexej SEVRUK. Praha: Petr Štengl, 2013. ISBN 978-80-87563-17-5. ZABUŽKO, Oksana. Muzeum opuštěných tajemství. Přeložila Rita KINDLEROVÁ. Zlín: Kniha Zlín, 2013. Neewit, sv. 30. ISBN 978-80-87162-90-3. PUTNA, Martin C. Obrazy z kulturních dějin ruské religiozity. Praha: Vyšehrad, 2015. ISBN 978-80-7429-534-8.

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Michal Čuřín

Oponent: PhDr. Nella Mlsová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 16.11.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne...

.....

Poděkování

První poděkování patří vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Michalu Čuřínovi za odbornou pomoc a přínosné podněty pro přípravu projektu. V souvislosti s uspořádáním akce také děkuji PhDr. Nelle Mlsové, Ph.D., Mgr. Olze Halamové, Mgr. Jiřině Pavlíkové a Jakubu Vovsovi. Stejně tak si dovoluji poděkovat překladateli Liboru Dvořákovi za návštěvu a s ní spojený program na Univerzitě Hradec Králové.

Anotace

ŘEHÁK, Martin. *Současné překlady ruské a ukrajinské literatury*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2018. 163 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zaměřuje na české překlady ruských a ukrajinských děl vydaných mezi lety 2000 a 2017. Dává je do souvislosti s jejich paratexty. V teoretické části rozebírá problematiku sekundárních textů, jejich rozlišení a informuje o autorech čtyř překladů (Světlana Alexijevičová, Vladimír Sorokin, Taras Prochasko, Serhij Žadan) vybraných na základě počtu epitextů. Do praktické části zařazuje rozbor peritextů a epitextů pro každé ruské a ukrajinské dílo. Snaží se nalézt důvod jejich recepčního vlivu. Autor práce aplikuje rozbor a konečné výsledky pro díla dané kulturní oblasti. V závěru práce informuje o akci *Veřejné čtení Libora Dvořáka*, organizované v souvislosti s tématem práce.

Klíčová slova: Překlady, ruská literatura, ukrajinská literatura, paratext, Světlana Alexijevičová, Vladimír Sorokin, Taras Prochasko, Serhij Žadan.

Annotation

ŘEHÁK, Martin. *Contemporary translations of Russian and Ukrainian literature*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2018. 163 pp. Bachelor Degree Thesis.

This bachelor's thesis is focused on Czech translations of Russian and Ukrainian works published between 2000 and 2017. These texts are put into a broader context with their paratexts. The aim of the theoretical part is to describe secondary texts and their distinction and inform about the authors of four translations (Světlana Alexijevičová, Vladimír Sorokin, Taras Prochasko, Serhij Žadan). The selection is based on the number of epitexts. The aim of the practical part is to analyze peritexts and epitexts for each Russian and Ukrainian work and trying to find the reasons of their receptional influence. The results of the analysis are applied on the works. In the end of the thesis the author informs about the event *Public Reading of Libor Dvořák*, which was organized in terms of the subject of this thesis.

Keywords: Translations, Russian literature, Ukrainian literature, paratext, Světlana Alexijevičová, Vladimír Sorokin, Taras Prochasko, Serhij Žadan.

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:.....

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod.....	1
1 Zvolená metoda	3
1.1 Paratexty	4
1.1.1 Knižní paratexty (peritexty)	6
1.1.2 Mimoknižní paratexty (epitexty).....	9
2 Ruští autoři	11
2.1 Světlana Alexijevičová	11
2.1.1 Ocenění Světlany Alexijevičové	12
2.1.2 Tvorba Světlany Alexijevičové.....	13
2.1.3 Překlady děl Světlany Alexijevičové	14
2.2 Vladimír Sorokin	14
2.2.1 Ocenění Vladimíra Sorokina	15
2.2.2 Tvorba Vladimíra Sorokina.....	16
2.2.3 Překlady děl Vladimíra Sorokina	17
3 Ukrajínští autoři	18
3.1 Taras Prochasko.....	18
3.1.1 Ocenění Tarase Prochaska.....	19
3.1.2 Tvorba Tarase Prochaska	19
3.1.3 Překlady děl Tarase Prochaska.....	20
3.2 Serhij Žadan.....	20
3.2.1 Tvorba Serhije Žadana	21
3.2.2 Překlady děl Serhije Žadana.....	22
4 Ruské překlady a jejich paratexty	23
4.1 Světlana Alexijevičová: Doba z druhé ruky: konec rudého člověka.....	23
4.1.1 Paratexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka.....	23
4.1.1.1 Peritexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka.....	23

4.1.1.2	Epitexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka.....	28
4.2	Vladimír Sorokin: Den opričníka	35
4.2.1	Paratexty díla Den opričníka	35
4.2.1.1	Peritexty díla Den opričníka	35
4.2.1.2	Epitexty díla Den opričníka.....	37
4.3	Paratexty ruských překladů	43
5	Ukrajinské překlady a jejich paratexty.....	45
5.1	Taras Prochasko: Jinací	45
5.1.1	Paratexty díla Jinací	45
5.1.1.1	Peritexty díla Jinací	45
5.1.1.2	Epitexty díla Jinací	48
5.2	Serhij Žadan: Big Mac.....	53
5.2.1	Paratexty díla Big Mac	53
5.2.1.1	Peritexty díla Big Mac	54
5.2.1.2	Epitexty díla Big Mac	56
5.3	Paratexty ukrajinských překladů	60
6	Projekt.....	61
	Závěr	62
	Použité zdroje	64
	Primární literatura.....	64
	Sekundární literatura.....	64
	Tištěná periodika	65
	Internetové zdroje	68
	Ostatní zdroje.....	72
	Seznam příloh	73

Úvod

Recepce současné literatury je v dnešní době problematizována enormním rozsahem knižní produkce. Zejména je tento problém patrný v otázce zahraničních děl, neboť beletristické i odborné publikace se do českého prostředí dostávají teprve zprostředkovaně, tj. překladem. Bakalářská práce si tedy vytyčuje úkol postihnout alespoň okrajově recepci současných (21. století) děl vydaných v zahraničí a přeložených do českého jazyka.

Pro výběr kulturního prostředí jsme zvolili ruskou a ukrajinskou oblast. Sepětí české kultury s tvůrčími počiny představitelů zmíněných dvou okruhů je dáno nejen historickým, ale také současným společenským kontextem. Právě literatura, která často odráží realitu, je jedním z aspektů, díky nimž můžeme pochopit (nebo se alespoň pokusit pochopit) podstatu východoevropského smýšlení. Soudíme, že ruská literatura může být v České republice, snad kvůli neslavným dějinným událostem, dosud považována za druhořadou sféru zájmů. Co se týče ukrajinské tvorby, počet českých překladů lze považovat za marginální. Pokusíme se proto zviditelnit tuto část světové kultury a specifikovat stanoviska českých recipientů.

Z hlediska časového vymezení děl není možné čerpat pouze z odborných literárních publikací, proto se práce opírá o sekundární texty překladů (jinak též paratexty), jejichž teoretický rozbor čtenář nalezne v kapitole *1.1 Paratexty* a další diverzifikaci v příslušných podkapitolách *1.1.1 Knižní paratexty (peritexty)* a *1.1.2 Mimoknižní paratexty (epitexty)*. Vycházíme především z odborného výzkumu Lenky Müllerové, ale také z publikace Daniely Hodrové nebo Andrey Králíkové. Jejich bádání rozšiřujeme praktickým rozbohem mediálních paratextů určených děl. Právě na základě kvantity tohoto druhu sekundárních textů byl vybrán vzorek dvou ruských a dvou ukrajinských děl.

Teoretickou část doplňují kapitoly týkající se čtyř autorů (Světlana Alexijevičová, Vladimír Sorokin, Taras Prochasko a Serhij Žadan), jejichž díla byla na základě paratextů analyzována.

V praktické části se již dotýkáme konkrétních sekundárních textů, jež přibližují český překlad díla. Kapitola *4 Ruské překlady a jejich paratexty* obsahuje rozbor paratextů v okolí děl Světlany Alexijevičové *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* a Vladimíra Sorokina *Den opričníka*. V kapitole *5 Ukrajinské překlady a jejich paratexty* si všímáme peritextů a epitextů v okolí knih Tarase Prochaska *Jinací* a Serhije Žadana *Big Mac*. Klademe

důraz především na způsob, jakým jsou jednotlivé překlady reflektovány. Jak vstupují do komunikace s recipientem. Snažíme se nalézt jak v okolí primárního textu, tak v českém mediálním prostoru shodné motivy. Pokládáme si otázku, proč u těchto děl objevujeme zvýšenou mediální recepci a co tento fakt způsobuje.

Součástí práce je také informace o projektu veřejného čtení, jehož se zhostil český překladatel a publicista Libor Dvořák. Byla tak uvedena do praxe snaha podat studentům Univerzity Hradec Králové, akademickým pracovníkům i široké veřejnosti přínosné informace o ruské literatuře a kultuře, stejně tak o ruské společnosti. Usnadnit tím rozšíření pohledu na východní tvorbu a umožnit přenesení pozornosti na oblast, která není dostatečně rozpracovaná či podchycená.

1 Zvolená metoda

Práce se primárně zabývá novodobou ruskou a ukrajinskou literaturou, proto bylo nutno v samém počátku vytvořit seznam těchto děl (viz *Příloha A*). Jako „současnou“ literaturu jsme pro naše záměry definovali díla, jež vyšla v originálním znění mezi lety 2000-2017. Domníváme se, že ohraničení je vyhovující, neboť první rok je zlomový z hlediska časové chronologie (počátek 21. století), případně díky zásadní politické změně v Rusku (prezidentský úřad začíná vykonávat Vladimir Putin). Druhý letopočet je pak logickým mezníkem posledních možných rozborů, přihlédneme-li k faktu, kdy práce vznikla.

Soupis překladů v *Příloze A*, zahrnující prózu, poezii či odbornou literaturu, je výsledkem průzkumu v Souborném katalogu České republiky (CASLIN) Databáze Národní knihovny ČR. Vzhledem k značnému množství nalezených děl (205 knih) připouštíme možnost nezaregistrování či opomenutí ruského nebo ukrajinského překladu. Nicméně tato eventualita by měla být minimalizována. Abychom si byli skutečně jisti, že první vydání daného originálu vzniklo ve výše zmíněném časovém rozsahu, využili jsme internetové databáze Ruské národní knihovny a Ruské státní knihovny.

Nabízí se otázka, jak stanovujeme „ruskou“ a „ukrajinskou“ literaturu. Lze nalézt mnoho aspektů pro vymezení pojmů (jazykové hledisko, geografické hledisko atd.). Během výzkumu jsme se rozhodli vybrat mj. autory, kteří třeba nežijí na území Ruské federace, ale píšou v ruském jazyce. Zmíníme např. Bělorusku Světlanu Alexijevičovou, Gruzínku Jelenu Bočorišvili nebo autorku žijící v Izraeli Dinu Rubinu. Jsme přesvědčeni, že autory používaný jazyk je zřetelným signálem pro zařazení do kontextu určité literatury.

Jako kritérium výběru děl, jejichž rozborů můžeme nalézt jen v několika málo publikacích, jsme zvolili pro pochopení recepce v českém prostředí jejich mediální paratexty (epitexty). Na pojem se následně zaměříme v kapitole *1.1.2 Mimoknižní paratexty (epitexty)*.

Další fází tvořil kvantitativní výzkum, jelikož bylo zapotřebí vybrat na základě počtu mimoknižních paratextů z každé národní literatury dva představitele. Tabulky s výsledky pro každou knihu tvoří *Přílohu B* (ruské překlady) a *Přílohu C* (ukrajinské překlady). Zjistili jsme, že největší počet epitextů pro ruské překlady patří knize běloruské autorky Světlany Alexijevičové *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* (20) a textu Vladimíra Sorokina *Den opričníka* (26). V případě ukrajinské literatury drží pomyslné prvenství dílo Tarase Prochaska *Jinací* (15), druhou knihou s nadměrným počtem epitextů je *Big Mac* Serhije Žadana (9).

Výběr dvou děl z každé kulturní oblasti (tj. ruské a ukrajinské) můžeme odůvodnit vztahem s otázkami nastolenými v *Úvodu*. V případě analýzy paratextů jednoho díla by nedošlo k možnosti vztáhnout výsledky k celkové situaci současných českých překladů ruské a ukrajinské literatury z důvodu jeho chybné výlučnosti. Proto považujeme za vhodný rozbor sekundárních textů alespoň dvou překladů umožňující objektivní komparaci.

V teoretické části jsou předmětem bádání biografie a tvorba autora, také nejvýznamnější ocenění a překlady. Jestliže se pohybujeme v okolí (nejen) mediálních textů, jak bude ještě vysvětleno v kapitole *1.1 Paratexty*, je nasnadě, že zmínky o literárních cenách nejsou bezpředmětné. Jednak uvádějí autora a jeho dílo do užšího vztahu s veřejností a s médií, jednak mohou v kulturním transferu sloužit jako popud pro uvedení autora do dalšího kulturního prostředí, kupř. ve formě překladu (Králíková, 2015, s. 52).

Do praktické části pak spadá analýza paratextů výše uvedených děl s přihlédnutím k otázce recepce v českém prostředí a existence shodných motivů.

Závěrečnou část tvoří projekt v podobě veřejného čtení překladatele Libora Dvořáka, kdy se autor práce sám podílí na hlavní funkci paratextů, totiž na snaze zpřístupnit překlady zahraničních literatur českým čtenářům.

1.1 Paratexty

V *Lexikonu teorie literatury a kultury* zpracoval pojem „paratext“ Werner Wolf (Nünning, 2006, s. 583-584). Předponu vycházející z řečtiny překládá jako „přes“ nebo „vedle“. Shodně s francouzským teoretikem Gerardem Genettem, jenž se problematice věnuje, považuje paratexty za prostředky sloužící k obeznámení čtenáře s primárním autorským textem. Nesou v sobě podpůrnou, informační a interpretační funkci. Uvádí také jejich klasifikaci (kontext, doba vydání, autor apod.). Wolf na rozdíl od Genetta definuje paratexty pouze jako verbální prostředky, jež vytvářejí v okolí autorského díla speciální literární rámec (Nünning, 2006, s. 584).

Z Genettovy teze vychází i Daniela Hodrová v publikaci *...na okraji chaosu...: poetika literárního díla 20. století*. Podobně jako Wolf spatřuje v paratextu knižní rámec (obálka, titulní stránka atd. – peritexty) přesahující rámec primárního textu. Pracuje s myšlenkou, která uznává další rámec obklopující literární dílo. Ohlasy, kritiky a interpretace

se podílejí na vytváření smyslu díla, Genettem pojmenovány jako epitexty (Hodrová, 2001, s. 212).

Pro naši práci je také podstatný výzkum Andrey Králíkové, jehož výsledky shrnula v knize *Autorské tváře v knižních zrcadlech: obrazy autorů současné české literatury v perspektivě kulturního transferu* (dále jen *Autorské tváře v knižních zrcadlech*). Uvědomuje si zde zásadnost paratextů při konfrontaci díla se čtenářem a celkovém přijetí literárního textu. V paratextech spatřuje typ „*sekundární literární komunikace*“ (Králíková, 2015, s. 35). Po vzoru Gerarda Genetta rozděluje paratexty na ty, jež se objevují v těsné blízkosti primárního textu a spoluutvářejí dílo (peritexty), a na epitexty uvádějící dílo a vyměřující čtenářskou recepci ve vztahu ke kulturnímu transferu (tamtéž, s. 38).

Nejpodrobněji se o paratextech dozvídáme z publikace Lenky Müllerové *Paratexty a česká nakladatelství: (knižní strategie v 90. letech 20. století)*. V odborném díle nejen vymezuje pojmy, ale také zasazuje problematiku do evropského kontextu, uvádí zahraniční poznatky (stejně jako výše zmiňovaní teoretikové se inspiruje především G. Genettem), podrobuje zkoumání proces tzv. paratextualizace¹ a sama uplatňuje teorii na českých dílech posledního desetiletí 20. století. Proto budeme vycházet především ze znalostí této autorky.

Müllerová uvádí, že paratexty (nebo také sekundární texty) jsou výrazné právě svou pragmatičností, s níž obklopují a do jisté míry vyplňují primární autorský text (Müllerová, 2010, s. 12), přičemž v některých případech lze jen obtížně postihnout, kde začíná hranice paratextu a kde hierarchicky nadřazeného textu. Primární a sekundární text spolu vstupují do obousměrné interakce. Paratexty z podstaty věci svazují autorský text interpretačním zprostředkováním a usměřňují čtenářovu recepci (tamtéž, s. 14).

Z výše uvedených důvodů autorka přiděluje paratextům další funkce. Podle Genetta slouží sekundární texty ke zpřístupnění vzorové identity zdrojového textu, interpretují jej a podávají návod, jak k němu přistupovat. Müllerová poté v rámci paratextualizace doplňuje „*transakční, persvazivní a propagační*“ funkce (tamtéž, s. 26). Ukazuje, že tyto druhy textů působí i z emočního hlediska a zasahují tak do procesu prodeje knih (tamtéž, s. 26-27). Za ústřední funkci považuje schopnost uspořádat komunikační kanál mezi čtenářem a autorem či dílem (tamtéž, s. 27).

¹ Paratextualizací autorka rozumí několikafázový interaktivní akt, jenž se výrazně podílí na literární komunikaci skrze paratexty, tj. sekundární texty (Müllerová, 2010, s. 15).

Kategorizování paratextů podle L. Müllerové je rozlišeno z hledisek prostoru, času, materiálního hlediska, pragmatického a funkčního.

Naše dělení vyplývá z dosavadních převládajících klasifikací (prostorové hledisko) a v drobné míře se také budeme v praktické části zabývat časovým určením paratextů.

1.1.1 Knižní paratexty (peritexty)

Zaměříme-li se na knihu v podobě fyzického literárního díla, peritexty se nacházejí v její těsné blízkosti. Markantně zprostředkovávají komunikaci mezi dílem a recipientem. Co se týče veřejných typů těchto textů, mohou fungovat v podobě titulu, prologu, epilogu, záložkových textů či komentáře (Müllerová, 2010, s. 12).

Peritexty autorka dále člení na prefixové (před primárním textem), infixové (v hlavním textu) a závěrečné postfixové, které následují po primárním textu (tamtéž).

V knize *Paratexty a česká nakladatelství: (knižní strategie v 90. letech 20. století)* jsou tyto typy paratextů pečlivě zkoumány a rozebírány na vzorcích děl českých autorů. Pro naše potřeby uvedeme jen ty, které mohou posloužit cílům bakalářské práce.

Prvním druhem peritextu, jenž Müllerová vyděluje, je dedikace. Rozsahem krátký útvar, jímž autor dílo věnuje adresátovi nebo skupině adresátů. Zhusta se nachází v prefixové pozici po titulu a před začátkem autorského textu. Motivací se může stát kladný vztah pisatele k adresátovi, nutnost vypovědět poselství díla, uvedení do jeho atmosféry, snaha uvědomit čtenáře o vzniku literárního textu, případně usnadnit recepci (tamtéž, s. 125). V našem případě se s dedikací setkáme v textech *Den opričníka* a *Big Mac*.

Dalším knižním paratextem je motto (někdy také epigraf). Opět text, který nebývá rozsáhlý. Nalezneme jej podobně jako dedikaci v prefixové pozici. Někdy ale také v pozici infixové (kupř. uvedení kapitol). Shodně s věnováním může vést ke „správné“ interpretaci díla a navozovat atmosféru. Nemusí čerpat z celého primárního textu, ale naopak se vázat pouze k některému z jeho aspektů (např. postava), případně k vnějšímu kontextu. Často má podobu citátu, epigramu, přísloví nebo prosté věty (tamtéž, s. 133). Podle Daniely Hodrové mělo motto v původním smyslu jakýmkoliv způsobem poučit a vysvětlit. Od autorského textu se vyděluje třemi prvky: krátký útvar, cizí a úryvkovitý (Hodrová, 2001, s. 274). Motta objevujeme v dílech *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* a *Jinací*.

Hodrová a Müllerová dále vydělují dvojici z hlediska rámce nejstabilnějších sekundárních textů. Těmi jsou předmluva a doslov. Jejich hlavní funkce jsou uváděcí a uzavírací. Často mají podobu nezávislých kapitol (tamtéž, s. 280).

Předmluva je obligatorně umísťována před autorský text a spojuje se s ním do těsnějšího vztahu než doslov. Zásvěcuje recipienta do poetiky díla (tamtéž). Podle Hodrové existují dva typy předmluv. Metatextová je psána až poté, co byl vytvořen hlavní text. Autor zde často hovoří o svém díle a ospravedlňuje jej. Zcela opačným příkladem je narativní předmluva, úžeji spjatá s primárním textem, neboť je do jisté míry jeho součástí. Její hlavní funkcí je zasvětit čtenáře do děje (tamtéž, s. 281). Dalším posláním předmluvy je osvětlit čtenáři důvod, proč by se měl na dané dílo zaměřit. Vysvětluje vznik díla, kontext a ukazuje, jak správně text přijmout (Müllerová, 2010, s. 139). Předmluvu jsme našli v knize *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*.

Naproti tomu doslov není uveden do stejně těsného svazku jako předmluva. Podle Daniely Hodrové působí jako nástroj shrnutí děje a lze jej nalézt v samém závěru (Hodrová, 2001, s. 280). Platí pro něj shodná typologie, tj. rozdělení na metatextový a narativní. Kromě shrnutí může nejen poskytovat důslednější vysvětlení díla, ale také poskytnout informace týkající se literáta, jeho tvorby a společenského kontextu (Müllerová, 2010, s. 147). Doslov nacházíme v díle *Big Mac*.

Pro oba výše zmíněné peritexty platí, že v případě přeloženého díla tvoří spojovací recepční linku mezi oběma kulturními prostředími. Eliminují rozdílné charaktery podmínek autora a recipienta (tamtéž, s. 140).

Při rozborech okolních sekundárních textů se setkáme i s poznámkou. Typické jsou pro ni variabilnost umístění a fakultativnost. V mnoha případech jsou ve vztahu k hlavnímu textu diferencovány typem a velikostí písma. Převážně jsou až ex post doplněny vydavatelem (Hodrová, 2001, s. 294). Úlohou poznámek je vysvětlit specifický prvek textu, případně celou skupinu segmentů. K její textové části bývá připojen pro snadnější čtení symbol, leckdy se setkáváme i s číslem (Müllerová, 2010, s. 156). V knize Tarase Prochaska *Jinací* se setkáváme s tzv. učenou poznámkou, signifikantní spíše v odborné literatuře (Hodrová, 2001, s. 297). K tomuto typu peritextu lze připojit na základě shodné funkce seznamy poznámek (rejstřík, glosář, data) v postfixovém prostoru díla *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*.

V Prochaskově díle *Jinací* nalzááme i komentář. Objevující se mnohdy buď v samotném textu, či v podobě postfixu. Zabývá se oproti doslovu pouze dílem a objasňuje důležité reálie, genezi postav či lingvistické jevy. Tvoří vědecký aparát, jenž má jednoznačně vzdělávat. Autorem komentáře bývá kupř. autor, redaktor či literární vědec (Müllerová, 2010, s. 167).

Posledními peritexty jsou záložkové texty. Přesněji řečeno paratexty nacházející se na záložkách přebalu a zadní straně obálky. Jejich funkce je do velké míry propagační (tamtéž, s. 170). Díky faktu, že jsou prvními texty, s nimiž recipient přijde do styku, významně ovlivňují první fázi komunikace s dílem. Proto mají persvazivní charakter a snaží se ovlivnit čtenářovo vnímání nejen primárního textu, ale také autora. Tyto nakladatelské texty jsou pro svůj účel zařazovány spíše v krátkém rozsahu. Kromě citátů a stručné interpretace je tvoří třeba také kladné reakce na knihu (tamtéž). Se záložkovými texty se setkáme v případě všech čtyř děl.

Müllerová v publikaci *Paratexty a česká nakladatelství: (knižní strategie v 90. letech 20. století)* operuje s pojmem „obálkové texty“ a rozlišuje je číselně (1-4). Soudíme ale, že z hlediska fyzické existence knihy nelze označovat zmíněné peritexty pouze za „obálkové“, neboť obálky tvoří výhradně ochrannou vrstvu knih s měkkou vazbou (Pistorius, 2011, s. 48). Nemluvě o možném zaměnění čísel stránek s čísly obálkových stránek. Při vymezení pojmů budeme pracovat s odborným dílem Vladimíra Pistoria *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele* a jeho termíny.

Pojem „obálka“ zachováváme a vydělujeme její přední nebo zadní stranu. Pro případné upřesnění použijeme i výraz „vnitřní část obálky“, pokud se v knize nenachází předsádka. Již jsme tedy naznačili, že budeme využívat další pojem „předsádka“, který se podle Pistoria nachází pouze u knih, které mají pevnou vazbu (v našem případě tři díla ze čtyř). Tento papírový dvojlist spojuje desky s knižním blokem a eventuálně může obsahovat informační texty. Předsádky rozdělují na „přední“ a „zadní“ (tamtéž). Některé paratexty se budou nacházet také na „deskách“, příznačných částech knihy s pevnou vazbou (tamtéž). Budeme tedy odlišovat pojmy „obálka“ (měkká vazba) a „desky“ (pevná vazba). Navíc zařadíme pojem „přebal“, jenž v našem případě chrání pouze pevnou vazbu knihy *Den opřičníka* a na vnitřních částech knižních desek, kde se stýká s předsádkami, tvoří „záložky“. Texty v této části rozumíme „záložkové texty“.

1.1.2 Mimoknižní paratexty (epitexty)

Z kapitoly o peritextech je zřejmé, že problematika typu knižních sekundárních textů byla důsledně zpracována. Ať už díky Hodrové, či Müllerové.

Paratexty existující vně fyzické knihy, tedy epitexty, naproti tomu dosud nepodlehly žádnému rozsáhlejšímu rozboru. Opět je můžeme rozdělit na veřejné a privátní, nicméně nejčastěji se s nimi setkáváme v mediálním prostoru (Müllerová, 2010, s. 12). Podle Müllerové není pojetí nastíněné Gerardem Genettem doposud výrazněji specifikováno (tamtéž, s. 76).

Králíková uvádí výraznou schopnost epitextů podílet se na recepci literárního díla. Nechápe tím pouze kritický příjem, ale obecné vnímání v rámci kontextu a pevně daného kulturního prostředí. Nemusí nutně hodnotit a analyzovat, ale spíše uvést primární text ve známost, informovat o něm a propagovat jej. Tezi dokládá na povaze současných recenzí, jejichž cílem není odborná analýza, ale těsnější kontakt se čtenářem. Recipient si tak podle recenze vytváří vlastní obraz díla. Jestliže přijímá její kladnou verzi, stává se kniha zajímavou, pokud verzi zápornou, pak text odsuzuje (Králíková, 2015, s. 38).

Pro naši práci bude důležitá skutečnost, že o recepci díla výrazně rozhoduje kvantita recenzí a periodika, v nichž jsou otištěny (tamtéž, s. 51). V publikaci *Autorské tváře v knižních zrcadlech* autorka zmiňuje několik periodik, která dnes vytvářejí a usměrňují recepci literárních děl. Kritická přijetí obsahují kritiky periodik *Host*, *Tvar* nebo *A2*. Vedle nich poté recenze např. v *Hospodářských novinách*, *Lidových novinách* či *MF Dnes*. Akceptuje i literární servery zabývající se literaturou (tamtéž, s. 38).

Pro rozbor recepce překladů současných ruských a ukrajinských děl jsme se proto zaměřili vedle peritextů i na epitexty. Dokonce jsme jejich počtem podmínili výběr vzorku čtyř překladů (viz *Příloha B* a *Příloha C*), neboť jsme shodně s Králíkovou přesvědčeni o výpovědní hodnotě kvantity. Vedle žánru kritiky a recenze jsme zařadili i mediální rozhovory, kde je dílu věnována minimálně jedna otázka, což koresponduje s výše uvedenými funkcemi epitextů. Ostatně L. Müllerová považuje rozhovor za druh epitextu (Müllerová, 2010, s. 12).

Konečně mezi typy vnějších paratextů jsme si dovolili zahrnout také knižní úryvky v periodikách. Lze namítnout, že tyto texty spadají již do kategorie primárního textu, avšak

jejich nedokončenost, časté výpustky, umístění v mediálním prostoru a persvazivní schopnost usměrnit recipientův zájem o dílo, svědčí o opaku.

Trojici literárních periodik uvedených Králíkovou jsme doplnili o několik dalších: *Literární noviny*, *Aluze*, *Plav*, *Labyrint Revue*, *Souvislosti* a *Revolver Revue*. Také mimoliterární periodika jsme obohatili o: *Respekt*, *Kulturní noviny*, *Právo*, *Reflex* a *Týden*. Co se týče literárních serverů, vybírali jsme převážně webová sídla, kde publikují překladatelé a literární teoretikové. Toto kritérium ovšem nebylo podmínkou. Po selekci mnoha serverů jsme se zaměřili na internetové stránky *iLiteratura.cz*, *Literární.cz*, *VašeLiteratura.cz* a na stránky knihkupectví *Kosmas.cz*. Poslední platformou mediálních epitextů se staly internetové stránky, jež se vysloveně nezabývají literaturou, ale pro naše potřeby byly dostatečně reprezentativní. Zvolili jsme servery *České televize* a *Českého rozhlasu*, dále *Deník.cz*, *iDnes.cz*, *Lidovky.cz* a *Novinky.cz*.

Výsledky a nepřímé odůvodnění faktu, proč jsme zvolili danou čtveřici literárních děl Světlany Alexijevičové, Vladimíra Sorokina, Tarase Prochaska a Serhije Žadana (*Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*, *Den opričníka*, *Jinací* a *Big Mac*), lze nalézt v *Příloze B* (epitexty ruských překladů) a *Příloze C* (epitexty ukrajinských překladů).

2 Ruští autoři

Následuje stručná biografie dvou ruských autorů Světlany Alexijevičové a Vladimíra Sorokina. Kromě výčtu jejich ocenění a charakteristiky tvorby uvádíme také dosavadní české překlady jejich děl.

2.1 Světlana Alexijevičová

Investigativní novinářka a prozaička Světlana Alexandrovna Alexijevičová se narodila ve městě západní Ukrajiny jménem Stanislav (dnes Ivano Frankivsk) na sklonku května roku 1948 (Brož, 2014). Zájem o žurnalistiku zdědila pravděpodobně po ukrajinském otci, jenž před druhou světovou válkou studoval novinářský obor v běloruském Minsku. Po demobilizaci sovětských armád se rodina přestěhovala do běloruské vesnice, kde se stal otec Alexijevičové ředitelem školy a její běloruská matka učitelkou (Tallisová Dražanová, 2016, s. 116).

Světlana Alexijevičová začala studovat žurnalistiku v roce 1967 na Běloruské státní univerzitě v Minsku, kde slavila několikrát úspěchy jako laureátka školních soutěží (oficiální stránka Světlany Alexijevičové, cit. 2017, Вместо биографии). Její novinářská dráha začala působením v literárním časopise *Neman*, vycházejícím v Minsku (Festival spisovatelů Praha, 2014).

V době perestrojky, iniciované tehdejším generálním tajemníkem ÚV KSSS Michailem Gorbačovem, byla již etablovanou žurnalistkou největšího města Běloruska. Období devadesátých let dnes vnímá jako dobu volnosti, nadšení a optimismu, po němž nastoupilo prozření a uvědomění si omylu. V rozhovoru s Adélou Tallisovou Dražanovou v časopise *Reportér* uvádí, že Gorbačovovy reformy byly přínosem pouze pro úzký okruh společnosti představovaný inteligencí a mládeží, zatímco ostatní nebyli na náhlou svobodu připraveni (Tallisová Dražanová, 2016, s. 118). Ostatně zmiňovaná rozporuplnost mezi obyvateli rozpadajícího se Sovětského svazu je jedním z myšlenkových obsahů knihy *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*.

Své postoje následně shrnula v projevu pro ruský PEN klub v červnu 1995, jehož tématem byla sovětská válečná literatura. Považuje takový druh literatury za zhoubný pro

vlastní generaci a v rozhovoru s Petrou Procházkovou v *Lidových novinách*, kde je tento projev zmiňován, výrazně odsuzuje nejen postavu válečného hrdiny, ale samotnou válku vůbec. Největší nebezpečí v rámci tohoto pacifistického postoje je pro ni nadšení, s nímž většina ruských mužů vstupuje do války. Následně argumentuje dětskou fascinací a společenským nátlakem, ovlivňujícím mládež ve věci boje a válčení (Procházková, 2016, s. 11). Znalost výše uvedených tendencí umožňuje číst spisovatelčina díla právě z takových hledisek.

V prvním roce nového milénia probíhají na území východní Evropy změny. Prezidentem Ruské federace se stává Vladimir Putin, jehož politické aktivity (zahraniční i domácí) Světlana Alexijevičová mnohokrát napadala (Kittlová, 2015b). Její protiválečné postoje způsobují, že se z novinářky stává pro Bělorusko a prezidentský režim Alexandra Lukašenka nepřijatelná osoba. Proto r. 2000 Minsk opouští. Jak uvádí zadní předšádka knihy *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*, v dalších letech žije přechodně v Paříži, Gothenburgu nebo Berlíně. Po uplynutí jedenácti roků se vrací zpátky do vlasti, ale její publikace stále nejsou v Bělorusku oficiálně vydávány. (Alexijevičová, 2015a, zadní předšádka).

2.1.1 Ocenění Světlany Alexijevičové

Již roku 1999 obdržela Alexijevičová „Herderovu cenu“, pojmenovanou podle německého spisovatele a filozofa Johanna Gottfrieda Herdera. Následovalo americké ocenění „National Book Critics Circle Award“ (2005) a opět německá cena roku 2013, tj. „Mírová cena německých knihkupců“. Na francouzském poli získala ve stejném roce cenu „Prix Médicis essai“ (Alexijevičová, 2015a, zadní předšádka).

Další ocenění získala kupř. v Polsku nebo Švédsku, nicméně nejvýraznějším ohodnocením literární práce Světlany Alexijevičové je fakt, že se stala vůbec první běloruskou držitelkou „Nobelovy ceny za literaturu“. Rozhodnutí bylo zdůvodněno přesvědčením, že spisovatelka vládne „polyfonním literárním stylem, který je dokumentem utrpení a odvahy naší doby.“ (Bezr, 2015a).

2.1.2 Tvorba Světlany Alexijevičové

V první řadě je nutné podotknout, že jazyk, kterým autorka píše, ji zařazuje do sféry literatury ruské. Nikoliv běloruské či ukrajinské.

Charakteristický literární styl Alexijevičové je z velké části podmíněn jejím zaměstnáním. Stojí totiž na hranici beletristického díla a reportážního interview, jež nasvědčuje spíše stylu publicistickému. Převažují zde rozhovory, potažmo jejich úryvky a odposlouchané monology. Proto jsou její díla často označována jako „román hlasů“ (Alexijevičová, 2015a, zadní předsádka).

Následkem vytvoření takové mozaiky výroků je pochopitelně zatlačení autorského subjektu do pozadí. Ten je patrný pouze v úvodních částech či jako explikace převládajícího textu. Publicistka Markéta Kittlová v článku *Alexijevičová, Světlana (Nobelova cena za literaturu 2015)* na serveru *iLiteratura.cz* vysvětluje autorčin postup tezí, „že síla lidských osudů dokáže působit sama o sobě, aniž by bylo nutné, či dokonce žádoucí tyto osudy jakkoliv literárně estetizovat.“ (Kittlová, 2015b). Vnímáme zde zřetelné kladné přijetí stylu, jenž Alexijevičová využívá.

Ačkoliv Světlana Alexijevičová nijak na první pohled výpovědi zpovídaných nezkrasuje a kompilace nahrávek probíhá v souladu s žurnalistickými tendencemi, přesto autorka postupuje striktně v intencích literárního díla. Tj. výsledky selektuje a řadí dle autorského záměru. Snahu být poplatná literárnímu kontextu sama spisovatelka nevnímá jako novinářskou (Procházková, 2016, s. 11).

Žurnalisticko-literární aktivity Alexijevičové trvají již více jak čtvrt století. Pět jejích děl spojených jednotným stylem, charakterizovaným v předchozích odstavcích, se stává součástí pomyslné kroniky pojmenované autorkou jako *Autobiografie jedné Utopie neboli Historie rudého člověka*. Lze v nich najít náměty pevně spjaté s historií a emocionálně silnými událostmi Sovětského svazu (Alexijevičová, 2015a, zadní předsádka).

Osudy žen v Rudé armádě za druhé světové války popisuje kniha *Válka nemá ženskou tvář* (1985). Lidské hlasy také reagují na neslavné mezníky, jakými byl třeba výbuch atomové elektrárny v Černobylu (*Modlitba za Černobyl*, 1997) či vojenské útoky v Afghánistánu, jejichž dozvuky jsou zachyceny v knize *Zinkoví hoši* z roku 1989 (tamtéž). Poslední ze zmíněných knih byla do češtiny přeložena pod názvem *Zinkoví chlapci* (viz níže).

2.1.3 Překlady děl Světlany Alexijevičové

Knihy běloruské spisovatelky byly již přeloženy do dvaadvaceti jazyků. (Alexijevičová, 2015a, zadní předsádka).

Česká republika se prozatím dočkala čtyř překladů. Zcela první bylo do češtiny převedeno dílo s názvem *Válka nemá ženskou tvář* (Lidové nakladatelství, 1986) v překladu Vladimíra Michny, jehož druhé vydání vydalo nakladatelství Pistorius & Olšanská v překladu Libora Dvořáka roku 2018. Ostatně výše zmíněné příbramské nakladatelství se stalo českou platformou pro vydávání děl Světlany Alexijevičové. Roku 2015 vzniklo první české vydání knihy, jíž se ještě budeme věnovat, tedy *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* (druhé vydání 2017). O rok později následovali *Zinkoví chlapci*. Obě dvě knihy přeložila Pavla Bošková. Taktéž v roce 2015 vychází druhé vydání díla *Modlitba za Černobyl* v překladu Milana Jungmanna a Libora Dvořáka. První vydání přeložil prvně jmenovaný a vyšlo v brněnském nakladatelství Doplněk (2002).

2.2 Vladimír Sorokin

Vladimír Georgijevič Sorokin, narozený 7. srpna roku 1955 v periferní části Moskevské oblasti Bykovo, je dosud aktivním spisovatelem a jeho dílo je překládáno do mnoha cizích jazyků.

Ve svých dvaadvaceti letech (1977) zakončil jako inženýr-mechanik studium na Ruské státní Gubkinově univerzitě ropy a plynu, nicméně tuto sféru zájmu opustil a věnoval se knižní grafice či konceptuálnímu umění. Účastnil se i různých uměleckých výstav (Glanc, 2011, s. 96).

Sedmdesátá léta, přesněji řečeno jejich polovina, jsou také první etapou, kdy se snaží Sorokin poprvé proniknout na pole literatury. Jeho začátky spadají do období, kdy vykonával redaktorskou činnost pro časopis mládeže *Smena*. Odtud ale odešel poté, co odmítl stát se členem Komunistického svazu mládeže, zkráceně Komsomolu. (Sorokin, 2009, zadní záložka přebalu).

Jelikož se počáteční tvorba Vladimíra Sorokina vymezovala bez jakýchkoliv kompromisů proti tehdejšímu totalitnímu režimu (Sorokin se řadil k tzv. „druhé kultuře“, kterou také nazýváme undergroundem), nebylo možné, aby byla v Sovětském svazu publikována (Kasack, 2000, s. 480). Proto se jeho texty objevují až roku 1985 ve francouzském časopise *A-Ja*. Je to šest povídek, psaných s největší pravděpodobností mezi lety 1978 a 1983 a chystaných pro knihu *První brigáda*. Ten samý rok 1985 si mohli pařížští čtenáři přečíst i první Sorokinův román *Fronta*, jenž vyšel v emigrantském nakladatelství Sintaksis (Sorokin, 2009, zadní záložka přebalu).

Zlomem se stává rok 1989. Období Gorbačovovy „perestrojky“ a „glasnosti“. Tehdy se totiž Sorokinovy povídky objevují na stránkách jedenáctého čísla lotyšského časopisu *Rodnik*. Pro ruského spisovatele se tak otevírá nadějná vyhlídka, že brzy budou jeho texty číst i ruští, potažmo sovětští čtenáři. Ve své rodné zemi se stává definitivně známým až díky filmovému časopisu *Isskustvo kino*, jenž v roce 1992 zveřejňuje výše zmíněný román *Fronta* (tamtéž).

Vladimír Sorokin se stal roku 1993 členem ruského PEN klubu (Oficiální stránka Vladimíra Sorokina, cit. 2017, Автобиография). Na začátku roku 2017 ovšem z této spisovatelské organizace vystoupil (tamtéž).

V roce 2002 byl také obžalován ruským konzervativním hnutím Jdoucí pospolu za pornografické scény v knihách *Třicátá Marinina láska* a *Goluboje salo* (Glanc, 2011, s. 97). Kampaň vedla k soudnímu jednání, jež skončilo v Sorokinův prospěch.

2.2.1 Ocenění Vladimíra Sorokina

První ocenění obdržel Vladimír Sorokin v září roku 2001. Byla to „Cena Andreje Bělého“ za přínos ruské literatuře. V roce 2005 jej Spojené státy americké ohodnotily cenou „Liberty“ za vklad do americko-ruské kultury a vztahu těchto dvou států. Za román *Led* Sorokin získal roku 2010 rusko-italskou „Cenu Maxima Gorkého“. V témže roce mu jeho další román *Vánice* přinesl ocenění „Novaja Slovesnost“. A konečně v roce 2011 obdržel opět za román *Vánice* cenu „Balšaja kniga“ (Oficiální stránka Vladimíra Sorokina, cit. 2017, Автобиография).

2.2.2 Tvorba Vladimíra Sorokina

Sorokinova díla se v počátku jeho psaní skládají převážně z povídek a divadelních her. Následně je to pak tvorba románů a v nedávné době napsal i několik scénářů a libret.

Co se týče charakteru tvorby, mnozí teoretikové hovoří o undergroundu, ruském postsovětském postmodernismu a soc-artu². Výchozím bodem je revolta proti režimnímu (zde komunistickému) systému, poukazování na jeho absurditu a napadání oficiální zprofanované literatury (Pospíšil a kol., 2001, s. 541).

Sama díla Vladimíra Sorokina dosahují kýženého efektu především šokováním, pobouřením a bořením dříve tabuizovaných hranic. V literární tvorbě mísí zdánlivě neslučitelné žánry a styly. Usiluje o dekonstrukci typických žánrů socialistického realismu (budovatelská, vesnická či válečná próza) a dává tyto vyhraněně politické texty do souvislostí s naturalistickými postupy, fantastikou nebo science-fiction. (tamtéž). Jeho texty vnímáme jako experimenty, které zkoumají dosažitelné hranice vkusu, obsahující explicitní znázorňování sexu (heterosexuálního i homosexuálního), užívání drog a uskutečňování zvráceného násilí (Sorokin, 2009, zadní záložka přebalu).

S postupujícím vývojem dění v Rusku přesouvá Sorokin svoji pozornost z vyprázdněného socrealismu na současný stav země, jenž opět usouvztahňuje s historickými obdobími Ruska a možným vývojem budoucnosti. Podle českého historika a kritika Martina C. Putny je právě Sorokinova tvorba v současné ruské literatuře „*znaméním onoho ‚bodů nula‘, do něhož se Rusko dostalo – otevřené situace devadesátých let, skutečné svobody náboženské, kulturní i politické volby, zcela unikátní v dosavadních ruských dějinách.*“ (Putna, 2015, s. 275). Svobodu, jež se v totalitní minulosti zdála nereálnou, vystihuje jako hrůznou a pro člověka spíše svazující, neboť se jejích nekonečných možností může vždy chopit další zručná síla.

Základním tématem Sorokinových děl se stává diskurz vlivu rozmanitých ideologií na antropologickou podstatu člověka. Rámce a syžety jsou obměňovány, avšak v postavách spatřujeme nositele principů a systémů. Andrej Komjaga ve *Dni opričníka* představuje

² Soc-art můžeme definovat jako postmoderní směr, jenž kombinuje prvky komunistické kultury a nízké prvky populárního konzumu. Snaží se tak poukázat na absurditu totalitní propagandy a posouvat dále význam jejích symbolů. Za další představitele soc-artu jsou považováni např. Alexander Melamid či Leonid Sokov (Pospiszyl, 2002)

privilegovanou a nedotknutelnou moc budoucnosti, lékař Garin a vozka Kucka ve *Vánici* ztělesňují rozdílné sociální pohledy na motivy cesty a cíle (Glanc, 2011, s. 99).

2.2.3 Překlady děl Vladimíra Sorokina

Zvláště v začátcích, kdy Sorokinovo dílo nemohlo být vydáváno, objevovaly se jeho texty ve francouzských a posléze německých překladech. Ať už třeba zmiňovaná *Fronta* (Paříž, 1985; Curych, 1990) nebo *Třicátá Marinina láska*, jež vyšla poprvé v Paříži (1987) a následně v Curychu roku 1991 (Kasack, 2000, s. 480).

Co se týče českého jazyka, prvním překladem byla *Třicátá Marinina láska* (1995; 2. vydání 2010, Pistorius & Olšanská) Libora Dvořáka v nakladatelství Československý spisovatel. Dvořák přeložil všechna další díla Vladimíra Sorokina (*Den opričníka* – 2009, *Vánice* – 2011, *Telurie* – 2014), jež vydalo nakladatelství Pistorius & Olšanská v edici s názvem *Knihy Vladimíra Sorokina* a která mají také jednotnou obálku Lubomíra Šedivého.

Výjimkou je tak jen román *Fronta*, vydaný roku 2003 nakladatelstvím Malá Skála v překladu Jakuba Šedivého.

3 Ukrajínští autoři

V dalších kapitolách bude čtenář obeznámen prostřednictvím stručné biografie, charakteristiky literární tvorby, výčtu ocenění a překladů s ukrajinskými autory Tarasem Prochaskem a Serhijem Žadanem.

3.1 Taras Prochasko

Prozaik a esejista Taras Prochasko se stejně jako Světlana Alexijevičová (viz kapitola 2.1 *Světlana Alexijevičová*) narodil v ukrajinském městě Stanislav (v květnu 1968), jež v současné době nese název Ivano Frankivsk.

Mezi lety 1989-1991 se podílel na studentských hnutích (Chlaňová a kol., 2010, s. 165). V době studií na přírodovědecké fakultě Národní (dříve Státní) univerzity Ivana Franka ve Lvově, zakončených roku 1992, se začal zajímat o botaniku. Spisovatelova následná zaměstnání byla především spojena s místem, kde se narodil. V Ivano Frankivsku se uplatnil v Institutu karpatského lesnictví, pracoval také jako učitel, hlídač, barman či moderátor rozhlasové stanice Věž. Spolupracoval s ukrajinskými periodiky jako *Expres*, *Pokrok* (Lvov) nebo *Haličský korespondent* (Ivano Frankivsk). Jedno z jeho nejzásadnějších žurnalistických působení můžeme spatřovat v rozmezí let 1992-1994, kdy se jako spoluredaktor podílel na tvorbě známého undergroundového časopisu *Čtvrtek*. Zde také debutoval (Prochasko, 2012, s. 206).

Pro českého čtenáře jeho děl je pozoruhodné, že se příjmení Tarase Prochaska vyvinulo z českého „Procházka“. Sám autor středočeské kořeny akceptuje a nechává se jimi inspirovat při tvorbě svých děl, kupř. v povídce *Jetotak* (překlad Rita Kindlerová) v antologii *Expres Ukrajina: Antologie současné ukrajinské povídky* (Chlaňová a kol., 2010, s. 71).

Kromě toho je také jedním z příslušníků Asociace ukrajinských spisovatelů (Prochasko, 2012, s. 206).

3.1.1 Ocenění Tarase Prochaska

První ocenění autor získává v prvním desetiletí 21. století. Roku 2004 se stal držitelem literárního stipendia „Stowarzyszenie Willa Decjusza – Homines Urbani“. V roce 2007 obdržel cenu „Premia Konrada“, která mu byla předána členy Polského institutu v Kyjevě (Prochasko, 2012, s. 206).

3.1.2 Tvorba Tarase Prochaska

Svým narozením na sklonku šedesátých let Prochasko spadá do jedné z nejnovějších generací „devadesátníků“. Tj. autorů debutujících v posledním desetiletí 20. století, všímajících si tehdejšího krachu nejen ekonomického, ale také knižního. Spisovatelé již nejsou během nové politické situace zásadními postavami společenského dění jako doposud (Chlaňová a kol., 2010, s. 40). Samotný pojem „devadesátníci“ vychází z názvu nejvýraznější generace „šedesátníků“, jenž určil princip dalšího generačního řazení autorů na území Ukrajiny. Byť ve své zjednodušenosti nemůže postihnout výrazné aspekty daných spisovatelů, jeví se přesto příhodným (tamtéž, s. 29).

Spisovatel Taras Prochasko je ovšem zařazován do dalšího výrazného ukrajinského proudu, určeného místem narození. Zmíněným uměleckým směrem je tzv. „stanislavský fenomén“. Autory narozené v dnešním Ivano Frankivsku (proud pojmenován podle předchozího názvu haličského města Stanislav), mezi něž patří kromě Prochaska také Jurij Izdryk či Volodymyr Ješkiljev, spojuje dovednost začlenit do tvorby sémiotické hodnotové rámce, a tudíž vytvořit platformu pro diskurz ukrajinské postmoderny (tamtéž, s. 59).

Jak dokládá dílo *Jinací*, Prochaskova tvorba čerpá především z toponymie. Spočívá v hledání konkrétního ideálního místa, umožňujícího pochopit existenci vlastního já. Výsledkem je pro ukrajinského prozaika středoevropský prostor Karpat (tamtéž, s. 71). Podstatný prvek krajiny je pak nositelem paměti a svým způsobem i jejím zhmotněním, neboť podle Věry Lendělové je próza Tarase Prochaska přirovnávána k biologicky-chirurgickým aktům spojeným s mozkem a listy rostlin (tamtéž, s. 119). Projevuje se zde tedy vliv autorových studií a sféra jeho zájmu. Karpatský prostor se proměňuje do permanentně stabilizovaných kulis magicky poutavého syžetu, kdy nelze přesně vymezit hranici mezi snem a realitou. Prožitky jsou zobrazovány a zhmotňovány. Geograficky přesná mapa je

doplňována historickou imaginací (např. Rakouska-Uherska) a snovými obrazy (tamtéž, s. 119).

3.1.3 Překlady děl Tarase Prochaska

Prochaskovy knihy se objevují nejen v ruských, polských a anglických překladech, ale samozřejmě také v českých. Poprvé měl český čtenář možnost se s tvorbou Tarase Prochaska seznámit prostřednictvím již výše zmiňované antologie *Expres Ukrajina: Antologie současné ukrajinské povídkové tvorby* (nakladatelství Kniha Zlín) z roku 2008, kde se objevila v překladu Rity Kindlerové povídka *Jetotak*. O dva roky později vychází odborná publikace Terezy Chlaňové a kolektivu dalších ukrajinistů s názvem *Putování současnou ukrajinskou literární krajinou: prozaická tvorba představitelů tzv. "stanislavského fenoménu"* (Pavel Mervart, 2010), kde překladatelky Jekaterina Gazukina a Alexandra Stelibská mj. uvádějí a komentují některé části z Prochaskovy knihy *Jinací*. V roce 2012 se objevují hned dva texty ukrajinského spisovatele. Již uvádění *Jinací* vycházejí v překladu Gazukiny a Stelibské prostřednictvím nakladatelství Pavel Mervart. Také vychází již druhá antologie ukrajinské prózy s názvem *Ukrajina, davaj, Ukrajina!: antologie současných ukrajinských povídek* (Větrné mlýny), kde se v překladu Miroslava Tomka objevuje Prochaskova povídka *Discours de cosaques*.

3.2 Serhij Žadan

Jeden z nejpobulárnějších ukrajinských literátů Serhij Viktorovyč Žadan se narodil v srpnu r. 1974 na východě Ukrajiny. Vyrůstal ve městě Starobilsk. Studoval germanistiku na pedagogickém institutu v Charkově a následně přednášel od roku 2000 světovou literaturu, dokud mu jeho spisovatelská kariéra nezačala v pedagogické činnosti bránit. S počátkem 21. století se také stává viceprezidentem Asociace ukrajinských spisovatelů (Sevruk, 2008, s. 16).

Je zpěvákem ukrajinské skupiny Sobaky v kosmosi, jež má za sebou několik alb. (Žadan, 2011, s. 160). Kromě spisovatelských aktivit také překládá ruská, běloruská a německá díla (Stech, 2012, s. 877).

Díky kvalitnímu přednesu vlastní poezie je často zván na autorská čtení či podobné literární akce a sám je také organizuje. Kriticky se vymezuje vůči současné politice a ostře vystupuje proti mocenským tendencím potírajícím svobodu slova (Žadan, 2011, s. 160-161).

Roku 1991 založil společně s Rostyslavem Melnykivem a Ihorem Polypčukem literární skupinu jménem Rudý vůz (Chlaňová a kol., 2010, s. 41).

Během událostí Oranžové revoluce na Ukrajině roku 2004, kdy veřejnost protestovala proti zvolení proruského prezidenta Viktora Janukovyče, stál jako náčelník v čele charkovské opozice (Tomek, 2008, s. 86-87).

3.2.1 Tvorba Serhije Žadana

Žadan je původcem téměř dvaceti prozaických i básnických děl. Podílel se také na uspořádání několika ukrajinských antologií. Tematicky se jeho knihy inspiroují obdobím velkých společensko-politických změn v 90. letech. Současně se snaží charakterizovat prostor východní Ukrajiny (Ukrajinská čítanka: Serhij Žadan, 2016).

Společně s Tarasem Prochaskem a dalšími ukrajinskými spisovateli (např. Halyna Petrosaňaková nebo Ivan Andrusjak) je zařazen do pokolení devadesátníků (Chlaňová a kol., 2010, s. 40), jež jsme charakterizovali výše v kapitole 3.1.2 *Tvorba Tarase Prochaska*.

90. léta mají na Serhije Žadana značný vliv, a proto je silně ovlivněn jejich urbanizmem. Ukrajinská města se pro něj proměňují v dystopické lokality rozpadajících se továren nebo drsných a nebezpečných fotbalových hřišť. Zaměřuje se kupř. na města Charkov či Donbas (tamtéž, s. 85).

Společně s dalším ukrajinským autorem Jurijem Andruchovyčem klade důraz na topos, jenž se z původní Ukrajiny rozrůstá do celé střední Evropy. Odmítá globalizaci a oblast bývalého Rakouska-Uherska považuje za kolébkou svěbytné literatury. Překladatelka Rita Kindlerová se v předmluvě *Barevná hravost současné ukrajinské literatury* k antologii *Expres Ukrajina* staví vůči Andruchovyčově a Žadanově koncepci skepticky a spatřuje v ní především snahu vymezit se vůči bývalému Sovětskému svazu (Kindlerová, 2008, s. 18).

Zatímco básně a první Žadanův prozaický pokus s názvem *Big Mac* jsou ještě převážně inspirovány zahraničím, migrací a cestami do cizích zemí, ostatní díla čerpají

především z prostředí rodné Ukrajiny. Tak oblast Charkova podnítila vytvoření románů *Depeche Mode* (2004), *Hymna demokratické mládeže* (2006) a spisovatelův rodný Starobilsk knihu *Vorošylovhrad*, jež vyšla v roce 2010. Využití dobře známých míst způsobuje, že samotné vyprávění je konfrontováno s esejistickým komentováním a motivy vzpomínek na dobu nejtěplejšího mládí. (Žadan, 2011, s. 160).

3.2.2 Překlady děl Serhije Žadana

Pomineme-li dvě povídky v antologiích ukrajinské prózy *Expres Ukrajina: antologie současné ukrajinské povídky* (Berlín, o něž jsme přišli – přel. Jan Jeništa) a *Ukrajina, davaj, Ukrajina!: antologie současných ukrajinských povídek*, nalezneme tři české překlady Žadanových děl.

Jediným prozaickým dílem je sbírka povídek *Big Mac* (Fra, 2011) v překladu Miroslava Tomka a Alexeje Sevruka. Pravděpodobně nejznámější básnickou sbírku Serhije Žadana *Dějiny kultury začátku století* (Petr Štengl, 2013) přeložil již výše zmiňovaný Alexej Sevruc. Také se podílel spolu s Miroslavem Tomkem a Norbertem Holubem na překladu doposud poslední sbírky ukrajinské poezie *Ze života Marie*, kterou vydalo nakladatelství Větrné mlýny v roce 2015 u příležitosti každoroční literární akce Měsíc autorského čtení.

4 Ruské překlady a jejich paratexty

4.1 Světlana Alexijevičová: Doba z druhé ruky: konec rudého člověka

Kniha autorky Světlany Alexijevičové vyšla v nakladatelství Vremja (Moskva) roku 2013. Český překlad obstarala Pavla Bošková pro první české vydání v nakladatelství Pistorius & Olšanská v roce 2015. Druhé vydání vzniklo o dva roky později (2017). Hlavním tématem knihy je život ruského člověka v postsovětském období. Základní složku díla tvoří výpovědi postav, jež se vyjadřují k událostem minulosti i současnosti.

4.1.1 Paratexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka

Skupina paratextů v těsném okolí knihy nese především funkce vysvětlovací, uváděcí a informační (motta, předmluva, postfixové poznámkové seznamy). Úkolem peritextů v oblasti předsádek a na deskách (anotace, biografie, citace z periodik) je již persvaze a propagace díla.

Stejně tak funguje i dvacet mediálních epitextů (viz *Příloha A*). Recenze ve většině případů hodnotí dílo v kontrastu k soudobým historickým monografiím, uznávají jej jako přínosný zdroj informací o ruské mentalitě, všímají si svébytného postupu tvorby Světlany Alexijevičové. Epitexty často také kladou důraz na ocenění („Nobelova cena“, „Kniha roku“).

4.1.1.1 Peritexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka

Zaměříme-li se nejprve na prefixové peritexty, spatřujeme, že knihu uvozují dvě motta. První je citátem z knihy *Dny naší smrti* francouzského spisovatele a publicisty Davida Rousseta (v knize uveden po překladu ruské transkripce jako David Russe). Motto zní: „*Oběť i kat jsou stejní ve své odpornosti a ponaučení z lágru tkví v tom, že takové spojení vychází z úpadku.*“ (Alexijevičová, 2015a, str. 7). Je nasnadě, že figury oběti a kata jsou v kontextu díla metaforou střetu komunistického režimu a občana SSSR. V čem ale spočívají

jejich „stejnost“ a „spojenectví“? Otázku Alexijevičová nepochybně nechává vysvětlit svým dílem. Většina promlouvajících postav je stále fascinována stalinským režimem, ačkoliv si je ve velké míře vědoma represí s ním spojených. Těsnou provázanost totalitních praktik s životem obyčejných lidí dokládá např. hlas muže v oddílu s názvem *O tom, že jsme vyrostli mezi katy a oběťmi*. Absenci cti v době Stalinovy vlády signalizovala mnohá udání, často i v rámci rodiny. Zlo je zde relativizováno krásnou tetou Oljou, která udala příbuzné promlouvajícího (tamtéž, str. 35-36). Explicitní odpornost zmiňovaná v citátu spočívá ve faktu, že spolu s tyrany bychom museli zavrhnout i nejbližší členy rodiny. Typický topos diskurzu sovětské společnosti, tj. lágr, je zde spojen s úpadkem člověka. Přesně tak, jak o něm Alexijevičová píše v úvodu předmluvy *Zápisky zúčastněné* a vytváří neologismus „*homo sovieticus*“ (tamtéž, str. 9), děsivý výsledek dlouholetého útlaku.

Druhým mottem je věta ruského filozofa, literárního kritika a historika 20. století Fjodora Augustoviče Stěpuna. Pochází z knihy *Co bylo a co nebylo*: „*V každém případě je nutno pamatovat na to, že za vítězství zla ve světě rozhodně nenesou odpovědnost ti, co mu slepě slouží, nýbrž vidoucí věrozvěstové dobra.*“ (tamtéž, str. 7). Jestliže první citát hovořil o úpadku člověka a jeho ohavném spojenectví s diktaturou, druhé souvětí se snaží zaslepeného jedince obhájit. V souvislosti s rozdílnými postavami knihy se zde autorka zjevně přiklání na stranu prostých a anonymních ruských občanů, přičemž v přízpůsobivých „*vidoucích věrozvěstech dobra*“ (tamtéž) spatřuje původce nespravedlnosti.

Z jednoduchého rozboru citátů lze jasně vyčíst nejen podstatné téma díla, ale také implicitně vyjádřený postoj autorky. Vystižení sociální a morální deformace v důsledku dlouhodobého napětí se zde dostává do souvislosti s odpovědí na otázku, kdo je za absenci etiky v dnešní ruské společnosti zodpovědný.

Dalším prefixovým peritextem je předmluva pojmenovaná *Zápisky zúčastněné*, kde se z celého díla nejvýrazněji prosazuje postava autorky promlouvající v ich-formě (tamtéž, s. 9-17). Domníváme se, že tento prvek úvodní pasáže způsobuje hojné citování a parafrázování v mediálních epitextech (viz kapitola 4.1.1.2 *Epitexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*), neboť peritext přímo vypovídá o záměrech spisovatelky. Dle vymezení typů Danielou Hodrovou se jedná o narativní předmluvu uvádějící charakter díla a obsahující interního autora (Hodrová, 2001, s. 281). Uváděcí funkce prostupuje celým paratextem. V první části charakterizuje postavu, kterou autorka nazývá „*homo sovieticus*“ (Alexijevičová, 2015a, s. 9) neboli sovětský člověk, za něhož považuje také sebe samu. Právě

vnitřní propojenost postav autorky a promlouvajících umožňuje čtenáři navázat bližší kontakt s primárním textem. Pro předmluvu je signifikantní prolínání historických událostí s vlastními vzpomínkami interního autora, což je také leitmotiv celého díla. Vzpomíná na svého otce (tamtéž, s. 11). Cituje ale také známé osobnosti nebo literární díla, jež potvrzují sovětskou národu. Např. Leninova drastická prohlášení, která se objevila po otevření archivů, citát ze *Zápisníků* Varlama Tichonoviče Šalamova (tamtéž) či větu Mariny Cvetajevové o zakořeněnosti peněz v ruské duši (tamtéž, s. 14). Uvádí také část pasáže *Legenda o Velkém inkvizitorovi* z Dostojevského díla *Bratři Karamazovi*, kde inkvizitor vyvrací Kristovu představu o dobrém člověku, jenž dokáže unést svoji svobodu (tamtéž, s. 15). Ostatně svoboda je v předmluvě významným motivem, zejména v rozdílnosti pojetí rodičů a jejich dětí (tamtéž, s. 14). V obrazech ji Alexijevičová ukazuje zhmotněnou do podoby jednoduchého potravinového konzumu (tamtéž, s. 15). Závěrečná část peritextu psaná kurzívou vysvětluje pojem „*doba z druhé ruky*“ (tamtéž, s. 16). Na mnoha příkladech, jakými jsou mladí obdivovatelé Lenina a Stalina, tendence znovu označovat a vytvářet „sovětské“ produkty, moderní verze komsomolu nebo absolutní prezidentská moc (tamtéž), postava autorky ukazuje, že se v Rusku totalitní ideologie výrazně recykluje a znovu navrácí.

Postfixový seznam poznámek, autorizovaný odpovědným redaktorem Liborem Dvořákem, je segmentován do tří abecedně a chronologicky řazených částí. *Rejstřík vybraných jmen* je seznamem ruských politiků, umělců, publicistů či vědců žijících převážně v době 20. století. Rok narození a úmrtí je doplněn stručným medailonkem (tamtéž, s. 471-479). Druhým peritextovým seznamem je *Glosář realii* obsahující stručné několikařádkové popisy ruských toponym, událostí, uskupení nebo periodik spojených opět s obdobím Sovětského svazu (tamtéž, s. 480-484). Jako poslední lze uvést oddíl s názvem *Některá důležitá data nejnovějších sovětských a ruských dějin (1985-2014)*. Podává krátké informace o významných dnech ruského státu, ohraničené zvolením Michaila Gorbačova do úřadu generálního tajemníka Komunistické strany Sovětského svazu v březnu roku 1985 (tamtéž, s. 485) a počátkem ukrajinské krize v roce 2013 (tamtéž, s. 491). Zařazení výše popsaného souhrnu poznámek je motivováno nutností informovat nepoučeného čtenáře o pojmech, jež postavy v díle přirozeně užívají. Nicméně absence číselného odkazování do primárního textu oslabuje obligatornost vysvětlení. Je tedy pravděpodobné, že český překlad počítá i s recipientem poučeným.

Neméně zajímavou je čtveřice paratextů z médií západní Evropy na zadní straně knižních desek. Tyto pasáže nesou již vysloveně komerční účel usnadnit čtenáři navázání

styku s dílem. Nebudeme je citovat, postačí, když se zaměříme na jejich nejviditelnější aspekty.

Úryvek ze švýcarského periodika *Tages-Anzeiger* je nejpozoruhodnější díky skutečnosti, že se přímo obrací ke čtenáři. Přesněji řečeno popisuje techniku četby knihy Světlany Alexijevičové. Přímé verbum „*musíte*“ (tamtéž, zadní strana desek) na prvním řádku silně navyšuje pravděpodobnost navázání kontaktu. Nastiňovaným pocitem při čtení je primárně lítost vůči zemi, která nepoznala klid ani šťastné období.

Další dva úryvky patří německým médiím. *Frankfurter Allgemeine Zeitung* čerpá z atmosféry 13. října 2013, kdy byla Alexijevičové předána „Mírová cena“. Kontrast fyzického vzhledu autorky s ohlasem její tvorby opět doplňuje navození emoce vymezující se vůči bývalému Sovětskému svazu. Slova „*hrůzný*“, „*propast*“ nebo „*teror*“ (tamtéž) jsou zřetelně účelová. Protikladem je pro ně autorčin „*krásný, čistý jazyk*“ (tamtéž), jímž o negativních událostech hovoří.

Nejkratší peritext *Německého rozhlasu* využívá abstrakta „*násilí, hloupost a krutost*“ (tamtéž), čímž stejně jako v předchozích případech navozuje zcela zřetelné reakce. Jistou nadsázku, sloužící opět komerci, shledáváme ve vlastnosti „*nebezpečné síly*“ (tamtéž), jež je knize přisuzována.

A konečně poslední úryvek je vyňat z článku francouzského deníku *Le Figaro*. Nejenže poprvé v celé peritextové oblasti zadní strany desek zaznívá pojem „*homo sovieticus*“ (tamtéž), ale také jsme informováni o žurnalistickém postupu, s nímž Alexijevičová pracuje. Výjimečně zde nenacházíme charakteristiku komunistického režimu jako v předchozích úryvcích, ale shodně s textem *Německého rozhlasu* rysy samotné knihy. Ta je silou a hutností připodobňována k řece (tamtéž).

Rozbor peritextů v okolí českého překladu knihy Světlany Alexijevičové zakončíme uvedením dvou nakladatelských knižních paratextů na předsádkách.

Přední předsádka obsahuje text informující o samotném díle, uchovávající do značné míry jeho interpretaci. Texty dvou odstavců se na první pohled odlišují rozsahem (první je obsáhlejší), přičemž na exponovaném úvodním místě se vždy nachází zkrácený název knihy, tj. „*Doba z druhé ruky*“ (tamtéž, přední předsádka). Explanační postup prvního textu zařazuje již v počátku výrazné hodnotící prvky. Čtenář se dozvídá, že dílo je „*výjimečná kniha mimořádné autorky, laureátky nejprestižnějších (...) cen*“ (tamtéž). Zřetelná superiorita je

způsobena faktem, že texty vnitřní části obálky/vazby a předsádky často primárně uvádějí potenciálního čtenáře do dialogu s dílem a předurčují jeho postoj k němu. Následuje charakteristika neobvyklé tvůrčí práce Světlany Alexijevičové (sběr dat pomocí magnetofonu) a stručné analýzy, spočívající v historickém uvedení atmosféry Sovětského svazu, jeho rozpadu, událostí roku 1991 a následného prozření. Recipient je tak připravován na okolnost, že vedle popisování hrůz komunismu zde bude uváděna i tíseň z nástupu tržního hospodářství, již předcházelo krátké období svobodného optimismu. Kromě časového a místního zařazení jsme informováni o absenci čistě černobílého vidění reality. Zde je na místě zopakovat, že již mnohokrát zmiňovaná dualita názorů tvoří podstatnou tematiku díla.

Druhý odstavec je tvořen pouze čtyřmi souvětími a opět nápadně simplifikovanou explanací. Text je postaven na základě přesvědčení, že kniha *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* může výrazně napomoci pochopení současného stavu ruské společnosti. V procentech je uvedena obliba „autokrata Putina“ (tamtéž) a Josifa Stalina, což lze vysvětlit zvýšenou váhou argumentace číselnými statistikami. Ve spojení s Ruskem jsou uvedeny takové termíny jako „militantnější“ a „šovinismus“ (tamtéž). Nacházíme také tezi, že země není schopná se rychleji modernizovat (tamtéž). Pokud objevené uvedeme do souvislosti s výše rozebranými paratexty západoevropských periodik na zadní straně desek knihy, neubráníme se srovnání (na předsádce je čtenář přesvědčován o současné oblibě Stalina a na zadní straně desek německými periodiky emočně přesvědčen o zlu sovětské minulosti), a proto lze předpokládat čtenářovu představu o nebezpečí propojení historických a současných reálií Ruské federace. Zmíněné nebezpečí ostatně spisovatelka pojmenovala v titulu díla.

Zcela poslední nakladatelský peritext spatřujeme na zadní předsádce. Jedná se o stručnou biografii. Drobná černobílá fotografie autorky je doplněna velice stručnými údaji o roce a místě narození (tamtéž, zadní předsádka). Text je dále tvořen uvedením děl, jež se k nám dostala díky českým překladům, a do několika slov je shrnuto jejich téma. Vyjmenování napomáhá další informaci o dlouhodobém projektu *Autobiografie jedné Utopie neboli Historie rudého člověka*, jež Alexijevičová připravuje už 35 let (všimněme si dalšího využití číslovky). Shodně s informacemi o díle na přední předsádce je popisována metodika tvorby, dokonce se opakuje slovo „mozaika“ (tamtéž) a na rozdíl od předchozího se počet hlasů a rozhovorů zvyšuje z desítek na stovky (tamtéž). Závěrečnou část tvoří další číselné uvedení, tentokrát počet jazyků, do nichž byla díla Světlany Alexijevičové přeložena, výčet ocenění, silně určující potenciálnímu čtenáři, jak vnímat figuru samotné autorky, a zmínění nutnosti emigrace spisovatelky do zahraničí kvůli nenávisti režimu běloruského prezidenta.

Literátka a její dílo jsou opět glorifikovány, neboť uvedený fakt, že v některých státech jsou díla Alexijevičové zakázána, silně ovlivňuje míru a dosah recepce (tamtéž).

Objevili jsme několik prvků sloužících zjednodušení kontaktu recipienta a díla. Mezi primární účely se taktéž řadí snaha determinovat čtenářův postoj k obsahu. Vykreslit minulost v podobě Sovětského svazu jako neklidné a děsivé místo, jehož zlo je ovšem usouvztažňováno s kapitalismem současného Ruska, kontrastující s pravdivou výpovědí knihy Světlany Alexijevičové.

4.1.1.2 Epitexty díla *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*

Celkem dvacet epitextů tvoří mediální okolí českého překladu díla Světlany Alexijevičové. Mimoknižními sekundárními texty jsou převážně recenze, dále tematicky různorodé články v periodikách (např. ocenění v anketě, rozhlasová četba). Pouze v jednom případě nacházíme úryvek z primárního textu.

V březnu roku 2015 byla na internetovém serveru *Hospodářských novin iHNed* zveřejněna téměř celá předmluva z díla *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* s názvem *Zápisky zúčastněné*. Vynechán je jen závěrečný text psaný kurzívou pojednávající o současné glorifikaci Josifa Stalina a sovětského období (viz kapitola 4.1.1.1 *Peritexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*). Text na internetových stránkách není tak docela shodný s textem knižním. V českém neautorizovaném překladu *Hospodářských novin* např. čteme: „Byla jsem jiskra, nosila jsem odznak s kučeravým chlapcem, byla jsem pionýrkou, komsomolkou.“ (Alexijevičová, 2015b), ovšem v českém vydání z roku 2015 můžeme vidět na shodném místě větu: „Byla jsem jiskra, nosila jsem odznak s kučeravým chlapcem Leninem, byla jsem pionýrka a pak komsomolka.“ (Alexijevičová, 2015a, s. 11).

Kvantitativně nejsilnějšími epitexty je třináct recenzí v tištěných periodikách i na internetových stránkách českých médií. Opakujícími se motivy posudků je charakteristika formy použité spisovatelkou. Také je často zmiňována „Nobelova cena za literaturu“, kterou získala v roce vydání knihy (*A2, Host, Kulturní noviny, Reflex, Respekt, Novinky.cz*). V některých případech nacházíme charakteristiky a stručné výčty postav hovořících v knize a definovaných termínem „homo sovieticus“ (*Host, Tvar, Kulturní noviny, Lidové noviny, Reflex, iLiteratura.cz*). V neposlední řadě také bývají uváděny další překlady děl Alexijevičové.

Dvě recenze v periodiku A2 pocházejí z roku 2015. První od autora Víta Kremličky je velice stručná. Emoce se nacházejí již v úvodu textu. Dozvídáme se, že kniha nám pomůže v tom, abychom se mohli „na Rusko řádně naštvát“ (Kremlička, 2015, s. 31). Kromě témat vyskytujících se v knize je Rusko charakterizováno jako nestabilní a přesně nevymezený stát. Pisatel také v souladu s propagační složkou doporučuje dílo všem, kdo se zabývají východní Evropou (tamtéž). Druhá recenze Aleny Machoninové s názvem *Strhující odposlechy* přidává souvislost s literárními dokumentaristy Varlamem Šalamovem (Citát z jeho díla zařadila Alexijevičová do předmluvy – viz kapitola 4.1.1.1 *Peritexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka.*) a Alesem Adamovičem. Machoninová pro názornost zveřejňuje dvě autorčiny citace. První se týká tvorby a Alexijevičová zde vyjevuje snahu vytvořit věrohodný obraz doby, v druhé popisuje ruské vnímání svobody (Machoninová, 2015, s. 3). Kromě zmínky o předmluvě *Zápisky zúčastněné*, na níž je potvrzen užší vztah autorky a tématu, recenzentka kritizuje český překlad a jeho nedostatky (tamtéž).

Literární časopis *Host* obsahuje kritiku Jiřího Trávnička z roku 2015 *Russkij člověk našeho vremeni*. Text začíná krátkým rozbohem česko-ruských vztahů (Trávniček, 2015, s. 88). Po charakteristice mladých a starých Rusů hodnotí dílo jako „silnou knihu“ (tamtéž, s. 89), uvádí slavná ruská klasická díla (*Bratři Karamazovi* nebo *Ruské ženy*), s jejichž tématy se motivy knihy shodují, a všímá si dvojpolárnosti Alexijevičová-spisovatelka a Alexijevičová-publicistka (tamtéž).

Recenze Svatavy Antošové *Lokomotivy přece nelétají ve Tvaru* roku 2015 zmiňuje v perexu dva hlavní motivy díla – válku a vězení. Nacházíme zde ale také do jisté míry persvazivní osobní výpověď recenzentky o pocitech ze čtení. Antošová upozorňuje na motiv idey a dokládá ji na ukázce výpovědi zarytého komunisty, již uvedl ve své recenzi také Trávniček (viz výše). Posledním významným motivem je pro pisatelku ruská literatura, která nahrazovala obyvatelům Sovětského svazu nedostatek duchovní energie, v současné době ovšem afinita vymizela. V závěru se zamýšlí nad Rusy, kteří mají potřebu utéci, a pokládá si otázku, do jaké míry emigranti ovlivní ostatní země (Antošová, 2015, s. 19).

Dvojice článků Jakuba Grombíře *Bůh neví, jaké je to být nula* v *Kulturních novinách* uvádí v první části problémy postsovětského období vykreslené Alexijevičovou a relativizuje její nejvyšší literární ocenění, tj. „Nobelovu cenu“. Ačkoliv Grombíř nabízí pochyby o „literárnosti“ textu, sám nakonec uznává, že beletrizovaná forma by tématu uškodila. Spisovatelka také rozšiřuje tematiku nastíněnou Alexandrem Solženicynem v románu

Souostroví Gulag. Poslední otázkou pro recenzenta je pak neutrálnost autorky a rozdílnost postižení obětí sovětských a postsovětských (Grombář, 2016a).

V druhé části Grombář rozebírá část titulního názvu „sekondhand“ a obhajuje volbu překladu. Také analyzuje současné problémy Ruska, mezi něž řadí psychickou bídu, xenofobii, militantnost a antisemitismus. Srovnává téma s českým postkomunistickým prostředím a intenzitou nátlaku komunistické moci. Také vyzdvihuje recenze Jiřího Peňáse a Petra Druláka (viz níže). V závěru hovoří o současném autoritářském vlivu pravoslavné církve (Grombář, 2016b),

Dalším epitextem je recenze v *Lidových novinách* (2015) zveřejněná na serveru *Literární.cz*. Pod názvem *Třeba prasečí chlívěk, ale sovětský* ji napsal Jiří Peňás. Obhajuje tezi o nemoci ruské duše způsobující zálibu obyvatel v nesvobodě a útlaku. Podle Peňáse tuto slepou adoraci zapříčinilo především vítězství v druhé světové válce. Ačkoliv si totalitní systém udržoval moc nad lidmi strachem, mnozí z nich přesto kritizují strůjce pádu Sovětského svazu Michaila Gorbačova a obdivují Vladimira Putina, který z touhy ruské podstaty čerpá (Peňás, 2015).

Krátký posudek ve společném článku Kateřiny Kadlecové a Terezy Spáčilové (*Kdo bude hrát Patti Smith*) zveřejněný v týdeníku *Reflex* roku 2015 začíná citovanou pasáží z předmluvy *Zápisky zúčastněné*, kde je stručně vysvětlena militantnost ruského občana (Alexijevičová, 2015a, s. 10). Pisatelky volí expresivní výraz „*pět set stran příšerných příběhů*“ (Kadlecová - Spáčilová, 2015, s. 57), jenž působí po úvodním citátu persvazivně. Následuje výčet národů Sovětského svazu a synonymní obměňování výrazů vyjadřujících negativní dopad systému na obyvatele. Propagační funkci nese řečnická otázka týkající se přežití sovětských (lágr, černobylská tragédie) a postsovětských (atentát, vražda) úskalí. Recenzentky tak implicitně nabízejí možnost odpovědět na otázku přečtením knihy, neboť ihned poté uvádějí název díla, nakladatelství a jméno překladatelky (tamtéž).

Samostatným článkem Kateřiny Kadlecové je recenze dvou knih s názvem *Sověti a děti, jezevec a běloruská disidentka* na serveru časopisu *Reflex* (2015). Opět je zde využit shodný expresivní výraz, jenž Kadlecová využila i v tištěném článku (viz výše). Stejně tak považujeme za expresivní následný citát z díla, kde jedna z postav vypráví o mrtvolách v ulicích (Kadlecová, 2015). Pisatelka používá výrazy „*strašlivé*“, „*přežít vlastní smrt*“, „*znásilňování*“ nebo „*mučení*“ (tamtéž). Dílo je pro Kadlecovou mozaikou stovek hlasů svědčících o ošklivosti života. V závěru převrací aluzi na Remarquovo dílo *Na západní frontě*

klid částí věty „(...) že na východní frontě klid už dlouho nebyl.“ (tamtéž). Využívá tak slavné klasické dílo pro zařazení knihy Světlany Alexijevičové.

Martin Šimečka píše do *Respektu* posudek s názvem *Žít jako Rus* (2015). Stručný medailonek literátky a převyprávěnou historiku o životě perzekuovaného sovětského člověka, který byl až do smrti oddán systému, střídá vyzdvižení díla nad ostatní vědecké texty zabývající se politickou situací v Rusku. Shodně s Antošovou (viz výše) spatřuje Šimečka mezi hlavními motivy válku a vězení. Zásadní je pro něj otázka o smyslu utrpení, jež má být cenou velké moci. Odkazuje také na problematiku anexe Krymu, implicitně související s charakterem díla, a zřetelnou empatii Alexijevičové, přetvářející postavy do figur obětí (Šimečka, 2015, s. 56).

Dalším epitextem je recenze Ondřeje Bezra (*Soudruzi ho brutálně mučili. Přesto chtěl umřít jako komunista*) na serveru *iDnes.cz* z června 2015. Podobně jako Trávníček v úvodu nastiňuje nepochopení ruské situace ze strany Čechů. Také cituje věty z předmluvy *Zápisky zúčastněné*, v nichž Alexijevičová obhájí svůj „nehistorický úhel pohledu“ (Alexijevičová, 2015a, s. 13), a zmiňuje dílo Alexandra Jakovleva *Rusko plné křížů*, jež se zabývá dokumentární formou dějinami Ruska, ale z jiného pohledu. Kniha Světlany Alexijevičové Jakovlevovo dílo doplňuje (Bezr, 2015b). K obligátnímu stručnému popisu rozporuplného sovětského (a následně postsovětského) člověka přidává informaci z anotace týkající se procentuálně znázorněné obliby Vladimira Putina a Josifa Stalina. V závěru parafrázuje jeden z příběhů. Hlavním hrdinou je pravověrný komunista, který kvůli systému přišel o ženu, byl mučen, ale až do své smrti chce zůstat věrný (tamtéž).

V říjnu roku 2015 je zveřejněna recenze publicistky Markéty Kittlové s názvem *Malé dějiny sovětského člověka* na internetových stránkách *iLiteratura.cz*. Recenzentka nachází vnitřní spojitost díla s tvorbou Ljudmily Ulické. Obě spisovatelky totiž kladou důraz na soukromé dějiny obyčejných lidí. Nelze ale opomenout rozdíl ve formě a konečné výpovědi (Kittlová, 2015a). Podle Kittlové se Alexijevičová nesnaží zvýrazňovat sovětské tragédie, ale spíše postihnout esenciální rysy postav sovětských a postsovětských obyvatel. Zřetelným motivem knihy je pro Kittlovou nejistota, kvůli níž postavy nemohou reflektovat minulost ani současný stav. I přes obecný význam díla bychom jej měli číst prizmatem pravdivé zprávy o zemi, kde historie není vždy líčena pravdivě (tamtéž).

Posledním recenzním epitextem je článek *Doba z druhé ruky: i v radosti bylo sovětské Rusko děsivé, pochopit ho lze těžko* Vratislava Konečného na serveru *Novinky.cz*

(2016). První persvazivní odstavec rozděluje čtenáře na ty, kteří nevěří argumentům, a na ostatní. Právě druhé skupině Konečný dílo doporučuje (Konečný, 2016). Světlana Alexijevičová podle pisatele nehodnotí, pouze potvrzuje. Další věta vztahující se k aktu čtení díla říká, že knihu nelze podchytit v jednom souvislém sledu, argumentem jsou pravděpodobně následné výčty důsledků stalinského teroru. V recenzi je v souvislosti s odmítáním sovětské skutečnosti západními státy opět zmíněno slavné dílo Alexandra Solženicyna *Souostroví Gulag*. Kniha *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* osvětluje současné ruské problémy, a proto ji Vratislav Konečný doporučuje k přečtení. Poslední odstavce již patří doslovnému přepisu závěru knižní anotace (tamtéž).

Devizou většiny recenzí je vyvolání emotivního vztahu k obyvatelům Ruské federace postiženým nejen totalitním útlakem, ale také neschopností se od něj oprostít. Recenzenti nabízejí tezi, že jen díky seznámení se s vnitřním světem ruského člověka, který Alexijevičová obnažuje, dokáže český čtenář pochopit vše nutné. V některých případech dávají knihu do souvislosti s ruskými klasickými díly a snaží se (často s využitím předmluvy) analyzovat formální výstavbu.

Následuje pět zbývajících mimoknižních paratextů nalezených v českém mediálním prostoru.

Text překladatelky Pavly Boškové *Příběhy opravdových lidí: o práci na překladu knihy Světlany Alexijevičové Doba z druhé ruky* z roku 2016 v literárním periodiku *Host* můžeme do jisté míry vnímat jako obhajobu českého překladu. Již samotný perex nás upozorňuje na subjektivnost reflexe Boškové. V první části textu popisuje, jak vnímala otázky nastolené spisovatelkou a zároveň byla fascinována obsahovou výpovědí postav. Připouští možnou angažovanost, která je ovšem překonána vyprávěcí formou. Pisatelka spatřuje analogii literárních obrazů s prvními barevnými fotografiemi ruského fotografa Sergeje Prokudina-Gorského, žijícího na přelomu 19. a 20. století. Můžeme tedy usuzovat na přesvědčení Pavly Boškové, že je specifická formální výstavba textu výsadou východních umělců. Také se snaží obhájit tezi o spojení díla s klasickou literaturou. Alexijevičová emocionálně nestabilní hlasy pouze nepřepisuje, ale vytváří důmyslnou koláž s vlastním hlasem, při jejímž čtení si nejsme vždy jisti, kdo momentálně hovoří (Bošková, 2016, s. 48). Bošková mnohohlasnost dokazuje na citovaných pasážích hlasů, kde nejsou uvedeny informace o mluvčích. Až poté podává krátký výčet promlouvajících v díle, čímž navazuje na nutnost překladatelského zohlednění rozmanitých jazykových rovin. Dozvídáme se, že

Světlana Alexijevičová jazyk postav záměrně stylizuje, což umožňuje zařadit knihu *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* mezi klasickou literaturou. Ohledně kultivace jazyka se názory různí, nicméně sama Bošková nabízí otázku, zdali jsou podstatné. Poukazuje na vznik nového žánru, jemuž je zapotřebí nechat dostatek času k zahrnutí mezi žánry klasické. V posledním odstavci pisatelka poukazuje na širší rámce, jenž nezahrnuje jen téma Sovětského svazu, ale také odpovídá na otázky o lidské existenci a našem jednání. Závěr opět patří citaci z předmluvy díla (tamtéž, s. 49).

Naproti tomu Petr Drulák v článku *Nesnesitelné symfonie pocitů. Sovětský člověk v díle Světlany Aleksijevičové* pro deník *Právo* na serveru *Novinky.cz* (únor 2015) hovoří o spisovatelčině tvorbě převážně obecně. Přesto je několik odstavců věnováno dílu *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*, jehož český překlad v době zveřejnění článku nebyl dosud vydán. Podle pisatele může být dílo nápomocné k pochopení současné ruské situace. Spatřujeme tedy znovu očividnou persvazivnost. Mezi nejzásadnější pocity postav řadí především zklamání z postsovětského období a s ním spojenou frustraci. Zmiňuje pojem „*socialismus s lidskou tváří*“ (Drulák, 2015), ztělesňující nadějný pád komunistického systému, ale okamžitě vystřídáný příchodem kapitalismu. Podstatným problémem je xenofobní nálada vůči přistěhovalcům, jejichž hlasy v díle nacházíme. Stejně tak rozšíření mafiánských praktik. Drulák spatřuje Alexijevičovou vykreslenou brutalitu současnosti v propastném rozdílu základních lidských potřeb. Většina postav se nedokáže vymanit z nedůstojného života, ovšem šťastní nejsou ani ti, kteří to dokázali (tamtéž). Autor článku také vysvětluje název díla odkazující ke kladnému přijímání sovětských praktik obyvateli bývalého sovětského bloku. Skutečnost zdůvodňuje parafrází příběhu z poslední kapitoly o minských represích. V závěru pasáže se vrací k úvodní persvazi, neboť opět klade důraz na schopnost knihy porozumět ruské společnosti, zejména jejímu xenofobnímu smýšlení. Protože Alexijevičová podle Druláka postavy nehodnotí, dokáže k nim v díle přistupovat empaticky se subjektivní reflexí (tamtéž).

Další dva epitexty z roku 2015 úzce souvisejí s oceněním díla v rámci ankety *Lidových novin* „Kniha roku“.

Článek Josefa Chuchmy *Nobelistka, islám, holokaust v Lidových novinách* po úvodních informacích cituje některé známé české osobnosti, které přispěly do ankety. Větu sociologa Ivo Možného o oblibě Vladimira Putina, kterou kniha pomůže vysvětlit, střídá reakce senátorky a lékařky Evy Sykové. Ta stejně jako mnozí recenzenti (viz výše) určuje

v souvislosti s běžnou čtenářskou recepcí způsob jediného možného čtení a pokládá dílo za cenný vhled do situace současného Ruska. Sám Chuchma dále přiznává, že není jednoduché knihu žánrově zařadit. Také uvádí informaci o dotisku (včetně počtu výtisků), která propagačně směřuje čtenáře k myšlence, že se český překlad těší velké oblibě, a proto je o něj velký zájem (Chuchma, 2015, s. 1). Další informace se již týkají zmínek o dalších oceněných dílech, českých překladech děl Světlany Alexijevičové a samotné anketě (tamtéž, s. 1-2).

Zpráva *Knihou roku je sociologický román Světlany Alexijevičové* České tiskové kanceláře na internetových stránkách časopisu *Týden* začíná informačním perexem o vítězství knihy *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* ve výše zmíněné anketě a uvedení dalších oceněných děl. Údaje o zveřejnění výsledků střídá stručná charakteristika díla. Opakuje se motiv mozaiky názorů a způsob jejich zachycení na magnetofon (ČTK, 2015). Zde epitext nepřináší žádné nové informace. Další odstavec obsahuje medailonek literátky a uvedení některých děl. Pisatel zmiňuje také německé a francouzské ceny, které kniha získala (viz kapitola 2.1.1 *Ocenění Světlany Alexijevičové*). V druhé části se nachází výčet děl, která byla oceněna, a stručný popis ankety „Kniha roku“ (tamtéž).

Jako poslední mediální paratext uvádíme text na serveru *Českého rozhlasu Vltava* (*Světlana Alexijevičová: Doba z druhé ruky (1/10)*) vytvořený v červnu roku 2016 u příležitosti rozhlasového zpracování díla. Pod hlavičkou autora je uvedena Tvůrčí skupina literárně-dramatické tvorby. V úvodu je nastíněna polarita ruské literatury, jíž se Alexijevičová svojí tvorbou vymyká. Podle autora článku jsou v knize především patrné motivy kolektivního úsilí a svobody odlišné od té evropské. Můžeme si po přečtení uvědomit současné problémy zahrnující nelegální byznys, xenofobii a zneužívání mužů pro válečné účely. V závěru je naznačeno spisovatelčino odmítání černobílého vidění obyvatele Ruské federace (Tvůrčí skupina literárně-dramatické tvorby, 2016).

V posledních mimoknižních sekundárních textech je zřetelné zahrnutí současných problémů Ruska, jež Světlana Alexijevičová skrze postavy promlouvajících nechává vystoupit na povrch. Podle ocenění v anketě *Lidových novin* lze spatřovat silný ohlas díla i v českém prostředí.

4.2 Vladimír Sorokin: Den opričníka

První vydání originálu je zasazeno do roku 2008, kdy jej vydalo moskevské nakladatelství Izdatelstvo Zacharov. *Den opričníka* je první dílo Vladimíra Sorokina, které vyšlo v příbramském nakladatelství Pistorius & Olšanská. Knihu přeložil Libor Dvořák v roce 2009. Fabule zahrnující Moskvu roku 2027, město ovládané Gosudarem a jeho opričníky, je čtenáři předávána očima jednoho z privilegovaných gardistů Andrejem Komjagou. Do jazyka stylizovaného archaickým rámcem knížek lidového čtení jsou implementovány nejen časté neologismy, ale také čínské výrazy.

4.2.1 Paratexty díla Den opričníka

Skupina peritextů v těsném okolí díla Vladimíra Sorokina nastiňuje hlavní motivy textu (motto, anotace) a atmosféru děje (úryvek na přebalové záložce). Snahu uvést recipienta do fikčního světa budoucnosti doplňuje propagační zmiňování aluzí na současnou realitu a ohlasů na Sorokinova díla (medailonek na přebalové záložce).

Epitexty propagují stejně jako v případě paratextů překladu knihy Světlany Alexijevičové (viz výše) další spisovatelova díla. Pokud hovoří o úryvcích (či je uvádějí), jsou vybírány kontroverzní scény (vypálení domu a poprava jeho majitele, skupinový sex opričníků). Často je kladen důraz na spojení díla se současnou ruskou situací a možnostmi ji pochopit. V literárních periodikách se pisatelé zaměřují na jazyk díla a vyzdvižení překladu Libora Dvořáka.

4.2.1.1 Peritexty díla Den opričníka

V těsném okolí překladu Sorokinova *Dne opričníka* jsme našli celkem čtyři peritexty. Z toho jeden prefixový a tři záložkové na přebalu knihy.

Před primárním autorským textem se nachází na straně 7 stručná dedikace, sestavená pouze z propria v charakteristickém dativu singuláru. Historickou postavou, jíž Sorokin dílo věnoval, je Grigorij Lukjanovič Skuratov-Bělskij, jemuž se také říkalo Maljuta (Sorokin, 2009, s. 7). Bezskrupulózní a krutý předák tzv. opričniny, militantního a zákony

nepostižitelného společenství osobní gardy cara Ivana IV. Hrozného (Sevruk, 2009, s. 8). Ve spojení s titulem čteme věnování jako jasnou aluzi na období hrůzovlády v carské Rusi 16. století. Rozpoznáváme zřetelnou funkci navodit poučenému recipientovi atmosféru díla, v níž se bude pohybovat, ačkoliv se z hlediska časoprostoru jedná o budoucnost. Jestliže si také uvědomíme skutečnost, že současný autor věnuje knihu dnes nepříliš kladně nahlížené postavě ruských dějin, můžeme zde spatřovat snahu o nadhled aplikovaný na historii státu, která se odvíjí až do současnosti, respektive nedaleké budoucnosti roku 2027.

Anotace na zadní straně přebalu nese především zprostředkující a zpřístupňující funkci. V závěru je také silně propagační. První část popisuje reálie dystopického Ruska výše zmíněného roku a spolupráci s Čínou. Dále vysvětluje kombinaci moderních informačních prostředků s historickými reáliemi, zejména postavami opričníků, jejichž podstatu je nutné českému čtenáři vysvětlit. Motiv Maljuty Skuratova spojuje anotaci s dedikací a připomíná význam věnování. Socha hlavního opričnického gardisty totiž nahradila pomník Dzeržinského, zakladatele pověstné NKVD. Další aluzí je motiv volného manipulování s naftou a plynem, přičemž se vzpomíná na energetickou krizi v roce 2009 (Sorokin, 2009, zadní strana přebalu). Peritext tak zdůrazňuje „věštecké“ aspekty díla (připomínáme, že originál vyšel roku 2008), o nichž bude ještě řečeno níže ve spojení s epitexty. Poslední odstavec je v každém ohledu persvazivní. Cituje samotného autora díla, kde obhajuje volbu opričnického tématu, označuje knihu za bestseller a zmiňuje počet míst (jedenáct), kde byla vydána (tamtéž).

Přední záložka přebalu patří propagačnímu úryvku z knihy. Jedná se o dynamickou scénu, kde opričníci ničí usedlost bohatého dědičného, jenž se znelíbil Gosudarovi (Sorokin, 2009, s. 26). Drastičnost scény, v níž garda objevuje Ivana Ivanoviče s jeho ženou, kterou zanedlouho znásilní, a dědičného oběsí, to vše ve jménu vládce Gosudara (Sorokin, 2009, přední záložka přebalu), funguje pro recipienta přesvědčivě, ale také jej může odradit. Proto se ukázka nachází až na záložce. Její recepce je odsunuta až do doby, kdy se čtenář rozhodl knihu otevřít a mohl již předtím vstoupit do komunikace s informativní anotací na zadní straně přebalu či epitextem. Díky úryvku se seznamujeme s charakteristickou syntaxí překladu, připomínající staročeské texty.

Posledním peritextem *Dne opričníka* je medailonek na zadní záložce přebalu. Zpravuje o Sorokinově účastenství v ruských i zahraničních periodikách, stručně informuje o jeho výtvarných dovednostech a potížích se sovětským režimem. Persvazivní část nepřímo

pokládá otázku ohledně samoučelnosti kontroverzních obrazů, nicméně opět prohlašuje autorova díla za „*intelligentní bestsellery*“ a „*literární události*“ (Sorokin, 2009, zadní záložka přebalu). Konec patří výčtu dosud vydaných děl v českém jazyce (tamtéž).

4.2.1.2 Epitexty díla *Den opričníka*

Co se týče mimoknižních paratextů souvisejících s dílem Vladimíra Sorokina *Den opričníka*, objevuje se jich v mediálním prostoru dvacet šest. Většina patří recenzím. Objevujeme také tři úryvky v překladu Libora Dvořáka, tři rozhovory (dva s překladatelem, jeden s autorem), reportáže, studie nebo fejeton.

Jak jsme již výše zmínili, úryvky *Dne opričníka* se objevily celkem třikrát. Jediný z tištěných periodik otiskl časopis *Tvar* v roce 2008 část, jež v knize zasahuje do stránek 17 až 28. Nutno podotknout, že výňatek z této pasáže posloužil také jako propagační peritext na přední záložce přebalu (viz výše). Nicméně v periodiku se recipient seznamuje s kompletními událostmi „čistky“ v domě dědičného Ivana Ivanoviče. Oproti peritextu z překladu vydaného o rok později je zde zařazen i souboj opričníka a strážce, osud dětí dědičného a kromě jeho popravy i znásilnění manželky hlavním hrdinou díla. Jelikož se jedná o epitext zveřejněný před vydáním knihy, některé výrazy jsou odlišné od pozdějšího překladu. Již úvodní titul zní „*Opričníkův den*“ (Dvořák, 2008, s. 18), také některé přezdívky opričníků vybral překladatel jinak: „*Beránek*“ (tamtéž) je v knize „*Jehňátko*“ (Sorokin, 2009, s. 18), „*Outrata*“ (Dvořák, 2008, s. 18) je podle knižního vydání „*Nařvanec*“ (Sorokin, 2009, s. 18). Kromě těchto odlišností se také pozměnilo heslo opričníků. Ve *Tvaru*: „*Slovo a skutek!*“ (Dvořák, 2008, s. 18), v knize: „*Slovo a Dílo!*“ (Sorokin, 2009, s. 26).

Druhé dvě pasáže jsme našli na serveru *iLiteratura.cz*, obě z října roku 2009. První charakterizuje očima hlavního hrdiny literární tvorbu budoucnosti, schválenou oficiálními složkami a oslavující vládce Gosudara (Dvořák, 2009a). Druhý úryvek stejně důkladně popisuje různorodost zakázané tvorby a filozofie, včetně pozdějšího setkání hlavní postavy s aktem veřejného bičování (Dvořák, 2009b).

Dalšími epitexty jsou mediální recenze. Deset z nich v tištěných periodikách a tři na internetovém serveru *iLiteratura.cz*. Bezvýhradně je spojuje funkce informující o ruské historii, zejména o 16. století a Ivanu Hrozném, a definující postavu opričníka. Tato nutnost je zřejmá, neboť umožňuje českému čtenáři důkladnější vhled do problematiky díla. Konečně je

také ve spojení s charakteristickým jazykem *Dne opričníka* nápadně vyzdvihován český překlad Libora Dvořáka (*Reflex, iLiteratura.cz, Týden, Literární noviny, A2, Mladá fronta Dnes, Lidové noviny a Host*). Častou propagační a persvazivní funkcí jsou kontrastní informace o ničení Sorokinových děl ruskými radikály a komerční obliba v zahraničí (*Reflex, Literární noviny, A2, Respekt a Host*). Také je dílo mnohdy srovnáváno s předchozími překlady *Fronta* a *Třicátá Marinina láska*.

Co se týče literárních časopisů, posudky díla *Den opričníka* jsme našli v periodikách *A2* (2009), *Host* (2010), *Literární noviny* (2009) a *Tvar* (2010).

Článek Alexeje Sevruka *Jeden den Andreje Daniloviče* ve čtrnáctideníku *A2* neopomíjí archaickou stylistiku románu, jež v sobě mísí historismy, neologismy, čínské přežaté výrazy nebo ruský argot. Ačkoliv překladatel nedokázal zpřístupnit všechny intertextuální aspekty, výsledek je podle Sevruka vydařeným kompromisem (Sevruk, 2009, s. 8). Charakterizuje opričníka s pomocí citátu z díla ruského filozofa Nikolaje Berďajeva *Úvahy o ruské revoluci*, kde je tento archetyp spojen s typem čekisty. Fikce tak souzní s realitou (tamtéž).

V periodíku *Host* můžeme najít recenzi překladatele a kritika Miroslava Tomka pojmenovanou *Za Velkou ruskou stěnou*. Vedle výše zmíněného si pokládá otázku, jakým způsobem dílo číst. Sám si odpovídá, když zmiňuje Sorokinovo vymezení se vůči současnému politickému stavu (Tomek, 2010, s. 71). Zajímavou pasáží je odhalení aluze na euroasijského ideologa Alexandra Dugina, jehož spisovatel skryl do postavy Gosudarčina šaška. Nicméně Dvořák tento motiv nezohlednil (tamtéž).

Komunikační funkci posudku Ondřeje Mrázka v *Literárních novinách (Sorokinův Den opričníka je i o nás)* napomáhá úvodní popis atmosféry akce, při níž Sorokin navštívil pražské Klementinum (Mrázek, 2009, s. A). Recipienta znalého ruské klasiky odkazuje na tvorbu Gogola a Charmse, od nichž si Vladimír Sorokin mnoho vypůjčil. Stejně jako z diskurzu tzv. „vertěpu“ (tamtéž), což bylo lidové loutkové divadlo, hrané na jarmarcích. Z opričníků se stávají slepé a bezcitné loutky (tamtéž).

Poslední recenzi v tištěném literárním periodíku *Tvar* napsal Jakub Vaníček a nazval ji *Angažované umění pod troskami staré Evropy*. Spíše než na Rusko se recenzent zaměřuje na vykreslenou Evropu, o níž se dozvídáme pouze očima hlavní postavy. Vyzdvihuje antihrdinu Andreje Daniloviče, jenž není schematický, ale chápající. Jeho důkladná

propracovanost funguje v interakci s opričnickou institucí (Vaníček, 2010, s. 10). Vaníček také upozorňuje na chybné negativní vnímání angažovaného umění, jež je pro východní autory téměř podmínkou (tamtéž).

Nyní si všimneme recenzí v neliterárních tištěných periodikách, jako jsou *Lidové noviny* (2009), *Mladá fronta Dnes* (2009), *Právo* (2009), *Respekt* (2009), *Reflex* (2010) a *Týden* (2010).

Kromě článku v *Právu* se u všech recenzí objevuje vedle dalších absurdních motivů více či méně zmíněná kontroverzní scéna ze závěrečné části díla, kdy se opričníci oddávají homosexuálnímu skupinovému sexu. Tato pasáž, hojně uváděna recenzenty ve spojitosti s celkovou groteskností a nadsázkou *Dne opričníka*, nejen že informuje o etických hranicích díla, ale zároveň svojí erotickou explicitností přitahuje pozornost, tj. propaguje knihu.

Tak se v recenzi Vladimíra Svatoňe *Šokující Sorokinovo Rusko v Lidových novinách* lázeňské orgie prolínají se symbolem ruské kolektivity (Svatoň, 2009, s. 8). Vysloveně ruskou mentalitu „připodobňování se“ nachází Svatoň již v Dostojevského *Zločinu a trestu*, což dokazuje na ukázce (tamtéž). Absencí mravnosti a deformací občanských zákonů vychází Sorokin podle autora článku z gogolovské grotesky (tamtéž).

Martin Šimečka v recenzi s názvem *Karneval neřesti*, otištěné v časopise *Respekt*, naopak spatřuje zdroj Sorokinových inspirací v Rabelaisově karnevalu a epické formě Lva Nikolajeviče Tolstého (Šimečka, 2009, s. 58). Vedle hojných citací interpretuje dílo na základě reálné vlády Vladimíra Putina, přičemž uznává obě možnosti vývoje Ruska. Jak prezentovanou spisovatelem, tak odlišnou (tamtéž).

Jestliže Ondřej Mrázek hovořil ve spojitosti se *Dnem opričníka* o jarmarečním divadle vertěpu, pak publicistka Bára Gregorová v článku *Jeden den Andreje Daniloviče* pro časopis *Reflex* operuje s pojmem „balagančik“ (Gregorová, 2010, s. 57) a hovoří o shodném motivu. Také vyjmenovává aktuální problémy, jichž se Sorokin citlivě dotknul (vedle manipulace s ropou a plynem také korupce a jazykový purismus), a další ruské tvůrce dystopií, jakými byli třeba Zamjatin nebo Platonov (tamtéž).

Recenze Františka Cingera *Rusko pod xenofobní vládou Gosudara* v *Právu* je pro nás zajímavá obzvláště kvůli historce, s níž se Vladimír Sorokin světil při návštěvě v Praze a kterou ještě objevíme v dalších epitextech. Jedná se o názor spisovatelova přítele historika, jenž hodnotil dílo nejprve jako varování, posléze jako nevyhnutelnou předpověď (Cinger,

2009, s. 13). Autoritou potvrzená těsná souvislost fabule *Dne opričníka* s ruskou realitou může knihu recipientovi přiblížit ve smyslu možných zkušeností, jež čtenář získává z médií.

Jak jsme uvedli výše, všechny internetové recenze Sorokinova díla pocházejí z portálu *iLiteratura.cz*.

Dvě napsala překladatelka a rusistka Alena Machoninová. První z nich (*Křik medvěda ruského: Fantazie Vladimira Sorokina o budoucím středověku*) byla zveřejněna v roce 2007, tedy dva roky před vydáním českého překladu. Autorka zde i přes časoprostor budoucnosti vystihuje středověkou jarmareční atmosféru, jíž se podřídil i jazyk díla. Ten je zpěvný, snadno zapamatovatelný a ve své stylizaci komický (Machoninová, 2007). Také je v posudku popřena antiutopičnost, právě v důsledku fokalizace ze strany hlavní postavy Andreje Daniloviče Komjagy (tamtéž).

Druhý text Machoninové z října roku 2009 se také primárně zabývá jazykem. Potažmo zřetelnými puristickými tendencemi ve fabuli díla. Řeč *Dne opričníka* není podle pisatelky nápodobou historické mluvy, ale spíše totalitním funkčním konstruktem (Machoninová, 2009).

Internetové recenze uzavírá článek Gunnara Lenze (2009). Vysvětluje pro českého čtenáře neznámé aluze na ruské osobnosti. Kupř. Oxanu Robski, Vsevoloda Někrasova nebo Igora Pavloviče Smirnova (Lenz, 2009). S pomocí Sorokinova citátu Lenz obhajuje nejednoznačnost zpodobnění Evropy v díle (viz Vaníčkovo *Angažované umění pod troskami staré Evropy*), které je do jisté míry fantazií postav. Román chápe jako představu ruské inteligence o sobě samé (tamtéž). Persvazivní funkci nese část, kde publicista popisuje knihu jako bestseller kupovaný jak liberály, tak nacionalisty. Dílo neironizuje jen politiku, ale vnímání světa obecně (tamtéž).

Pro recenze českého překladu *Dne opričníka* jsou příznačné analýzy dvou historických období Ruska. V kontextu vlády gosudara Ivana Hrozného si pisatelé všímají jazyka obohaceného o neologismy, chválí český překlad Libora Dvořáka a pokládají za nutné vysvětlit termín „opričník“. Také hovoří, byť nenacházejí společný ruský termín, o variaci na loutkové jarmareční divadlo. Druhým kontextem jsou pak skryté aluze na sovětské a současné ruské realie. Podle některých jsou motivy výlučně ruské, podle jiných přesahují oblast Ruské federace.

Následují dva rozhovory s překladatelem *Dne opričníka* Liborem Dořákem a jeden s autorem knihy.

V příloze *Salon* periodika *Právo* vyšlo roku 2010 interview publicisty Zdenko Pavelky s Vladimírem Sorokinem nazvané: *Opričníci přesešli na mercedesy*. Poprvé je titul díla zmíněn v otázce týkající se pravoslaví, kde Sorokin potvrzuje svoji víru (Pavelka, 2010, s. 5). V další odpovědi spisovatel vysvětluje zjevnou diskrepanci mezi činy opričníků a pravoslavnou vírou na základě historických reálií doby Ivana Hrozného. Také cituje historika (viz výše), jenž nejprve spatřoval v knize zaklínání, poté věštbu, která se musí vyplnit (tamtéž). Pavelka se ptá na energii, již z díla cítí, Sorokin stručně říká, že se jedná o snahu reagovat na současnou ruskou situaci (tamtéž). Literát ovšem přiznává inspiraci automobilovým provozem na Kutuzovském prospektu, kde lze potkat nebezpečné černé vozy státníků. Právě z této odpovědi bylo vybráno úvodní motto rozhovoru (tamtéž). Spisovatel také odmítá možnost, že by chtěl parodovat dílo Alexandra Solženicyna *Jeden den Ivana Denisoviče*, argumentuje rozdílnými rozsahy a žánry (tamtéž).

První rozhovor s Liborem Dvořákem nacházíme v měsíčníku *Plav*. Otázky pokládala překladatelova dcera Iva Dvořáková a úvodní titul zní: *Sorokinovi porozumí každý průměrně vzdělaný člověk* (2010). Knihy se týkají poslední dvě otázky. Kromě zmínky o nominaci překladu na ocenění „Cena Magnesia Litera“ překladatel označuje ve shodě s teoretikem Tomášem Glancem ruské dílo za prostou a pro všechny srozumitelnou dystopii. Také jej uvádí do souvislosti s realitou, když uvádí tezi, že rozvoj Ruska byl v historii často podmíněn tyranskou nadvládou (Dvořáková, 2010, s. 3). Alegoričnost *Dne opričníka* se netýká jen ruské společnosti, ale motivicky v Rusku převládá (tamtéž, s. 4). V poslední odpovědi označuje překlad knihy za příjemnou činnost, nespátňuje v něm žádné jazykové experimenty, ale „pouze“ znovunalezení starého (tamtéž).

V druhé diskuzi na internetovém serveru *Českého rozhlasu* z března roku 2011 mezi překladatelem a Patricií Polanskou Dvořák opět odpovídá na otázku překladu. Stejně jako v předchozím rozhovoru uznává společné aspekty obou jazyků, a tedy jednodušší činnost (Polanská, 2011). Dále hovoří o nemožnosti zapomenout v Rusku na monarchickou minulost a charakterizuje Sorokinovo dílo jako projev bolesti nad skutečnostmi, které se do současného Ruska opět navracejí (tamtéž).

Fejeton Petrušky Šustrové napsaný v roce 2016 do *Lidových novin* mj. srovnává text Vladimíra Sorokina s publikací amerického historika Waltera Laquera *Putin a putinismus*:

Rusko a perspektivy jeho soužití se Západem, již pisatelka přeložila do češtiny. Ačkoliv Sorokin využívá na rozdíl od Laquera fikční svět, dokáže predikovat reálné události (Šustrová, 2016).

Na serveru *iLiteratura.cz* jsme objevili dva reportážní texty z roku 2009, jež poukazují na námi zkoumaný text.

Text Markéty Kittlové popisuje návštěvu Vladimíra Sorokina v Praze. Autorka parafrázuje úvodní řeč Tomáše Glance, jenž označil *Den opričníka* za Sorokinovo „*komerčně nejúspěšnější*“ (Kittlová, 2009) dílo, které se vymyká z literátovy tvorby časoprostorem budoucnosti. Ve výběru z otázek, jež na akci padly, se opět setkáváme s obligátní historkou o historikovi, měnícím svůj úsudek o díle. Sorokin také přiznal citlivost tématu a rozporuplné reakce na dílo (tamtéž).

Druhý článek Tomáše Glance čerpá z příprav a následného uskutečnění literární akce v Žilině, kam byl ruský autor pozván. Uvádí názory veřejnosti o pokleslosti a nedostatečné invenci díla *Den opričníka*, jímž se Sorokin zcela podřídil masovosti a komerci (Glanc, 2009). Podle Glance zasáhl autor svou tvorbou do nového prozaického typu, nicméně jedná se o univerzální a snadno pochopitelnou variaci na jarmareční loutkové divadlo „*lubok*“ (tamtéž). Český literární teoretik odmítá vnímat text prizmatem současného Ruska, ačkoliv je podle něj nastíněný model možný. Uvádí Sorokinovu myšlenku o neměnnosti poměrů státního zřízení (tamtéž). Konečně se zde také opakuje zmínka o inspiraci bezohlednými řidiči vládních vozů na Kutuzovském prospektu (tamtéž).

Dalším mediálním epitextem je studie Libuše Bělunkové v periodiku A2 (2011) s názvem *Ó vs. Jebjebjebjebjebjebjeb*. Porovnává souvislosti deformace jazyka a sexuálně zabarvených scén v dílech Saši Sokolova *Palisandreia* a Vladimíra Sorokina *Den opričníka*. Co se týče druhé knihy, Bělunková spatřuje ve znásilňování a bizarní erotičnosti způsob, jakým je společnost kontrolována. Stejně jako v několika předchozích článcích uvádí scénu orgií, s jejíž pomocí dokládá existenci dalšího prvku – kolektivity (Bělunková, 2011, s. 6). Ačkoliv dílo podle pisatelky postrádá originalnost, stále se jedná o významný počín, jehož překlad získal „*Hlavní tvůrčí ocenění Ceny Josefa Jungmanna 2010*“ (tamtéž).

Přehled současné ruské literatury Ondřeje Mrázka (*Jurodivá říše slova aneb Kradmé nahlédnutí za oponu současné ruské slovesnosti*) v časopise *Tvar* (2013) považuje Sorokinův román za ideální knihu, pokud se chceme seznámit se současným stavem východní literatury

(Mrázek, 2013, s. 4). Opět objevujeme využití termínu „*gogolovská grotesknost*“ (tamtéž), k níž je připojen další, tj. „*orwellovská věštba*“ (tamtéž). Potvrzuje se tak vztah díla s tvorbou výše uvedených spisovatelů. V závěru pasáže se Mrázek podivuje nad političností a reálností textu, jenž vytvořil dosud experimentující autor (tamtéž).

Autorkou poslední studie *Vášnivě sepětí s originálem?* je Kamila Chlupáčová. Text vyšel v časopise A2 (2014). Jedná se o stručný rozbor posledních překladů Libora Dvořáka. Místy negativní posudky jsou vystřídány pozitivním vyzdvižením překladu *Dne opričníka*, kde podle Chlupáčové nebyl překladatel nijak svazován a mohl uplatnit svůj cit pro specifická lexika (Chlupáčová, 2014, s. 7). Důkladné vystižení kontrastu plynoucí řeči a zobrazených brutalit nadsazuje nad německý překlad Andrease Tretnera, kde byl folklorní aspekt zcela opomenut. V závěru odstavce ale informuje o nedostatečném pojetí některých údajů, zejména historických reálií (tamtéž).

Zcela poslední anonymní epitext lze nalézt na serveru *Českého rozhlasu Vltava*. Je datován 11. únorem 2009. Před závěrečným propagačním odstavcem, jenž zve k pořadu *Schůzky s literaturou*, kde bude dílo představeno, je kladen důraz na významnost pseudohistorického jazyka a motiv všudypřítomného hnusu, odsuzujícího činy postav (Český rozhlas, 2009).

Výše zmíněné epitexty silně zaměřují svoji pozornost na kontroverzní obrazy díla, jež působí v mediální sféře jako propagační nástroje. Stejně jako opakování zmínek o nezáměrném konsenzu motivů fikčního a reálného Ruska. Persvazivní funkcí je připodobňování tvorby Vladimíra Sorokina ke známým literátům (Gogol, Tolstoj nebo Rabelais). Není ani opomíjena Sorokinova kombinace dystopie a folkloru, až na několik marginálií dokonale přenesená překladatelem do českého kulturního okruhu.

4.3 Paratexty ruských překladů

Analyzovali jsme knižní i mimoknižní sekundární texty ruských překladů *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* a *Den opričníka*, v jejichž případě jsme našli mimořádně velké množství epitextů v českém mediálním prostoru.

Jestliže budeme hledat styčné prvky peritextů, v obou případech plní úlohu usnadnění komunikace s recipientem a nastínění charakteru díla. Potvrzuje se také teze L. Müllerové o

silné propagační funkci anotací, textů na deskách a přebalu. Oba překlady využívají medailonek autora, anotaci a motto. Rozdílné je využití dalšího peritextu na přebalu/deskách, neboť překlad díla Světlany Alexijevičové užívá citování ohlasů z periodik. Knihu Vladimíra Sorokina propaguje vedle anotace také ukázka z díla. Oba uvedené peritexty mají za úkol vyvolat v recipientovi emoce.

Shoda epitextů výše zmíněných překladů spočívá převážně v silných aluzích na současný stav Ruska, které jsou v dílech obsaženy. V případě obou knih je vyzdvihováno a zdůrazňováno vystižení typických aspektů ruské společnosti (např. absence svobody, potažmo jejího pochopení). Zatímco Alexijevičová ukazuje situaci explicitně, Sorokin ji skrývá do alegorických obrazů. Lze nalézt také podobnost v epitextových analýzách postav. Sorokinovi opričníci (a nejen oni) vystupují jako loutky groteskního jarmarečního divadla v ruce totalitního systému, stejně tak „homo sovieticus“ Světlany Alexijevičové zůstává i v dnešní době až absurdně závislý na sovětském režimu. V mediálních paratextech spatřujeme rozdílnou pozornost věnovanou jazyku děl. V případě *Dne opričníka* autoři nezapomínají kladně zmínit Libora Dvořáka a jeho přesné vystižení charakteru díla, technika překladu díla *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka* je spíše pomíjená. Ojediněle je buď kritizována (viz Alena Machoninová v kapitole 4.1.1.2 *Epitexty díla Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*), nebo obhajována překladatelkou.

5 Ukrajinské překlady a jejich paratexty

5.1 Taras Prochasko: Jinací

Zcela poprvé vyšla kniha ukrajinského autora Tarase Prochaska roku 2006 prostřednictvím nakladatelství Lilea-NV v Ivano Frankivsku. První české vydání *Jinakých* přeložily Jekaterina Gazukina a Alexandra Stelibská, roku 2012 vydalo nakladatelství Pavel Mervart se sídlem v Červeném Kostelci. Imaginativní text na pomezí románu a eseje využívá toponymii prostředí Podkarpatské Rusi. Středoevropské snové město Jalovec se stává metaforou paměti hlavních postav žijících v první polovině 20. století. Prochaskův filozofický koncept je doplněn důrazem na znakovost, smyslovost a hudebnost slova, přičemž uplatňuje cíl na častých toponymech hor, měst, řek nebo „nových“ huculských výrazech.

5.1.1 Paratexty díla Jinací

Následující sekundární knižní texty jsou převážně založeny na persvazivní funkci přesvědčit recipienta o touze zjistit podstatu titulního názvu (motto, anotace). Dále také informovat o v českém prostředí nedostatečně známých ukrajinských reáliích (poznámky) nebo zajímavé překladatelské práci (komentář). Vyskytuje se zde opět snaha vyzdvihnout autora, případně se setkat s jeho další tvorbou (medailonek, anotace).

Mediální epitexty zahrnují četné úryvky uvozující děj, postavy a vysvětlující název díla. Pisatelé si všímají formální výstavby inspirované spisem Ludwiga Wittgensteina *Tractatus logico-philosophicus*. Uznávají také přínos *Jinakých* v pochopení jedné části ukrajinské historie a zdůrazňují peritextovou výbavu (např. mapku).

5.1.1.1 Peritexty díla Jinací

Jediným prefixovým peritextem knihy *Jinací* je motto v podobě citace ukrajinského literáta Jaroslava Dovhana (Prochasko, 2012, s. 5). Toho s Tarasem Prochaskem pojí jak skutečnost, že jsou oba představiteli „stanislavského fenoménu“ (Chlaňová, 2010, s. 63), tak

záliba v tematizování urbánních motivů (tamtéž, s. 85). Z uvedených důvodů lze vyvodit těsnou společensko-literární blízkost obou autorů, jež ozřejmuje autorství epigrafu. Samotný paratext uvozující primární Prochaskův text zní: „*A ti, kteří si tento esej nepřečtou, to nebudou mít v životě jednoduché, protože zjevné příběhy Jinakých je minou a Jinací jim dokonce vypnou zvuk a zhasnou světlo.*“ (Prochasko, 2012, s. 5). Přičemž na řádku pod textem nalezneme jméno autora citátu. Zde očividně plní peritext, ve shodě s argumenty Müllerové, persvazivní funkci. Schopnost je sice utlumena použitím „neosobní“ 3. osoby množného čísla, nicméně pokračování textu využívá nastolení negativních aspektů v případě, kdy si recipient knihu nepřečte. Zprvu banální výhrůžka platící jako potvrzení důležitosti Prochaskova díla je vystřídána lehce hyperbolizovanou predikcí o eliminaci zvuku a světla. V případě nadsazené poslední části lze nabýt dojmu, že se zde Dovhan pokusil o druh humoru. Přesvědčovací výčet je rozmarně relativizován, a tím spíše bude působit persvazivněji. Kromě nastíněných tezí zde autor motta implikuje moc záhadných postav „jinakých“, po nichž je také pojmenováno Prochaskovo dílo. Ačkoliv se nejedná o hlavní postavy, jsou to oni, kdo často znatelně ovlivní děj. Přesah vlivu „jinakých“ do čtenářovy reality poté působí ještě silněji než zmínky jejich moci v hlavním textu.

Postfixových knižních textů se v okolí překladu Prochaskova díla nachází více. Pokud nebudeme počítat mapku Podkarpatské Rusi (tamtéž, s. 190-191) s vyznačenými městy, horami a řekami (jak jsme si již ukázali, toponymie je pro Prochaska zásadní), v místě za autorským textem objevíme tři peritexty.

Komentář překladatelek Jekateriny Gazukiny a Alexandry Stelibské s názvem *Prochaskovo zařikávání* (tamtéž, s. 192-196) je rozdělen do tří odlišně rozsáhlých segmentů. Úvodní a nejkratší obhájí jeho existenci a nastiňuje poslání informovat čtenáře o překladatelské a redaktorské práci na díle *Jinací*. Jelikož se celý peritext zaobírá pouze okolnostmi vzniku díla, označili jsme jej za komentář, nikoliv za doslov. První odstavec o délce překládání (více jak tři roky) si v sobě opět nese mírnou persvazi, což je spojeno s rokem 2010, kdy bylo rozhodnuto o knižním vydání překladu a nastaly přípravy (tamtéž, s. 192). Zajímavostí je i práce v podobě diskuze a „*politika kompromisu*“ (tamtéž). Vedle neuvěřitelných zajímavostí je zde recipient lákán možností nahlédnout do tajemství překladatelské práce. V kombinaci s informacemi se tyto dva prvky stávají hlavní devizou paratextu *Prochaskovo zařikávání*. Gazukina a Stelibská dále popisují strasti s autorovým výběrem huculského dialektu, jež bylo nutno převést do českého prostředí. Ozřejmují motivaci volby titulního názvu (tamtéž, s. 193) a potíže s nepřeložitelnou pasáží obsahující

slovní hříčku (tamtéž, s. 194). Negativní aspekty vyvažují kladným příkladem, kdy čeština umožnila překladatelkám obohatit autorův text dalšími možnostmi (tamtéž). Pro poučeného čtenáře vysvětlují intertextualitu mezi *Jinakými* a českými publikacemi (A. Václavík: *Výroční obyčeje a lidové umění*, J. Bachmannová: *Podkrkonošský slovník*), z nichž při řešení problematiky dialektů hojně čerpaly (tamtéž, s. 195). V poslední pasáži se čtenář nechává informovat o četných aluzích spojených s jednou z hlavních postav Františkem, které nakonec určily jeho pojmenování v českém jazyce. Závěr tvoří poděkování třem českým ukrajinistům (tamtéž, s. 196). Byť se komentář na první pohled jeví jako vědecký text zaměřený na lexikální a morfologickou strategii překladu, skutečnost nasvědčuje spíše souhrnu zajímavostí. Tím spíše, že v předposledním odstavci autorky označují překlad za akt dobrodružství (tamtéž).

Nutnou knižní výbavou se stal soubor s nadpisem *Vysvětlivky* (tamtéž, s. 197-205). Přesně v duchu poznámkových paratextů byla zvolena výrazně menší velikost písma. Jednotlivé pojmy jsou odkazovány do místa v primárním textu nejen číselně podle stránek, ale také podle jednotlivých kapitol, což vede k jednodušší orientaci. Taras Prochasko užívá mnoho reálií z ukrajinské historie 19. a 20. století (především vojenské útvary a postavy), stejně tak nadměrné množství toponym, o nichž český čtenář netuší, proto je umístění peritextu více než logické (tamtéž). Jelikož nejsou *Vysvětlivky* souvislým textem, a navíc pracují se systémem numerického odkazování, bylo možno je umístit až za komentář. Co se týče autorství poznámek, přisuzujeme jej nejen překladatelkám, ale také odborné redakci.

Třetím peritextem je stručný medailonek *Taras Prochasko*, psán opět ve zmenšené velikosti písma (tamtéž, s. 206). Stručné životopisné údaje střídá výčet periodik, v nichž Prochasko publikoval, a nejslavnějších děl. Následuje zmínka o českých překladech v antologiích ukrajinské prózy. Recipientovi z oblasti českého prostředí je tak umožněno další seznamování se s autorovou tvorbou. Konec medailonku uvádí ceny, jež Prochasko obdržel. Rozpoznáváme zřejmý paratextový postup podat autora v téměř glorifikovaném světle (tamtéž).

Anotace na zadní straně knižních desek je pak zcela posledním sekundárním knižním textem Prochaskových *Jinakých* (tamtéž, zadní strana desek). Hlavním motivem jsou opět stejnojmenné postavy, na jejichž totožnost se anonymní tazatel ptá. Stejně jako Jaroslav Dovhan v mottu jim přisuzuje nadpřirozené síly. Poslední věta začínající slovy „*Nechte se uhranout (...)*“ (tamtéž) je silně persvazivní svým imperativem ve 2. osobě plurálu,

označením díla za „*nejslavnější karpatský román*“ (tamtéž) a autora za „*předního ukrajinského spisovatele*“ (tamtéž). Opět se tak potvrzuje teze, že texty na knižních deskách mohou mít na recipienta v důsledku svého umístění intenzivní vliv, a proto působí více propagačně a persvazivně než ostatní knižní sekundární texty.

Shrneme-li všechny peritexty českého překladu, jejich nápadným motivem jsou „jinací“, obsažení nejen v názvu, ale také v mottu, komentáři a anotaci. Mystičnost těchto postav, skrytá v pojmenování, je navíc umocněna nápovědnými otázkami v anotaci a transformací do recipientovy reality v Dovhanově mottu. Jestliže čtenář zjistí o „jinakých“ více informací v hlavním textu, nabízí se mu dodatečná lingvistická geneze v komentáři. Právě skrze tyto postavy Prochaskových zařikávačů komunikuje v prvních fázích dílo se čtenářem, snaží se jej pod záminkou odhalení pravdy a s příslibem uhranutí (tamtéž) přesvědčit o správnosti koupě či přečtení knihy.

5.1.1.2 Epitexty díla Jinací

Při zkoumání sekundárních textů v okolí překladů ukrajinských děl vydaných mezi lety 2000 a 2017 jsme zjistili, že kolem knihy Tarase Prochaska *Jinací* vzniklo patnáct epitextů. Celkem pět z nich, tj. jednu třetinu, tvoří úryvky z díla jak v tištěných periodikách, tak na literárních serverech.

Nejstarší publikovaný úryvek nacházíme v *Literárních novinách* roku 2003, tj. devět let před knižním vydáním překladu. Jelikož text přeložila Rita Kindlerová, v několika ohledech se od překladu Gazukiny a Stelibské odlišuje. Nejviditelnějším rozporem je již samotný název díla. Kindlerová se výrazem „*Neprostiti*“ (Kindlerová, 2003a, s. 14) přiblížila formě ukrajinského výrazu. Otázkou je, do jaké míry vystihla sémantickou podstatu, již tak urputně hledala dvojice překladatelek (Prochasko, 2012, s. 193). V *Literárních novinách* potkáváme první tři krátké kapitoly, jejichž názvy se s knižním pojmenováním vesměs shodují. Logika výběru expoziční části pravděpodobně spočívá v seznámení čtenáře s postavami. Překladatelka vynechává pouze poslední pasáž (tři odstavce) první kapitoly (Kindlerová, 2003a, s. 14).

Další překlady v periodikách a na internetu vytvořily překladatelky Jekaterina Gazukina a Alexandra Stelibská. Před vydáním knihy mohli čtenáři časopisu A2 najít v roce 2009 několik fragmentů. Na rozdíl od úryvku v *Literárních novinách* nejsou seřazeny podle

knižní výstavby. Nicméně volba je opět zřejmá a naráží na motivickou otázku, již jsme objasnili v kapitole 5.1.1.1 *Peritexty díla Jinací*: „Kdo jsou Jinací?“. Proto úryvky začínají stejnojmennou kapitolou, potažmo její druhou pasáží (Prochasko využívá číselné segmentování), kde je odpověď explikována (Prochasko – Gazukina - Stelibská, 2009, s. 26). Druhou část tvoří několik imaginativních úryvků z kapitoly *Chůze, stání, sezení a ležení* (tamtéž), v knize pojmenována *Chodit, stát, sedět, ležet*, přibližujících dvě hlavní postavy Františka a Annu (tamtéž, s. 26-27). Seznamování pokračuje výběrem jedné či dvou pasáží z první a třetí kapitoly (tamtéž, s. 27).

Poslední tištěná ukázka v měsíčníku *Plav* byla zveřejněna teprve v roce 2011. Od předchozích úryvků se liší nejen tím, že je tvořena jedinou kapitolou *Fyziologicky* týkající se především postavy Františka a jeho spojení s městečkem Jalovec (Gazukina - Stelibská, 2011, s. 50-54), ale vymyká se též obohacením o zrcadlový originál. Epitext neoslovuje pouze znalce jazyka, ale také recipienta schopného analyzovat úroveň překladu.

Výňatky na serveru *iLiteratura.cz* a na stránkách *Hospodářských novin iHNed* vznikly až v roce 2013. První platforma zvolila v periodikách dosud neuváděnou osmou kapitolu *Situace koloritně* o soužití Františka s jeho manželkou Annou (Gazukina - Stelibská, 2013). Informační funkce je zde upozaděna, neboť čtenář nemusí nutně chápat souvislosti. Naproti tomu úvodní dostupná část ukázky na serveru *Hospodářských novin* začíná obligátně první kapitolou knihy (Prochasko, 2013).

Pro úryvkové epitexty *Jinakých* je charakteristická rozmanitost, přesto se vždy jedná o kapitoly první poloviny díla, jež usnadňují čtenáři seznámení se s figurami textu. Ve třech případech byla využita expoziční první kapitola. V jednom případě se odlišoval subjekt překladatele (Rita Kindlerová). Z hlediska časového vymezení se objevují tři úryvky před vydáním, vesměs kolem roku 2010, kdy se rozhodlo o vzniku knihy (Prochasko, 2012, s. 192), a dva po jejím vydání, které již nesou informace o českém překladu, a proto využívají persvazivní strategie.

Dalšími mimoknižními paratexty je šesticí mediálních recenzí pěti autorů.

Posudky v tištěných periodikách objevujeme až na jednu výjimku teprve v roce 2013. Onou výjimkou je článek slavistky Věry Lendělové v čtrnáctideníku *A2* roku 2009 nazvaný *Taras Prochasko a řezy mozkiem*. Umístění naznačuje evidentní spojitost s úryvkem nacházejícím se na totožné straně časopisu (viz výše). Autorka článku tak již nemusela

nacházet vlastní pojem pro titulní název jako v případě „neprostých“ Rity Kindlerové. Po charakteristice Prochaskovy tvorby, kde upozorňuje na motivy magičnosti, toponymie a smyslového vnímání, se Lendělová věnuje dílu-eseji. Rozebírá důležitý prvek karpatského *genia loci*, spojujícího postavy, motivy a umožňujícího tak jim i čtenáři uvědomit si skutečnost. Obhajuje kontroverzní motiv incestu, jehož se dopouští postava Sebastiána na dceři a vnučce Anně. Konečně v závěru definuje Prochaskovu hru se slovy a dialekty na základě analogie s myšlenkami filozofa Ludwiga Wittgensteina (Lendělová, 2009, s. 27). Jak uvidíme dále, tímto aspektem se zabývali i mnozí další pisatelé.

Následující recenzní epitexty spadají do doby po vydání knihy. Zůstaneme-li u čtrnáctideníku *A2*, roku 2013 vychází recenze Ondřeje Pomahače *Krajinou, kde zamrzá gin: horská turistika Tarase Prochaska*. Originalita paratextu spočívá v humorném nadhledu, s nímž jej Pomahač napsal. Čtenář je stylizován do role výletníka a Taras Prochasko sehrává úlohu průvodce (Pomahač, 2013a, s. 3). V důsledku nastolené imaginace připomíná čtení knihy výlet po Karpatech s dostatkem času na odpočinek, čímž nepokrytě láká k četbě. Přesvědčivou exotičnost podtrhuje absurditami, jež je možné v díle najít (déšť ginu, erotická encyklopedie milenek). Po tezi o silném vztahu řetězení míst a vyprávění příběhů následuje drobný popis číselné formy, jakou jsou *Jinací* napsáni, včetně nového literátova žánru „neprózy“. Znovu vyvstává na povrch explicitní i implicitní inspirace Wittgensteinovým traktátem a Prochaskovo důmyslné využití jazyka. Na konci autor dokonce charakterizuje postavy „jinakých“, pozitivně hodnotí výtvarné provedení české verze a odkazuje ke komentáři překladatelek (tamtéž).

Recenzi překladatele a redaktora Alexeje Sevruka s názvem *Daleký blízký svět Jinakých* otiskl literární časopis *Host* (2013). Úvod sice patří výčtu hlavních motivů („jinací“, město Jalovec s ginovými lázněmi), ten je ovšem okamžitě vystřídán tvrzením o dvojitým využití textu Ludwiga Wittgensteina *Tractatus Logico-Philosophicus*, jež ukrajinský spisovatel nejen zakomponoval do fabule, ale také jím ovlivnil strukturu díla (Sevruk, 2013a, s. 80). Shodně s Lendělovou hovoří o eseji a shodně s Pomahačem o Prochaskově termínu „nepróza“. Všimá si absence chronologie a nabízí možnosti, jak dílo číst. S jistou nadsázkou přirovnává autora *Jinakých* k dítěti snažícímu se zaplnit hračkami prázdný příbytek (tamtéž). Stejně jako Pomahač naráží na Wittgensteinovu větu o hranicích světa a jazyka, zmiňuje knižní peritexty (viz kapitola 5.1.1.1 *Peritexty díla Jinací*) a chválí estetické knižní provedení (tamtéž).

Poslední recenzí tištěných periodik je text bohemisty a editora Jana M. Hellera v měsíčníku *Plav*, jenž nese název *Prochaskova podkarpatská archeologie*. V úvodu Heller s pomocí úryvku osvětluje význam titulu, stručně charakterizuje Tarase Prochaska jako autora a jeho způsob vyprávění. Díky těmto zmínkám se dostává k postižení různých taktik, s nimiž spisovatel vytváří slovtvorné řetězení a uvádí do praxe zařikávání postav „jinakých“ (Heller, 2013, s. 51). Rozborem fabule recenzent přesvědčuje čtenáře posudku o možnosti dozvědět se něco více o ukrajinské historii a registruje mnohé fantazijní absurdity příběhu (tamtéž). Poprvé je Prochaskova tvorba dána do kontextu s magickým realismem, a to s maďarským autorem Ádámem Bodorem, jehož s ukrajinským spisovatelem pojí fascinace přírodou (tamtéž, s. 52). Po myšlence o vztahu vyprávěného vědění a nadpřirozené jinakosti, v níž autor článku spatřuje zásadní význam pro dílo, uzavírá epitext nepatrné osočení kvůli absenci jasného poselství nahrazeného vytříbenou formou (tamtéž).

Serverem věnujícím se literatuře *iLiteratura.cz* zakončíme pasáž o recenzních epitextech díla *Jinací*. Nejstarší z nich je součástí přehledu ukrajinské literatury Rity Kindlerové a byla napsána v roce 2003. Dílo je zde ještě uváděno pod názvem *Neproští* a rozboru předchází informace o literátovi (Kindlerová, 2003b). Zmiňuje Prochaskův zájem o karpatskou oblast a stejně jako Lendělová (viz výše) obhajuje spisovatelovými slovy motiv incestu. Zajímavá je nepatrná argumentace osobami kritiků, kteří označili dílo i autora za „kultovní“ (tamtéž). V závěru osvětluje zálibu Tarase Prochaska v melodickém a rozšířeném jméně Anna, které použil pro téměř všechny ženské hrdinky (tamtéž).

Poslední recenzi *Nezodpovědná posloupnost se řetězí* napsal v roce 2013 na stránky *iLiteratura.cz* opět Ondřej Pomahač. Esejistický žánr považuje autor posudku za marginální, nicméně začátek patří grafické podobnosti s výše zmiňovanou tvorbou filozofa Wittgensteina. Pomahač uvádí dílo *Filosofická zkoumání* a analogii považuje za dobře zvolenou (Pomahač, 2013b). S předchozími recenzenty se shoduje i v zaměření pozornosti na „*alternativní historii Karpat*“ (tamtéž) a již uváděné řetězení míst, které se sbíhá v jednom jediném bodu (městečko Jalovec) a vytváří příběh. Snovost uvádí do vztahu s Prochaskovým tematizováním děl Hieronyma Bosche a encyklopediemi. Podobně jako Alexej Sevruc znovu vyzdvihuje výtvarné provedení, ale také kritizuje přítomnost anotace. Recenzi zakončuje pochvalou namířenou k výskytu jednoduché mapy a komentáře překladatelek (Pomahač, 2013b).

Z výše uvedeného lze vyvodit, že se posudky zaměřovaly na strukturu díla a jeho formální podobnost s literárními počiny Ludwiga Wittgensteina. V důsledku toho se snaží

postihnout i Prochaskovu lingvistickou práci se slovy. Většinou byly uváděny i „magické“ a imaginativní absurdity sloužící k obeznámení recipienta s poetikou textu. Důraz na čtenáře byl kladen i při obhajobách incestního prvku, zřejmě kvůli obavám recenzentů z prvoplánového pochopení. Není také obvyklé, aby byla hodnocena knihařská práce, avšak ve vzorku recenzí jsme se setkali s jejím častým pozitivním zhodnocením. Psalo se také o knižních peritextech, zejména o komentáři překladatelek, jejíž hodnota pro recipienta je podle pisatelů zřejmá.

Jako poslední mimoknižní paratexty jsme našli dva rozhovory s autorem, článek překladatelek a zmínku na internetových stránkách *Českého rozhlasu Vltava*.

Roku 2013 nacházíme v periodiku *A2* rozhovor Marie Iljašenko a Tarase Prochaska s názvem *Přijmout místo svého původu*. Knihy *Jinací*, respektive jejich hlavních motivů, se týkají první tři otázky. V první se spisovatelka a redaktorka ptá na předobrazy městečka Jalovec. Literát jakoukoli možnost literární inspirace odmítá a argumentuje uzavřeností Karpat, atmosférou prostředí a směsicí příběhů jejich obyvatel (Iljašenko, 2013, s. 20). Další otázka směřuje opět k motivu Jalovce, tentokrát jako k turistickému cíli s lázněmi. Dozvídáme se, že karpatská městečka si drží již po několik staletí tuto tradici, již Prochasko nechtěl pojmout epicky, ale jako skicu. Přiznává, že příroda kolem je reálná, ale město fiktivní (tamtéž). Poslední otázka, obecnější než předchozí, nastiňuje autorovu tendenci psát o rodném místě. Tvůrce *Jinakých* obhajuje myšlenku spojení člověka s místem, kde se narodil, a nutnosti si tento vztah uvědomovat (tamtéž).

Rozhovor překladatele Alexeje Sevruka s ukrajinským spisovatelem na serveru *iLiteratura.cz* proběhl ve stejném roce jako předchozí diskuze. Je nadepsán větou *Ukrajíně stále chybí její Gombrowicz – rozhovor s Tarasem Prochaskem*. Jedna ze Sevrukových otázek se týká kontroverzního incestního aspektu v *Jinakých*. Autor uznává nepedagogičnost románu, ale prvek obhajuje psychologickým vystižením vztahu rodiče a dítě a otázkou nutnosti následovat tradici. V jedné z Prochaskových odpovědí (téma Komise pro otázky morálky) nacházíme přiznání, že dílo obsahuje násilné a nemorální elementy, ale poselství je zcela opačné. Konečně třetí odpověď týkající se *Jinakých* vysvětluje aluzi na pražské Hradčany, která je inspirovaná skutečným setkáním literáta s Prahou (Sevruk, 2013b).

V literárním časopise *Plav* z roku 2016 lze nalézt rozsáhlý článek Jekateriny Gazukiny, jedné z překladatelek Prochaskova díla, pod názvem *Prochaskova huculská*

zařikávání v českém překladu. Jedná se o rozšířený text komentáře *Prochaskovo zařikávání* (viz výše), v periodiku doplněného o poznámky pod čarou, četné citace a porovnání přeložených výrazů s ukrajinskými (Gazukina, 2016, s. 49-53).

Posledním epitextem je zmínka o knize na internetových stránkách *Českého rozhlasu* z ledna 2013, jejíž autorkou je Ivana Myšková. Vedle odkazu na audio rozhovor Marie Iljašenko se spisovatelem (viz rozhovor *Přijmout místo svého původu*) je zde možné spatřit pozvánku na křest českého překladu. Vedle snahy o charakteristiku žánru a obvyklého uvedení místopisu díla Myšková parafrázuje pochvalné reakce kritiků, kteří označili román za přelomový. Stručnou informaci o vydání v České republice (překlad, nakladatelství, doba) doplňuje pochvalná zmínka o grafické práci na knize (Myšková, 2013).

Poslední svazek epitextů se zejména v rozhovorech s autorem zaměřoval na leitmotivy díla. Otázky směřovaly k toposu karpatského městečka a jeho reálným souvislostem. Také byl zmiňován, podobně jako v recenzích, incestní motiv, jenž podle autora nelze vnímat v doslovném významu. Opět jsme se setkali s článkem překladatelky, pozitivním vnímáním grafického zpracování a informací o akci související s českým překladem.

5.2 Serhij Žadan: Big Mac

Dílo ukrajinského spisovatele Serhije Žadana vyšlo poprvé v roce 2003 v kyjevském nakladatelství Krytyka. Do češtiny přeložili Alexej Sevruck a Miroslav Tomek r. 2011. Český překlad vydalo nakladatelství Fra. Kniha obsahuje osm povídek vyprávěných ich-formou, inspirovaných cestami do střední Evropy (Vídeň, Berlín, Mnichov) či zážitky z mládí v ukrajinských městech (Charkov, Donbas).

5.2.1 Paratexty díla Big Mac

Paratexty druhého ukrajinského díla se snaží v první řadě navodit atmosféru děje (dedikace, anotace). Dále představí autora v co nejpříznivějším světle a informovat o dalších slavných dílech (doslov). Především ale slouží propagačním účelům (anotace, doslov, peritext na s. 1).

Sekundární mimoknižní paratexty se zaměřují především na motivy střední Evropy, nostalgických vzpomínek na totalitní dobu a setkávání se s postavami touto dobou poznamenanými. Také vyzdvihují Žadanovo vnímání svobody a jeho přináležení k literátům beatnické generace.

5.2.1.1 Peritexty díla *Big Mac*

Zcela první peritext nacházíme na první stránce knihy. Jedná se o téměř doslovnou kopii prvního odstavce textu Miroslava Tomka *O autorovi*, nacházející se v závěrečné části knihy *Big Mac*. Nepatrný rozdíl spočívá pouze ve zvýraznění autorova jména a začlenění roku jeho narození v závorce. Spolu s označením za jednoho z „nejčtenějších“ a „nejoblíbenějších“ (Žadan, 2011, s. 1) ukrajinských spisovatelů tak tvoří nejzákladnější informace, jež je čtenář před samotným aktem čtení schopen pochytit. Ozvláštňením je dvouslovná charakteristika jeho postavení, tj. „žijící klasik“ (tamtéž), uvedená v uvozovkách. Redaktorská práce tedy zohledňuje uspořádaný postup a zapojuje do části před textem lehce stravitelné několikařádkové informační texty.

Těsně před první povídkou lze nalézt věnování třem přátelům, vesměs spisovatelům (tamtéž, s. 9). Tím prvním je Žadanův současník Jurij Andruchovyč, druhým rakouský literát a performer Christian Lojdl³, třetím Vlado Herman. Analogii literárních stylů Andruchovyče a Žadana jsme již nastínili v kapitole 3.2.1 *Tvorba Serhije Žadana*. Jeho místo je tedy zřejmé, tím spíše, že se jedná o příslušníka stejné národnosti. Jelikož je *Big Mac* převážně charakteristikou germánského prostoru a Žadan pro dílo hojně získával inspiraci díky zahraničnímu studiu v Rakousku, je odůvodnitelné i zmínění vídeňského umělce Lojdla. Jediným problémem tak zůstává pro nás neznámý Vladimír Herman (tamtéž). Domníváme se, že se zřejmě jedná o polského divadelního režiséra Włodzimierze Hermana. Žadanovo vyjádření, že kniha vznikla díky „reálné existenci“ (tamtéž) třech zmíněných osobností, jen signalizuje implicitní podobnost autorovy poetiky s charakterem děl zmiňovaných tvůrců a zřejmý zdroj inspirace.

Na postfixový paratext jsme již narazili v prvním odstavci této kapitoly. Stránky 159-161 jsou určeny stručnému shrnutí a charakteristice dosavadní tvorby, vytvořené jedním z překladatelů Miroslavem Tomkem. Text lapidárně pojmenoval *O autorovi* (tamtéž, s. 159-

³ Zemřel r. 2001, tedy dva roky před vydáním ukrajinského originálu knihy.

161). Nicméně o Žadanovi samém se dozvídáme v prvních dvou a posledních třech odstavcích. Zbytek je rozbořem nejvýraznějších děl (*Big Mac*, *Anarchy in the UKR*, *Hymna demokratické mládeže*, *Vorošylovhrad*) a charakteristikou Žadanova stylu. Z neautorských paratextů je tento více zaměřen na poučení čtenáře než na usnadnění jeho styku s dílem. Přesto lze nalézt několik nepatrných prvků mediální funkce textu. Jedním z nich je nepochybně vložení úryvku překladu Tomáše Vašuta z knihy *Anarchy in the UKR* (tamtéž, s. 159), jenž působí silně imperativně a v kontextu vulgarismu „*nenech se ojebávat*“ (tamtéž) a zmínění politických diktátorů: „*dej tam barevný portrét Maa nebo Fidela*“ (tamtéž), obohacuje text dynamickým a negativistickým prvkem. Jako druhý aspekt možno uvést citaci Serhije Žadana v závěrečné části, kde popisuje své strasti se studenty univerzity, požadujícími přednes spisovatelových veršů (tamtéž, s. 161). Zde nesporně shledáváme zábavný prvek humorné situace navozující pocit sblížení s autorem knihy.

Drobností je grafické zpracování bíle psaného obsahu knihy na černém podkladu vnitřní části přední strany obálky. Samotný *Obsah* se nachází na straně 7. Na rozdíl od „grafického“ je ovšem správný, neboť číslování povídek v obsahu na vnitřní straně obálky je posunuto o dvě čísla dozadu (tamtéž, vnitřní část přední strany obálky). Zdání ručně psaných (jakoby ve spěchu a neuspořádaně) kapitálek koresponduje s poetikou textů, jejichž vypravěč a hlavní hrdina žije stejně neuspořádaným a improvizovaným studentským životem.

Konečně anotace na zadní straně obálky slouží nepochybně komerčním účelům. Dvě dlouhá souvětí jsou pro potřebu co nejpevnější koherence, a tedy lepšího vnímání, propojena vedle čárek i pomlčkami. Primárním elementem je výčet. První tři řádky jmenují motivy a místa osmi Žadanových povídek. Těsně před závěrem anotace jsou vypočítávány typické postavy a zmíněn charakter vypravěče jako „*postmoderního básníka z východu*“ (tamtéž, zadní strana obálky), v očích čtenáře se tak smazává hranice mezi figurami postav, autora a vypravěče. Zcela poslední věta si v podobě slovní hříčky pohrává s dvojsmyslným výrazem „*Big Mac*“ (pokrm, nebo kniha) a otevřeně láká s pomocí pozitivní emoce k přečtení knihy (tamtéž).

Lze tedy usoudit, že paratexty nacházející se v těsné blízkosti překladu díla Serhije Žadana primárně slouží ke zjednodušení komunikace čtenáře s knihou. Pokud převládá funkce poučovací a informační, je okamžitě obohacena elementy, jež mají za cíl navodit především pozitivní emoce (viz Tomkovo *O autorovi* a anotace).

5.2.1.2 Epitexty díla Big Mac

V českých periodikách jsme našli celkem devět epitextů vztahujících se k českému překladu Žadanovy povídkové sbírky. Je pozoruhodné, že celou jednu třetinu opět zaujímají úryvky, případně celé povídky (srovnej s kapitolou 5.1.1.2 *Epitexty díla Jinací*).

Zcela první a nejkratší *Witold aneb Mé noční můry* (v knize jí patří jen osm stránek) byla otištěna v literárním časopise *Host* r. 2008 (Žadan - Tomek, 2008, s. 86-89). Přeložil ji Miroslav Tomek, pod jehož jménem se objevila i v prvním českém vydání *Big Macu* (2011). Jeden z hlavních motivů sbírky, tj. setkávání se na cestách se svěbytnými až bizarními lidmi, jejichž přítomnost hlavního hrdinu duchovně obohatí, je zde explicitně přítomný. Zapomnětlivý polský profesor Witold, zároveň Serhijův hotelový soused a člověk bažící po společnosti, již pro něj ztělesňuje hlavní hrdina, se stává vytouženým obrazem vypravěčova stáří (tamtéž).

Další z úryvků s názvem *Porno* (přeložil Alexej Sevruc) můžeme nalézt ve shodném roce v literárním obtýdeníku *Tvar* (Sevruc, 2008, s. 16-17). Rozsáhlejší povídku (v knize dvaadvacet stran) bylo nutno redukovat. Příběh, jehož hlavní zápletkou se stává fotbalový zápas v nepřátelském Donbasu, kam se hlavní hrdina přesouvá spolu s kamarádem Bobem, je ve *Tvaru* oprostěn od retardující historky s krádeží sloupů elektrického vedení (Žadan, 2011, s. 119) či vysvětlení okolností fotbalového zápasu (tamtéž, s. 120-122) a cesty do Donbasu (tamtéž, s. 123), jež opět zpomalují dynamické směřování k divoké rvačce s místními horníky. Nejradiálněji je ovšem absence rozuzlení, kdy se po letech hlavní hrdina dozvídá, že Bob měl v době fotbalového fanouškovství sexuální poměr se svou matkou (tamtéž, s. 131). Pokud budeme uvažovat v intencích knižního rozsahu, povídka v knize oproti úryvku ve čtrnáctideníku je rozšířena o pět stránek. Postava matky se tak stává oproti knižnímu ději pouze smutnou epizodní figurou.

Poslední povídka vyšla časopisecky až rok před vydáním knihy v měsíčníku pro světovou literaturu *Plav*. V překladu Miroslava Tomka se nazývá *Deset způsobů, jak zabít Johna Lennona* (Žadan - Tomek, 2010, s. 49-51).

Co lze odvodit ze skutečnosti, že téměř polovina povídek ze sbírky *Big Mac* byla již rok, dokonce ve dvou případech tři roky před vydáním díla časopisecky zveřejněna? Faktu nasvědčuje nejen dlouhodobý zájem ze strany překladatelů a redaktorů, ale také předpoklad pozitivních ohlasů široké literární veřejnosti (všechna tři periodika se vysloveně zabývají

literaturou). Jak lze vyčíst z kapitoly 3.2.2 *Překlady děl Serhije Žadana*, do r. 2011, kdy *Big Mac* vyšel v českém překladu, nebyl Žadan na poli naší literatury známý, neboť zde scházely autorovy překlady. Proto bylo nutno připravit během několika let mediální platformu pro první překlad ukrajinského spisovatele do českého jazyka.

Co se týče recenzí díla *Big Mac* v médiích, ty tvoří většinu nalezených epitextů. Dvě na internetových serverech *iDnes.cz* a *iLiteratura.cz*, další dvojice v tištěných periodikách, jimiž jsou čtrnáctideník *A2* a *Hospodářské noviny*. Všechny vesměs kladné.

Drobnou recenzi vytvořila do rubriky *Knihy* časopisu *A2* kulturoložka a odbornice na umění ve veřejném prostoru Michaela Hečková. Stejně jako ve většině dalších recenzí považuje autorka za podstatný motiv knihy cestu. Ojedinele ovšem naráží na podobnost s beatnickou literaturou. Nejvýraznějším aspektem je pro Hečkovou Žadanova dovednost vykreslení sentimentality a nostalgie, jež figurují v pozitivním smyslu slova. Obecně charakterizuje postavy jako nositele zmíněných emocí, a snad proto označuje dílo za vyvážené. V samém závěru prohlašuje Serhije Žadana za nejvýraznějšího a nejzajímavějšího ukrajinského prozaika současné doby (Hečková, 2011, s. 28).

Rozsáhlejší text literárního kritika Ondřeje Horáka v *Hospodářských novinách* na serveru *iHNed* je nazván *Big Mac: Literární pop Ukrajince Serhije Žadana se ráchá v sovětské historii*. Po úvodní úvaze o obecné recepci mladých autorů a vlivu konformní rockové hudby na Žadanův styl se autor recenze zaměřuje na samotné dílo. Označuje nejen vyprávění, ale také názvy povídek za efektní, přičemž několik z nich vyjmenovává. Využívá také dvou citací (např. z povídky *Balanescu Quartet*), jež mají pravděpodobně napomoci ozřejmit literátův záměr vybrat daný styl a obsah, tedy vyprávění historek o životě a ne vždy odůvodněných rozhovorech. Akt „ráchání“, jenž Horák nastínil již v názvu článku, spojuje nejen s motivem cesty (viz výše), ale také s autorovou inspirací vlastním dětstvím v době Sovětského svazu. Zdánlivě málo nosný námět podle recenzenta vyzdvihuje způsob vyprávění, jímž se Žadan odlišuje od dalších tvůrců podobného ražení (Horák, 2011).

Text editorky pro literaturu východní Evropy Markéty Kittlové *Hymnus na počest outsiderů sjednocené Evropy* na serveru *iLiteratura.cz* se v mnohém shoduje s „minirecenzí“ Michaely Hečkové. Cesta jako metafora nekonformity a svobody spojuje Žadana s tvorbou beatnické generace, zejména s Jackem Kerouacem. Kittlová cituje z povídky *Deset způsobů, jak zabít Johna Lennona* úryvek, kde vypravěč charakterizuje postavy-outsidery, s nimiž se během života setkává. A naznačená pochmurnost postav vytěsněných ze společnosti je podle

pisatelky zásadním rozdílem oproti americkému stylu beatníků. Stejně jako Horák vyzdvihuje Žadanův vypravěčský styl protknutý esejistickými úvahami, jež se mísí s charakterem lidového vyprávění (dokazuje častým výskytem sloves, kterými se vypravěč obrací ke čtenáři). Slovní proud uvádí do souvislosti s dílem *Vrač* českého autora Martina Ryšavého (Kittlová, 2011). Kittlová nachází v díle ukrajinského spisovatele zřetelný střet nostalgie a ironizované moudrosti, což dokazuje dalším citátem, tentokrát z povídky *Berlín, který jsme ztratili*, přesněji řečeno pasáží, kdy hlavní hrdina přemítá na toaletě o životních pravdách při poslechu jazzové skladby Big Mac (tamtéž). V závěru ozřejmuje hledisko kontrastu patosu a sarkasmu dalším citátem. Rezoluce autorky je očividná, když píše: „*Přes tuto záměrně groteskní pozici, do níž se autor staví, je Big Mac právě taková řeč na počest všech, kdo jsou v dnešní době ještě schopni žít svobodně. Je to řeč levicově intelektuální, a přesto prostá a autentická.*“ (tamtéž). Vrací se tak k úvodnímu přemítání o cestě a její vnitřní spojitosti se svobodou jednání.

Ostatně pojem „svoboda“ se stává důležitým prvkem Žadanova díla i v poslední recenzi. Jejím autorem je publicista Benjamin Slavík a vyšla pod názvem „*Povinná*“ *četba pro toho, kdo se cítí být vysáván systémem* na serveru *iDnes.cz*. Zdá se, že tento text je ze všech uvedených nejvíce poplatný komerčním účelům paratextů. Již v úvodu používá expresivní („*kámošů*“), vulgární („*kurva*“) či slangové („*cool*“) výrazy (Slavík, 2011) ve snaze navodit emoční dojem ze čtení povídek a okolností jejich obsahu, kterým je z většiny vypravěčův studijní pobyt ve Vídni. Vznik knihy a její příběhy podle Slavíka korespondují se svobodnou současností, na niž se Žadan dokáže dívat kritickým okem, což dokládá na citovaném úryvku. Dvakrát autor článku vysvětlí dualitu recepce díla. „*Fyzická*“ v podobě neuspořádaného života a „*myšlenková*“, jež kritizuje západní konzum. Následně „*emotivní*“ a „*racionální*“ přijetí. Svébytnou charakteristikou, kdy se Slavík obrací přímo ke čtenáři, definuje Žadanův vyprávěcí styl, ovšem z odlišného hlediska než Kittlová. Svým způsobem radí, jak *Big Mac* číst. Poslední částí je analogie typu povídek s povahou filmu amerického režiséra Jima Jarmusche *Trvalá dovolená* (tamtéž).

Recenzenti se tedy zaměřili především na pro ně nejvýraznější motiv cesty a setkávání se s outsidersy. Rozpoznali zdánlivě nekonvenční profil povídkové sbírky, avšak uvedli jej do kontextu s citlivou kompozicí nostalgie. Kniha se tak pro ně stává téměř kontrastním dílem, kde se vůči sobě staví ironie a životní moudrost, navazujícím sice na beatnické autory, ale obohaceným zkušeností vyrůstání v nesvobodné zemi. Totalitní minulost

je konfrontována s nastolením doby volnosti, která je ovšem relativizována nemožností postav normálně žít.

Konečně nalezenými paratexty v okolí českého překladu díla *Big Mac* je rozhovor Alexeje Sevruka se Serhijem Žadanem v časopise *A2* pojmenovaný *Ukrajinizace jediné literaturou* a studie Miroslava Tomka (shodou okolností druhého překladatele knihy) *Charkovský rebel Serhij Žadan*, která vyšla v *Hostu*.

Diskuze Sevruka a Žadana se týká především spisovatelova postoje k veřejnému dění na Ukrajině. Jeho díla jsou rozebírána minimálně. Přesto se přesně dvě otázky z deseti explicitně zaobírají souborem povídek. Jelikož se jedná o jediné prozaické dílo Serhije Žadana u nás, je zájem pochopitelný. Ukrajinský literát na dotaz ohledně ztotožnění autora s hlavním hrdinou připodobňuje povídky k deníkovým záznamům a přiznává různé míry stylizace a odstupu. Velká míra autobiografičnosti je přiznána i v případě druhé otázky týkající se fabulovaných postav, jež jsou popsány víceméně dokumentaristicky. Fakt dokládá na věrně vystiženém profesoru Witoldovi, postavě z povídky *Witold aneb Mé noční můry*, ale také reálné osobě (Sevruk, 2011, s. 9). Zájem o vysvětlení asociace hlavní postavy s autorem knihy je nepochybně způsoben shodnými prožitky a jmény (totožné křestní jméno Serhij) dvou figur vstupujících do procesu tvorby knihy. Ačkoliv dílo vytváří fikční realitu, zodpovězení takové otázky může pomoci osvětlit marginální skutečnosti, jež přispěly ke vzniku povídkové sbírky.

V Tomkově studii *Charkovský rebel Serhij Žadan* je *Big Macu* věnován pouze jeden odstavec, zbylý text je zasvěcen autorovi samotnému, případně dalším prózám. Novou informací se stává vítězství knihy „v celoukrajinské soutěži o knihu roku“ (Tomek, 2011, s. 86). Kromě výčtu lokalit, jež jsou, jak jsme se dozvěděli z předchozích závěrů, výrazným prvkem sbírky, označuje také *Big Mac* za knihu, která českého čtenáře díky zasazení do prostoru střední Evropy ze všech Žadanových děl nejvíce upoutá (tamtéž). Dostává se nám tedy vysvětlení od jednoho z překladatelů, proč byla vybrána pro překlad právě tato kniha.

Vedle kontrastních motivů a nostalgie člena poslední generace, která zažila Sovětský svaz, kladly poslední epitexty důraz na autobiografické prvky díla. Způsobený zřejmě nekonformním vystupováním Serhije Žadana a jeho svébytnými literárními počiny. Z hlediska toposu jsou propagačně a persvazivně preferovány aspekty západní a střední Evropy, jež jsou českému recipientovi blízké.

5.3 Paratexty ukrajinských překladů

Překlady ukrajinských děl *Jinací* a *Big Mac* nedosáhly sice v českém mediálním prostředí tak velkého množství epitextů jako ruské překlady, ovšem z hlediska počtu je můžeme považovat za reprezentativní vzorek.

Peritexty opět fungují propagačně a snaží se docílit kladného vnímání autora i jeho tvorby. Jak Taras Prochasko, tak Serhij Žadan jsou recipientovi představeni jako přední ukrajinští literáti. Zatímco persvaze *Big Macu* pracuje s výstředností historek a postav, knižní paratexty *Jinakých* využívají nejednoznačnosti a tajemnosti titulního názvu. U obou děl je kladen důraz na topos, v němž se příběh odehrává.

Výrazných toponymických motivů si všímají také tvůrci epitextů. *Jinací* vyhovují čtenářům, kteří se snaží dozvědět něco více o Ukrajině, kdežto Žadanův *Big Mac* je z hlediska prostorového českému recipientovi blíže. V případě ukrajinských překladů je signifikantní rozdílnost analyzovaných prvků v mediálních paratextech. Dílo Tarase Prochaska podléhá rozborům po stránce výstavby a jeho podobnosti s tvorbou německého filozofa Ludwiga Wittgensteina. Také byl ve většině případů netradičně oceňován peritextový aparát a grafické zpracování. Podíváme-li se na epitexty knihy Serhije Žadana, je zde brán zřetel především na hledisko fabule, ale také stylu vyprávění.

6 Projekt

Paralelně s odborným výzkumem byl připraven projekt *Veřejné čtení Libora Dvořáka*, který se odehrál na půdě Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové 13. března roku 2018. Hlavní snahou bylo uvedení současné ruské literatury do kontextu české i zahraniční kultury prostřednictvím překladatele Libora Dvořáka, jehož jméno se v epitextech mnohokrát objevovalo (viz kapitola 4.2.1.2 *Epitexty díla Den opričníka*). Akce svým charakterem navázala na sérii autorských čtení, která se již v minulosti odehrávala ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UHK. Bylo také využito předešlého sponzoringu.

Za účelem propagace akce a dalších veřejných čtení byla na sociální síti Facebook vytvořena stránka *Knih mluví?* a příslušná událost. Zde probíhala primární propagace formou informujících příspěvků o hostovi a jím přeložených dílech. *Veřejné čtení Libora Dvořáka* bylo také uváděno ve známost formou plakátů a pozvánek.

V průběhu samotné akce byli návštěvníci seznámeni s tvůrčí prací Světlany Alexijevičové a jejími díly *Modlitba za Černobyl*, *Válka nemá ženskou tvář* a *Zinkoví chlapci*. Také bylo využito distribuce knih. Jak formou tomboly, tak prodejem děl přeložených Liborem Dvořákem.

Autor práce se domnívá, že se funkce výše zmíněné akce kryjí s paratextualizační funkcí sekundárních textů. Primárně došlo k informačnímu transferu mezi překladatelem a návštěvníky především v oblasti ruské literatury a současných i historických reálií země. Zřejmá je také propagační funkce, neboť veřejné čtení, přednášecí pasáž i beseda čerpaly mj. ze zmínek o překladech zahraničních děl. Propagace byla také patrná v souvislosti s prodejem knih. Konečně persvazivní funkce byla také v programové šíři akce (minimálně) implikována, zejména v průběhu propagace (tj. přesvědčování potenciálních návštěvníků o správnosti přijít na akci), ale pravděpodobně také v průběhu programu, kdy mohlo docházet k modifikacím názorů návštěvníků a jejich pohledu v kontextu s ruskou kulturně-spoločenskou situací.

Závěr

Obecným cílem bakalářské práce *Současné překlady ruské a ukrajinské literatury* byla snaha vybrat z oblasti překladů (2000-2017) čtyři reprezentativní díla podle počtu jejich epitextů a charakterizovat je na základě paratextů v české kulturní a mediální oblasti. Právě epitexty obklopující autorský text podávají svědectví o míře recepce a ukazují, kterými díly se odborná i laická literární veřejnost zabývá. Podle výsledků bádání jsme určili díla Světlany Alexijevičové (*Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*), Vladimíra Sorokina (*Den opřičníka*), Tarase Prochaska (*Jinací*) a Serhije Žadana (*Big Mac*). Kompletní seznam překladů a jejich epitextů se nachází v Příloze A.

V teoretické části jsme se snažili analyzovat problematiku paratextů v České republice a za východisko jsme zvolili publikaci Lenky Müllerové *Paratexty a česká nakladatelství: (knižní strategie v 90. letech 20. století)*. Převzali jsme systém prostorového řazení, tj. dělení na peritexty a epitexty.

Druhá pasáž teoretické části patřila základním informacím o výše zmíněných ruských a ukrajinských literátech. Z hlediska jejich komparace a hledání shodných motivů jsme uznali za vhodné uvést obdržená ocenění a charakterizovat tvorbu. Jelikož se práce zaměřuje na překlady, poslední část kapitoly o autorovi byla věnována dílům převedeným do českého jazyka.

V praktické části jsme si již stanovili otázky týkající se zřetelné recepce překladů, signalizované největším počtem epitextů mezi ostatními ruskými a ukrajinskými díly v českém jazyce, vydanými v daném období. Nacházeli jsme vztahy mezi peritexty a epitexty (peritexty se často objevují v epitextové rovině). Rozbor každého nalezeného paratextu potvrzoval výsledky odborných předpokladů. Primární funkcí je usnadnění komunikace recipienta s dílem, snažící se mnohdy vyvolat emotivní reakce. Motivy sekundárních textů se různí, nicméně zhusta jsme se setkávali s tématem svobody ve vztahu nejen k reálné situaci východních zemí, ale také obecně lidské platnosti. Pro tvůrce epitextů byly zásadními prvky: výstavba děl, jazyk a styl vyprávění. Nesetkali jsme se s explicitně řečeným důvodem zvýšené recepce. Přesto tento jev může samostatně vyplynout z výše uvedeného. Společným aspektem bylo také kladné přijetí děl, ne však překladatelské práce.

Nedostatek bakalářské práce spatřujeme v úzkém, avšak pro potřeby práce nejvíce vyhovujícím, časovém vymezení a s tím souvisejícím marginálním charakterem epitextů.

Naproti tomu přínos výzkumu jednoznačně sledáváme v aktuálnosti analyzovaného problému a vyhledání literárních počinů, které v českém kulturním prostoru vzbudily zřetelný ohlas. Práce také v intencích rozšiřuje paratextovou problematiku a umožňuje dalším badatelům prozkoumat odbornou sféru, která není v České republice plně zpracována.

Použité zdroje

Primární literatura

- ALEXIJEVIČOVÁ, Světlana. *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka*. Přeložila Pavla BOŠKOVÁ. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2015a. 492 s. ISBN 978-80-87855-16-4.
- PROCHASKO, Taras. *Jinací*. Přeložily Jekaterina GAZUKINA a Alexandra STELIBSKÁ. 1. vyd. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012. 207 s. ISBN 978-80-7465-025-3.
- SOROKIN, Vladimir Georgijevič. *Den opričníka*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2009. 174 s. ISBN 978-80-87053-29-4.
- ŽADAN, Serhij. *Big Mac*. Přeložili Alexej SEVRUK a Miroslav TOMEK. 1. vyd. Praha: Fra, 2011. 161 s. Světová próza. ISBN 978-80-87429-10-5.

Sekundární literatura

- GLANC, Tomáš. *Souostroví Rusko: ikony postsovětské kultury*. 1. vyd. Praha: Revolver Revue, 2011. 353 s. ISBN 978-80-87037-40-9.
- HODROVÁ, Daniela a kol. *...na okraji chaosu...: poetika literárního díla 20. století*. 1. vyd. Praha: Torst, 2001. 865 s. ISBN 80-7215-140-1.
- CHLAŇOVÁ, Tereza et al. *Putování současnou ukrajinskou literární krajinou: prozaická tvorba představitelů tzv. "stanislavského fenoménu"*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. 184 s. ISBN 978-80-87378-41-0.
- KASACK, Wolfgang. *Slovník ruské literatury 20. století*. Přeložil Jiří F. FRANĚK. Praha: Votobia, 2000. 622 s. ISBN 80-7220-084-4.
- KINDLEROVÁ, Rita, ed. *Expres Ukrajina: antologie současné ukrajinské povídky*. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2008. 323 s. Neewit; sv. 7. ISBN 978-80-87162-39-2.
- KRÁLÍKOVÁ, Andrea. *Autorské tváře v knižních zrcadlech: obrazy autorů současné české literatury v perspektivě kulturního transferu*. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2015. 251 s. ISBN 978-80-87855-25-6.

- MÜLLEROVÁ, Lenka. *Paratexty a česká nakladatelství: (knižní strategie v 90. letech 20. století)*. 1. vyd. Kostelec nad Orlicí: Litterae, 2010. 231 s. ISBN 978-80-254-6612-4.
- NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, eds. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce - osobnosti - základní pojmy*. 1. vyd. Brno: Host, 2006. 912 s. ISBN 80-7294-170-4.
- PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. 280 s. ISBN 978-80-87053-50-8.
- POSPÍŠIL, Ivo et al. *Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů*. Praha: Libri, 2001. 680 s. ISBN 80-7277-068-3.
- PUTNA, Martin C. *Obrazy z kulturních dějin ruské religiozity*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2015. 335 s. ISBN 978-80-7429-534-8.
- STECH, Marko R., ed., ŘEHOŘÍKOVÁ, Lucie, ed. a ANDIJEVSKA, Emma. *Ukrajina, davaj, Ukrajina!: antologie současných ukrajinských povídek*. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2012. 884 s. ISBN 978-80-7443-042-8.

Tištěná periodika

- ANTOŠOVÁ, Svatava. Lokomotivy přece nelétají. *Tvar*. 2015, č. 18, s. 19. ISSN 0862-657X.
- BĚLUNKOVÁ, Libuše. Ó vs. Jebjebjebjebjebjebjeb. *A2*. 2011, č. 7, s. 6. ISSN 1803-6635.
- BOŠKOVÁ, Pavla. Příběhy opravdových lidí: o práci na překladu knihy Světlany Alexijevičové Doba z druhé ruky. *Host*. 2016, č. 1, s. 47-49. ISSN 1211-9938.
- CINGER, František. Rusko pod xenofobní vládou Gosudara. *Právo - Praha - Střední Čechy*. 2009, č. 261, s. 13. ISSN 1211-2119.
- DVOŘÁK, Libor. Opričníkův den (úryvek). *Tvar*. 2008, č. 13, s. 18-19. ISSN 0862-657X.
- DVOŘÁKOVÁ, Iva a Libor DVOŘÁK. Sorokinovi porozumí každý průměrně vzdělaný člověk: rozhovor s Liborem Dvořákem. *Plav*. 2010, č. 4, s. 2-4. ISSN 1802-4734.
- GAZUKINA, Jekaterina. Prochaskova huculská zařikávání v českém překladu. *Plav*. 2016, č. 12, s. 49-53. ISSN 1802-4734.

- GAZUKINA, Jekaterina a Alexandra STELIBSKÁ. Taras Prochasko: Jinací. *Plav*. 2011, č. 1, s. 50-54. ISSN 1802-4734.
- GREGOROVÁ, Bára. Jeden den Andreje Daniloviče. *Reflex*. 2010, č. 1, s. 57. ISSN 0862-6634.
- HEČKOVÁ, Michaela et al. Knihy. *A2*. 2011, č. 19, s. 28. ISSN 1803-6635.
- HELLER, Jan M. Prochaskova podkarpatská archeologie. *Plav*. 2013, č. 2, s. 50-52. ISSN 1802-4734.
- CHLUPÁČOVÁ, Kamila. Vášnivé sepětí s originálem?. *A2*. 2014, č. 18, s. 6-7. ISSN 1803-6635.
- CHUCHMA, Josef. Nobelistka, islám, holokaust. *Lidové noviny*. 2015, č. 289, s. 1-2. ISSN 0862-5921.
- ILJAŠENKO, Marie. Přijmout místo svého původu: Taras Prochasko o ukrajinské literatuře a haličské identitě. *A2*. 2013, č. 8, s. 20-21. ISSN 1803-6635.
- KADLECOVÁ, Kateřina a Tereza SPÁČILOVÁ. Kdo bude hrát Patti Smith. *Reflex*. 2015, č. 35, s. 57. ISSN 0862-6634.
- KINDLEROVÁ, Rita. Neprostí. *Literární noviny*. 2003a, č. 44, s. 14. ISSN 1210-0021.
- KREMLIČKA, Vít et al. Minirecenze. *A2*. 2015, č. 22, s. 31. ISSN 1803-6635.
- LENDĚLOVÁ, Věra. Taras Prochasko a řezy mozkiem. *A2*. 2009, č. 19, s. 27. ISSN 1803-6635.
- MACHONINOVÁ, Alena. Strhující odposlechy: Doba z druhé ruky podle Světlany Alexijevičové. *A2*. 2015, č. 24, s. 3. ISSN 1803-6635.
- MRÁZEK, Ondřej. Sorokinův Den opričníka je i o nás. *Literární noviny*. 2009, č. 43. *Nové knihy [příloha]*, s. A. ISSN 1210-0021.
- MRÁZEK, Ondřej. Jurodivá říše slova aneb Kradmé nahlédnutí za oponu současné ruské slovesnosti. *Tvar*. 2013, č. 2, s. 4-5. ISSN 0862-657X.
- PAVELKA, Zdenko. Opričníci přesedlali na mercedesy. *Právo - Praha - Střední Čechy*. 2010, č. 88. *Salon*, s. 5. ISSN 1211-2119.
- POMAHAČ, Ondřej. Krajinou, kde zamrzá gin: horská turistika Tarase Prochaska. *A2*. 2013a, č. 8, s. 3. ISSN 1803-6635.
- PROCHASKO, Taras, Jekaterina GAZUKINA a Alexandra STELIBSKÁ. Jinací. *A2*. 2009, č. 19, s. 26-27. ISSN 1803-6635.

- PROCHÁZKOVÁ, Petra. Válka je plod mužského vědomí. *Lidové noviny*. 2016, č. 237, s. 11. ISSN 0862-5921.
- SEVRUK, Alexej. Daleký blízký svět Jinakých. *Host*. 2013a, č. 4, s. 80. ISSN 1211-9938.
- SEVRUK, Alexej. Porno: úryvek. *Tvar*. 2008, č. 10, s. 16-17. ISSN 0862-657X.
- SEVRUK, Alexej. Jeden den Andreje Daniloviče. *A2*. 2009, č. 26, s. 8. ISSN 1803-6635.
- SEVRUK, Alexej. Ukrajinizace jediné literaturou. *A2*. 2011, č. 12, s. 9. ISSN 1803-6635.
- SVATONĚ, Vladimír. Šokující Sorokinovo Rusko. *Lidové noviny*. 2009, č. 274, s. 8. ISSN 0862-5921.
- ŠIMEČKA, Martin M. Karneval neřesti. *Respekt*. 2009, č. 47, s. 58. ISSN 0862-6545.
- ŠIMEČKA, Martin M. Žít jako Rus: jak z příběhů obyčejných lidí udělat velkou literaturu. *Respekt*. 2015, č. 25, s. 56. ISSN 0862-6545.
- TALLISOVÁ DRAŽANOVÁ, Adéla. Jíst salám, nosit džíny, řídit auto. *Reportér*. 2016, č. 27, s. 116-119. ISSN 2336-4092.
- TOMEK, Miroslav. Charkovský rebel Serhij Žadan. *Host*. 2008, č. 3, s. 86-87. ISSN 1211-9938.
- TOMEK, Miroslav. Za Velkou ruskou stěnou. *Host*. 2010, č. 2, s. 70-71. ISSN 1211-9938.
- TRÁVNÍČEK, Jiří. Russkij čelovek našeho vremeni. *Host*. 2015, č. 8, s. 88-89. ISSN 1211-9938.
- VANÍČEK, Jakub. Angažované umění pod troskami staré Evropy. *Tvar*. 2010, č. 7, s. 10. ISSN 0862-657X.
- ŽADAN, Serhij a Miroslav TOMEK. Deset způsobů, jak zabít Johna Lennona. *Plav*. 2010, č. 11, s. 49-51. ISSN 1802-4734.
- ŽADAN, Serhij a Miroslav TOMEK. Witold, aneb, Mé noční můry. *Host*. 2008, č. 3, s. 86-88. ISSN 1211-9938.

Internetové zdroje

- (Oficiální stránka Světlany Alexijevičové) SVETLANA ALEXIEVICH; DESIGN AND PROGRAMMING - MK-FOTOS. (Вместо биографии). *Alexievich.info* [online]. [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: <http://alexievich.info/index.html>
- (Oficiální stránka Vladimíra Sorokina) ЗИНА ДИЗАЙН. *Официальный сайт писателя Владимира Сорокина* [online]. ©2000-2012 [cit. 2017-05-13]. Dostupné z: <http://www.srkn.ru/>
- ALEXIJEVIČOVÁ, Světlana. Světlana Alexijevičová: Doba z druhé ruky. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 30. března 2015b, 01:57 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-63769170-svetlana-alexijevicova-doba-z-druhe-ruky>
- BEZR, Ondřej. Držitelkou Nobelovy ceny za literaturu je Světlana Alexijevičová. In: *iDNES.cz* [online]. 8. října 2015a, 13:20 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/nobelovu-cenu-ma-alexijevicova-dmm-/literatura.aspx?c=A151008_130245_literatura_ob
- BEZR, Ondřej. Soudruzi ho brutálně mučili. Přesto chtěl umřít jako komunista. In: *iDNES.cz* [online]. 2. června 2015b, 14:59 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/svetlana-alexijevicova-0vy-/literatura.aspx?c=A150602_140705_literatura_ob
- BROŽ, Josef. Spisovatelka Světlana Alexijevič o Putinovi, Ukrajině a podstatě ruského člověka. In: *Reflex* [online]. 13. listopadu 2014, 8:00 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/60274/spisovatelka-svetlana-alexijevic-o-putinovi-ukrajine-a-podstate-ruskeho-cloveka.html>
- ČESKÝ ROZHLAS. Opričníkův den. *Vltava.rozhlas.cz* [online]. ©1997-2018 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/opricnikuv-den-5050953>
- ČTK. Knihou roku je sociologický román Světlany Alexijevičové. In: *Týden* [online]. 11. prosince 2015, 20:16 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.tyden.cz/rubriky/kultura/literatura/knihou-roku-je-sociologicky-roman-svetlany-alexijevicove-365411.html>
- DRULÁK, Petr. Petr Drulák: Nesnesitelné symfonie pocitů. Sovětský člověk v díle Světlany Aleksijevičové. In: *Právo* [online]. 3. února 2015, 15:00 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/360462-petr-drulak-nesnesitelne-symfonie-pocitu-sovetsky-clovek-v-dile-svetlany-aleksijevicove.html>

- DVOŘÁK, Libor. Sorokin, Vladimir: Den opričníka 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009a [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25071/sorokin-vladimir-den-opricnika-1>
- DVOŘÁK, Libor. Sorokin, Vladimir: Den opričníka 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009b [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25075/sorokin-vladimir-den-opricnika-2>
- GAZUKINA, Jekaterina a Alexandra STELIBSKÁ. Prochasko, Taras: Jinací. In: *iLiteratura.cz* [online]. 5. února 2013 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31211/prochasko-taras-jinaci>
- GLANC, Tomáš. Sorokin, Vladimir - reportáž 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25085/sorokin-vladimir-reportaz-2>
- GROMBÍŘ, Jakub. Bůh neví, jaké je to být nula (1. část). In: *Kulturní noviny* [online]. 10. ledna 2016a [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2016/02-2016/56927ef8e9ed3>
- GROMBÍŘ, Jakub. Bůh neví, jaké je to být nula (dokončení). In: *Kulturní noviny* [online]. 17. ledna 2016b [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2016/03-2016/569bfd1d2c911>
- HORÁK, Ondřej. Big Mac: Literární pop Ukrajince Serhije Žadana se ráchá v sovětské historii. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 2. srpna 2011 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-52513900-big-mac>
- KADLECOVÁ, Kateřina. Sověti a děti, jezevec a běloruská disidentka. In: *Reflex* [online]. 13. srpna 2015, 13:00 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/65787/soveti-a-deti-jezevec-a-beloruska-disidentka.html>
- KINDLEROVÁ, Rita. Ukrajinská literatura nejen na Ukrajině (2002). In: *iLiteratura.cz* [online]. 17. května 2003b [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/12577/ukrajinska-literatura-nejen-na-ukrajine-2002>
- KITTLOVÁ, Markéta. Alexijevič, Světlana. Doba z druhé ruky. Konec rudého člověka. In: *iLiteratura.cz* [online]. 23. září 2015a [cit. 2018-03-12]. Dostupné z:

<http://www.iliteratura.cz/Clanek/35335/alexijejvic-svetlana-doba-z-druhe-ruky-konec-rudeho-cloveka>

- KITTLOVÁ, Markéta. Alexijejičová, Světlana (Nobelova cena za literaturu 2015). In: *iLiteratura.cz* [online]. 8. října 2015b [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/35395/alexijejvicova-svetlana-nobelova-cena-za-literaturu-2015>
- KITTLOVÁ, Markéta. Sorokin, Vladimir - reportáž 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25081/sorokin-vladimir-reportaz-1>
- KITTLOVÁ, Markéta. Žadan, Serhij: Big Mac. Hymnus na počest outsiderů sjednocené Evropy. In: *iLiteratura.cz* [online]. 6. července 2011 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/28561/zadan-serhij-big-mac>
- KONEČNÝ, Vratislav. Doba z druhé ruky: i v radosti bylo sovětské Rusko děsivé, pochopit ho lze těžko. In: *Novinky.cz* [online]. 9. března 2016, 10:00 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/stredocesky-kraj/pribram/1297-36306-doba-z-druhe-ruky-i-v-radosti-bylo-sovetske-rusko-desive-pochopit-ho-lze-tezko.html>
- LENZ, Gunnar. Sorokin, Vladimir: Den opričníka 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25083/sorokin-vladimir-den-opricnika-2>
- MACHONINOVÁ, Alena. Sorokin, Vladimir: Děň opričníka. In: *iLiteratura.cz* [online]. 15. ledna 2007 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/20467>
- MACHONINOVÁ, Alena. Sorokin, Vladimir: Den opričníka 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25069/sorokin-vladimir-den-opricnika-1>
- MYŠKOVÁ, Ivana. Rozhovor s ukrajinským spisovatelem Tarasem Prochaskou. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 29. ledna 2013 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/rozhovor-s-ukrajinskym-spisovatelem-tarasem-prochaskou-5094708>
- PEŇÁS, Jiří. Třeba prasečí chlívěk, ale sovětský. In: *Literární.cz* [online]. 11. června 2015 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z:

http://www.literarni.cz/rubriky/recenze/proza/svetlana-alexijejicova-doba-z-druhe-ruky_10554.html#.V9Zmf1R8uUk

- POLANSKÁ, Patricie. Vladimír Sorokin: Den opričníka. In: *Český rozhlas* [online]. 11. března 2011, 13:20 SEČ [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/kultura/zprava/vladimir-sorokin-den-opricnika--863302
- POMAHAČ, Ondřej. Prochasko, Taras: Jinací. In: *iLiteratura.cz* [online]. 5. února 2013b [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31213/prochasko-taras-jinaci>
- POSPISZYL, Tomáš. Soc-art. In: 7INTERACTIVE. *Divus* [online]. ©2017 [cit. 2017-05-13]. Dostupné z: <http://divus.cc/london/cs/article/soc-art>
- PROCHASKO, Taras. Taras Prochasko: Jinací. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 15. března 2013 [cit. 2018-02-01]. Část dostupná z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-59510990-taras-prochasko-jinaci>
- SABRE S.R.O. Světlana Alexijejič. *Festival spisovatelů Praha* [online]. ©1998–2018 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <http://www.pwf.cz/archivy/autori/svetlana-alexijejic/cz/>
- SEVRUK, Alexej. Prochasko, Taras. In: *iLiteratura.cz* [online]. 4. února 2013b [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31203/prochasko-taras>
- SLAVÍK, Benjamin. „Povinná“ četba pro toho, kdo se cítí být vysáván systémem. In: *iDNES.cz* [online]. 22. listopadu 2011 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/povinna-četba-pro-toho-kdo-se-citi-byt-vysavan-systemem-piu/zpr_archiv.aspx?c=A111122_122316_kavarna_chu
- ŠUSTROVÁ, Petruška. Fejeton: Den opričníka. In: *Lidovky* [online]. 16. května 2016 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/fejeton-den-opricnika-0ts-/p_kultura.aspx?c=A160513_163923_p_kultura_wag
- TVŮRČÍ SKUPINA LITERÁRNĚ-DRAMATICKÉ TVORBY. Světlana Alexijejičová: Doba z druhé ruky (1/10). In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 3. června 2016 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/svetlana-alexijejicova-doba-z-druhe-ruky-110-5022204>

Ostatní zdroje

- Ukrajinská čítanka: Serhij Žadan / Українська читанка: Сергій Жадан. In: *Youtube* [online]. 24. října 2016 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Zz01LrUTU90>. Kanál uživatele VĚTRNÉ MLÝNY.

Seznam příloh

Příloha A: Seznam překladů ruské a ukrajinské literatury vydané v rozmezí let 2000-2017 a jejich epitextů.....	74
Příloha B: Tabulky s počtem epitextů pro překlady ruské literatury	132
Příloha C: Tabulky s počtem epitextů pro překlady ukrajinské literatury	158

Příloha A: Seznam překladů ruské a ukrajinské literatury vydané v rozmezí let 2000-2017 a jejich epitextů

RUSKÁ LITERATURA

PRÓZA

1. **AKUNIN, Boris.** *Tajemství zlatého tolobasu: román.* Přeložily Ema ROZGONYIOVÁ a Vlasta TAFELOVÁ. 1. vyd. Praha: Art slovo, 2002. 260 s. ISBN 80-238-8560-X.

- BĚLUNKOVÁ, Libuše. Akunin, Boris: Tajemství zlatého tolobasu. In: *iLiteratura.cz* [online]. 17. května 2003. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/10689/akunin-boris-tajemstvi-zlateho-tolobasu>
- NAGY, Ladislav. Historický ohňostroj Borise Akunina. *Host*. 2003, č. 4, s. 5-6. ISSN 1211-9938.

2. **ALEXIJEVIČOVÁ, Světlana.** *Doba z druhé ruky: konec rudého člověka.* Přeložila Pavla BOŠKOVÁ. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2015. 492 s. ISBN 978-80-87855-16-4.

- ALEXIJEVIČOVÁ, Světlana. Světlana Alexijevičová: Doba z druhé ruky. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 30. března 2015, 01:57 SEČ. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-63769170-svetlana-alexijevicova-doba-z-druhe-ruky>
- ANTOŠOVÁ, Svatava. Lokomotivy přece nelétají. *Tvar*. 2015, č. 18, s. 19. ISSN 0862-657X.
- BEZR, Ondřej. Soudruzi ho brutálně mučili. Přesto chtěl umřít jako komunista. In: *iDNES.cz* [online]. 2. června 2015, 14:59 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/svetlana-alexijevicova-0vy-/literatura.aspx?c=A150602_140705_literatura_ob
- BOŠKOVÁ, Pavla. Příběhy opravdových lidí: o práci na překladu knihy Světlany Alexijevičové Doba z druhé ruky. *Host*. 2016, č. 1, s. 47-49. ISSN 1211-9938.
- ČTK. Knihou roku je sociologický román Světlany Alexijevičové. In: *Týden* [online]. 11. prosince 2015, 20:16 SEČ. Dostupné z:

https://www.tyden.cz/rubriky/kultura/literatura/knihou-roku-je-sociologicky-roman-svetlany-alexijeviceve_365411.html

- DRULÁK, Petr. Petr Drulák: Nesnesitelné symfonie pocitů. Sovětský člověk v díle Světlany Aleksijevičové. In: *Právo*. [online]. 3. února 2015, 15:00 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/360462-petr-drulak-nesnesitelne-symfonie-pocitu-sovetsky-clovek-v-dile-svetlany-alexijeviceve.html>
- GROMBÍŘ, Jakub. Bůh neví, jaké je to být nula (1. část). In: *Kulturní noviny* [online]. 10. ledna 2016. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2016/02-2016/56927ef8e9ed3>
- GROMBÍŘ, Jakub. Bůh neví, jaké je to být nula (dokončení). In: *Kulturní noviny* [online]. 17. ledna 2016. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2016/03-2016/569bfd1d2c911>
- CHUCHMA, Josef. Nobelistka, islám, holokaust. *Lidové noviny*. 2015, č. 289, s. 1-2. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.pistorius.cz/recenze/1468488342.pdf>
- KADLECOVÁ, Kateřina a Tereza SPÁČILOVÁ. Kdo bude hrát Patti Smith. *Reflex*. 2015, č. 35, s. 57. ISSN 0862-6634. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/65787/soveti-a-deti-jezevec-a-beloruska-disidentka.html>
- KADLECOVÁ, Kateřina. Sověti a děti, jezevec a běloruská disidentka. In: *Reflex* [online]. 13. srpna 2015, 13:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/65787/soveti-a-deti-jezevec-a-beloruska-disidentka.html>
- KITTLOVÁ, Markéta. Alexijevič, Světlana: Doba z druhé ruky. Konec rudého člověka. In: *iLiteratura.cz* [online]. 23. září 2015. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/35335/alexijevice-svetlana-doba-z-druhe-ruky-konec-rudeho-cloveka>
- KONEČNÝ, Vratislav. Doba z druhé ruky: i v radosti bylo sovětské Rusko děsivé, pochopit ho lze těžko. In: *Novinky.cz* [online]. 9. března 2016, 10:00 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/stredocesky-kraj/pribram/1297-36306-doba-z-druhe-ruky-i-v-radosti-bylo-sovetske-rusko-desive-pochopit-ho-lze-tezko.html>
- KREMLIČKA, Vít et al. Minirecenze. A2. 2015, č. 22, s. 31. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2015/22/minirecenze>

- MACHONINOVÁ, Alena. Strhující odposlechy: Doba z druhé ruky podle Světlany Alexijevičové. A2. 2015, č. 24, s. 3. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2015/24/strhujici-odposlechy>
- PEŇÁS, Jiří. Třeba prasečí chlívěk, ale sovětský. In: *Literární.cz* [online]. 11. června 2015. Dostupné z: http://www.literarni.cz/rubriky/recenze/proza/svetlana-alexijevicova-doba-z-druhe-ruky_10554.html#.V9Zmf1R8uUk
- ŠIMEČKA, Martin M. Žít jako Rus: jak z příběhů obyčejných lidí udělat velkou literaturu. *Respekt*. 2015, č. 25, s. 56. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/25/zit-jako-rus>
- TRÁVNÍČEK, Jiří. Russkij čelovek našeho vremeni. *Host*. 2015, č. 8, s. 88-89. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2015/8-2015/russkij-celovek-nasego-vremeni>
- TVŮRČÍ SKUPINA LITERÁRNĚ-DRAMATICKÉ TVORBY. Světlana Alexijevičová: Doba z druhé ruky (1/10). In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 3. června 2016. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/svetlana-alexijevicova-doba-z-druhe-ruky-110-5022204>
- WEISS, Tomáš. Konec rudého člověka?. In: *Kosmas.cz* [online]. 1. dubna 2015. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/oko/ukazky/13059/konec-rudeho-cloveka/#pos=0>

3. ASTVACATUROV, Andrej Alexejevič. *Lidé v nahotě*. Přeložila Olga PAVLOVA. 1. vyd. Praha: Plus, 2016. 267 s. Pestrá řada soudobé prózy; svazek 18. ISBN 978-80-259-0505-0.

- ASTVACATUROV, Andrej. Andrej Astvacaturov: Lidé v nahotě. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 7. března 2016, 23:00 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-65196950-andrej-astvacaturov-lide-v-nahote>
- BEZR, Ondřej. Glosa: Zpěvačku jsem miloval víc než Lenina, píše ruský intelektuál. In: *iDNES.cz* [online]. 29. dubna 2016, 14:59 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/astvacaturov-lide-v-nahote-ddd-/literatura.aspx?c=A160429_134656_literatura_ob
- NAGY, Petr. Astvacaturov trojjediný. Čtenářovo setkání s petrohradským filologem vně i uvnitř románu. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 19. dubna 2016. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/astvacaturov-trojjediny-ctenarovo-setkani-s-petrohradskym-filologem-vne-i-uvnitri-5105886>

- PALÁN, Aleš. Vyprávěj, jaké to bylo v Leningradu. Spisovatel Astvacaturov vzpomíná na dětství v SSSR. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 6. června 2016, 00:00 SEČ. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-65319690-andrej-astvacaturov-lide-v-nahote-kniha-recenze>
- VÝBĚR - IM. Andrej Astvacaturov: Lidé v nahotě. In: *Literární noviny* [online]. 9. března 2016, 08:51 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/literatura/cteni/21648-andrej-astvacaturov-lide-v-nahot>

4. BILLER, Rada. *Melounová slupka: autobiografický román*. Přeložila Iva DVOŘÁKOVÁ. 1. vyd. Praha: Novela bohemia, 2013. 248 s. ISBN 978-80-87683-09-5.

- BILLEROVÁ, Rada. Melounová slupka. *Labyrint revue*. 2012, č. 31-32, s. 40-43. ISSN 1210-6887.
- KUBÍČKOVÁ, Klára. Román líčí příběh dívky, jež prošla Stalingradem. A stát jí ukradl piano. In: *iDNES.cz* [online]. 9. července 2013, 7:41 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/rada-billerova-melounova-slupka-da4-/literatura.aspx?c=A130708_170136_literatura_vha

5. BOČORIŠVILI, Jelena. *Faina aneb Příběh klavíru*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Paseka, 2008. 62 s. ISBN 978-80-7185-888-1

- HORÁK, Ondřej. Jelena Bočorišviliová Faina aneb Příběh klavíru. In: *Lidovky* [online]. 15. května 2008, 0:00 SEČ. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/minirecenze-chy-/noviny.aspx?c=A080515_000136_In_noviny_sko&klic=225436&mes=080515_0
- ILJAŠENKO, Marie. Nenaladěný klavír. *A2*. 2008, č. 43, s. 7. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/43/nenaladeny-klavir>
- MANDYS, Pavel. Stenografická sága z Gruzie. *Týden*. 2008, č. 36, s. 72. ISSN 1210-9940.
- ŠKRABAL, Michal. Omamné gruzínské allegro. *Tvar*. 2008, č. 12, s. 23. ISSN 0862-657X. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/120/12TVAR_08.pdf
- TŘEŠŇÁKOVÁ, Marie. Tichý klavír jako mlčenlivý svědek života lidí. In: *Česká televize* [online]. 28. dubna 2009. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1410148-tichy-klavir-jako-mlcenlivy-svedek-zivota-lidi>

- VANÍČEK, Jakub. Člověk malý, nehistorický. *Literární noviny*. 2008, č. 29, s. 10. ISSN 1210-0021.

6. **BOJAŠOV, Ilja Vladimirovič. *Mourkova cesta*. Přeložila Irena TOMÁNKOVÁ. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2011. 166 s. Neewit; sv. 26. ISBN 978-80-87162-31-6.**

7. **ČIŽOVA, Jelena Semenovna. *Čas žen*. Přeložila Adéla KOUTNÁ. 1. vyd. Brno: Host, 2016. 234 s. ISBN 978-80-7491-650-2.**

- HELLER, Jan M. Čižova, Jelena: Čas žen. In: *iLiteratura.cz* [online]. 19. září 2016. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/37049/cizovova-jelena-cas-zen>
- KITZLEROVÁ, Jana. My a oni, zamyšlení v čase žen. *Tvar*. 2016, č. 14, s. 19. ISSN 0862-657X.
- KOUTNÁ, Adéla. Čas žen. *Literární noviny*. 2015, č. 9, s. 17-18. ISSN 1210-0021.
- NAGY, Petr. Jeden byt, pět žen a život v totalitě. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 30. června 2016. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/jeden-byt-pet-zen-a-zivot-v-totalite-5106486>
- VÝBĚR - IM. Jelena Čižovová: Čas žen. In: *Literární noviny* [online]. 7. května 2016, 07:25 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/literatura/cteni/22012-jelena-iovova-as-en>
- ZELINKOVÁ, Lucie. Recenze: Stísněnost petrohradských komunálek. In: *Právo*. [online]. 21. července 2016, 8:53 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/409674-recenze-stisnenost-petrohradskych-komunalek.html>

8. **DĚNĚŽKINOVÁ, Irina. *Dej mi!*. Přeložila Barbora GREGOROVÁ. 1. vyd. Bratislava: Ikar, 2005. 159 s. ISBN 80-551-1015-8.**

- DENEŽKINA, Irina a Barbora GREGOROVÁ. Vasja - z knihy *Dej mi!*. *Labyrint revue*. 2004, č. 15-16, s. 61-63. ISSN 1210-6887.
- DENEŽKINA, Irina. Rotvajler Ljocha = Ljocha-rotvejler. *Plav*. 2005, č. 1, s. 15-22. ISSN 1802-4734.
- DOLEŽALOVÁ, Jana. Irina Děněžkinová – Dej mi!. In: *Reflex* [online]. 12. července 2005, 12:52 SEČ. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/stary-reflex-reflex-cz-reflex-cz-ostatni-autori/19668/irina-denezkinova-dej-mi.html>

- GROMBÍŘ, Jakub. Piercing a martensky místo pionýrských šátků. *Tvar*. 2006, č. 8, s. 21. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/292/8-2006.pdf>
- HORÁK, Ondřej. Chodíme spolu každý zvlášť. *Lidové noviny*. 2005, č. 123. Kulturní premiéry [příloha], s. 3. ISSN 0862-5921.
- PÝCHA, Petr. Vyšel provokativní bestseller Rusky Iriny Děněžkinové Dej mi!. *Právo*. 2005, č. 190, s. 8. ISSN 1211-2119.

9. GONZALEZ GALLEGO, Ruben David. *Bílé na černém*. Přeložila Denisa ŠŤASTNÁ. 1. vyd. Praha: Revolver Revue, 2009. 117 s. ISBN 978-80-87037-19-5.

- GLANC, Tomáš. Černá je barva naděje. *Respekt*. 2010, č. 9, s. 54. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <http://www.cs-magazin.com/index.php?a=a2010041017>
- GONZALEZ GALLEGO, Ruben. Bílé na černém: ukázky z prózy. *Revolver Revue*. 2009, č. 74, s. 13-25. ISSN 1210-2881.
- KREMLIČKA, Vít. Ruben David Gonzalez Gallego, Bílé na černém. *A2*. 2010, č. 1, s. 28. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2010/1/knihy>
- MACHONIN, Jan: Jedním prstem (Beznohý a bezruký sirotek napsal autobiografickou prózu). In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 12. února 2010, 00:00 SEČ. Část dostupná z: <https://archiv.ihned.cz/c1-40498190-jednim-prstem>
- MYŠKOVÁ, Ivana. Ruben David Gonzalez Gallego: Bílé na černém. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 23. prosince 2009. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/ruben-david-gonzalez-gallego-bile-na-cernem-5164059>
- ŠTINDL, Ondřej. Kluk, co chtěl být kamikadze. *Lidové noviny*. 2009, č. 299, s. 6. ISSN 0862-5921. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kluk-co-chtel-byt-kamikadze-dd4-/noviny.aspx?c=A091228_000030_In_noviny_sko&klic=234770&mes=091228_0

10. JACHINA, Guzel. *Zulejka otevírá oči*. Přeložil Jakub ŠEDIVÝ. 1. vyd. Praha: Prostor, 2017. 407 s. ISBN 978-80-7260-367-1.

- CINGER, František. Tatarská spisovatelka Guzel Jachina: Román je vlastně omluvou babičce. In: *Právo* [online]. 26. října 2017, 8:43 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/452903-tatarska-spisovatelka-guzel-jachina-roman-je-vlastne-omluvou-babicce.html>

- JACHINA, Guzel. Guzel Jachina: Zulejka otevírá oči. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 9. října 2017, 23:56 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/c1-65909360-guzel-jachina-zulejka-otevira-oci>
- NAGY, Petr. Guzel Jachina: Zulejka otevírá oči. In: *Literární noviny* [online]. 13 září 2017, 08:29 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/literatura/cteni/24836-guzel-jachina-zulejka-otevira-oi>
- SLEZÁKOVÁ, Alena. Zulejku otroctví nezlomí ani v pustině. *Mladá fronta Dnes*. 2017, č. 239, s. 14. ISSN 1210-1168. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/zulejka-otevira-oci-recenze-dp7-/literatura.aspx?c=A171013_113326_literatura_ts
- SVÁTKOVÁ, Kateřina. Jestli můj román přiblíží mladým, co byl stalinismus, budu šťastná, říká autorka oceňované Zulejky. In: *Český rozhlas* [online]. 11. října 2017, 7:45 SEČ. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/kultura/literatura/jestli-muj-roman-priblizi-mladym-co-byl-stalinismus-budu-stastna-rika-autorka_1710110745_haf

11. KANTOR, Vladimír Karlovič. *Existuje bytost odpornější než člověk?: (tři novely)*. Přeložila Alena MORÁVKOVÁ. 1. vyd. Praha: Rybka, 2014. 157 s. ISBN 978-80-87950-08-1.

- CHÁB, Štěpán. Smrtelná nemoc nazývající se život. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 9. února 2015, 2:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/recenze/pro-dospELE/4841-existuje-bytost-odpornejsi-nez-clovek>
- KANTOR, Vladimír. Existuje bytost odpornější než člověk?. *Tvar*. 2015, č. 2. ISSN 0862-657X.
- KANTOR, Vladimír. Smrt penzisty. *Souvislosti*. 2010, č. 4, s. 106-126. ISSN 0862-6928.
- KANTOR, Vladimír. Vladimír Kantor: Existuje bytost odpornější než člověk?. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 13. dubna 2015, 06:35 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/c1-63849160-vladimir-kantor-existuje-bytost-odpornejsi-nez-clovek>
- KITZLEROVÁ, Jana. Kantor, Vladimír: Existuje bytost odpornější než člověk?. In: *iLiteratura.cz* [online]. 3. března 2015. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/34433/kantor-vladimir-existuje-bytost-odpornejsi-nez-clovek>
- MAREŠOVÁ, Milena M. Existuje bytost odpornější než člověk?. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 9. února 2015. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/existuje-bytost-odpornejsi-nez-clovek-5073054?pos=50&mode=10>

12. KLJUČAREVA, Natalja Lvovna. *Rusko - vagon třetí třídy*. Přeložil Jakub ŠEDIVÝ. 1. vyd. Praha: Eroika, 2014. 135 s. ISBN 978-80-87409-25-1.

- KITZLEROVÁ, Jana. Ključarjeva, Natalja: Rusko – vagon třetí třídy. In: *iLiteratura.cz* [online]. 2. června 2014. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33245/kljucarjeva-natalja-rusko-vagon-treti-tridy>
- MOTÝL, Petr. Kam se řítí tenhle vlak?. In: *Kulturní noviny* [online]. 21. března 2015. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2015/12-2015/550da9fd14412>
- MRÁZEK, Ondřej. Jurodivá říše slova aneb Kradmé nahlédnutí za oponu současné ruské slovesnosti. *Tvar*. 2013, č. 2, s. 4-5. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/531/Tvar02-2013.pdf>
- RUBILINA, Radka: Bestsellerový debut vypráví o cestě ruským vlakem třetí třídy. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 25. února 2015, 00:00 SEČ. Část dostupná z: <https://archiv.ihned.cz/c1-63587970-kljucarjevova-rusko-vagon>
- ŠIMOVÁ, Kateřina. Ključarjeva, Natalja: Rossija – Obščij vagon (ukázka). In: *iLiteratura.cz* [online]. 14. září 2011. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/28759/kljucarjeva-natalja-rossija-obscij-vagon>
- ŠIMOVÁ, Kateřina. Ključarjeva, Natalja: Rossija – Obščij vagon. In: *iLiteratura.cz* [online]. 14. září 2011. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/28757/kljucarjeva-natalja-rossija-obscij-vagon>
- ŠPÍNA, Michal et al. Minirecenze. A2 [online]. 2015, roč. 11, č. 3. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2015/3/minirecenze>

13. KONONOV, Michail Borisovič. *Nahá pionýrka*. Přeložil Libor DVORÁK. Praha: Bonguard, 2002. 152 s. ISBN 80-86622-00-2.

- DĚKANOVSÝ, Jan. Svět vojína Muchinové. *Lidové noviny*. 2003, č. 150, s. 16. ISSN 0862-5921.
- UHLÍŘ, Martin. DJ úterý 11. 10. 2011. In: *Respekt* [online]. 11. října 2011, 17:48 SEČ. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/respekt-dj/dj-utery-11-10-2011>

14. KRONNYJ, Igor. *Rozštěpený rozum, aneb, Homo sapiens hledá lidské... štěstí*. Přeložil Otto ZWETTLER. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2015. 371 s. ISBN 978-80-206-1526-8.

15. LEBEDĚV, Sergej Sergejevič. *Děti srpna*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2016. 278 s. ISBN 978-80-87855-43-0.

- ČERVENKOVÁ, Jana. Sen, v němž padáte do studně. *Tvar*. 2016, č. 17, s. 20. ISSN 0862-657X.
- DVOŘÁK, Libor a Sergej LEBEDĚV. Děti srpna: (úryvek z románu). *Tvar*. 2015, č. 19, s. 9-10. ISSN 0862-657X.
- DVOŘÁK, Libor. Kde jsi, glasnosti?. *Host*. 2015, č. 8, s. 38-41. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2015/8-2015/kde-jsi-glasnosti>
- KONEČNÝ, Vratislav. Děti srpna – naděje, která mnohé Rusy velmi zaskočila. In: *Novinky.cz* [online]. 12. května 2016, 7:53 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/stredocesky-kraj/pribram/1297-37680-deti-srpna-nadeje-ktera-mnohe-rusy-velmi-zaskocila.html>
- LEBEDĚV, Sergej. Sergej Lebeděv: Děti srpna. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 3. dubna 2016, 23:59 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65233180-sergej-lebedev-deti-srpna>
- PALÁN, Aleš. Vyšel román ruského prozaika Lebeděva, k nejsilnějším pasážím patří výprava do oblasti gulagů. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 26. srpna 2016, 00:00 SEČ. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-65414740-sergej-lebedev-deti-srpna-kniha-recenze>
- PČOLA, Marián. Sarkofág paměti: završení znepokojivé románové trilogie. *Host*. 2017, č. 3, s. 81-82. ISSN 1211-9938.
- SLEZÁKOVÁ, Alena. Recenze: Ta stará děvka, státní bezpečnost, chtěla, věřil po pádu SSSR. In: *iDNES.cz* [online]. 23. července 2016, 10:52 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/deti-srpna-nejsem-rus-recenze-d2n-/literatura.aspx?c=A160722_120149_literatura_ts
- ŠAJTAR, Jaroslav. Po stopách ruských dětí srpna i islámských mírumilovných chalífů. In: *Reflex* [online]. 2. června 2016, 07:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/71801/po-stopach-ruskych-deti-srpna-i-islamskych-mirumilovnych-chalifu.html>

16. LEBEDĚV, Sergej Sergejevič. *Hranice zapomnění*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2012. 223 s. ISBN 978-80-87053-66-9.

- BZONKOVÁ, Radka. Lebeděvův román se vrací do lágru, který rozsáhle zdevastoval lidi i přírodu. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 11. listopadu 2012, 17:39 SEČ. Část dostupná z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-58428950-gulag-zapomente>
- DVOŘÁK, Libor. O knize Sergeje Lebeděva Hranice zapomnění. In: *Český rozhlas* [online]. 20. srpna 2012. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cro6/tipy/zprava/o-knize-sergeje-lebedeva-hranice-zapomneni--1099369>
- PČOLA, Marián. Životopis jedné epochy. *Host*. 2013, č. 7, s. 70-71. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/7-2013/zivotopis-jedne-epochy>
- VANÍČEK, Jakub. Uhranutí dolem. *Tvar*. 2012, č. 13, s. 15. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/311/Tvar13-2012.pdf>
- VYVIJALOVÁ, Adéla et al. *Knihy. A2* [online]. 2012, roč. 8, č. 23. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2012/23/knihy>

17. LOJKO, Sergej Leonidovič. *Peklo na letišti: román válečného fotoreportéra, který se zúčastnil bitvy o doněcké letiště*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2016. 347 s. ISBN 978-80-265-0547-1.

- KUNDRA, Ondřej. Mezi ukrajinskými kyborgy. In: *Respekt* [online]. 5. ledna 2017, 12:26 SEČ. Část dostupná z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/49/mezi-ukrajinskymi-kyborgy>
- LOJKO, Sergej. Sergej Lojko: Peklo na letišti. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 2. ledna 2017, 23:58 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65574210-sergej-lojko-peklo-na-letisti>
- PAZDERKA, Josef. Cesta do pekla a zase zpátky. Román líčí válku Ukrajinců a separatistů o letiště v Doněcku. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 30. ledna 2017, 00:00 SEČ. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-65604640-sergej-lojko-peklo-na-letisti-kniha-bizbooks-recenze>

18. MICHALSKIJ, Vaclav Vaclavovič. *Jaro v Kartágu*. Přeložili Roman GONČAROV a Václav HRBEK. 1. vyd. Praha: Targamannum, 2016. 183 s. ISBN 978-80-906612-0-2.

19. MOSKVINA, Marina Lvovna. *Duch neopětované lásky*. Přeložily Veronika SYBALOVÁ a Zuzana ŠŤASTNÁ. 1. vyd. Praha: Mezera, 2007. 257 s. ISBN 978-80-903259-3-7.

- GREGOR, Lukáš et al. Minirecenze. A2 [online]. 2008, roč. 4, č. 24. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/24>
- MACHONINOVÁ, Alena. Moskvinová, Marina: Duch neopětované lásky. In: *iLiteratura.cz* [online]. 24. října 2004. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/16397/moskvinova-marina-duch-neopetovane-lasky>
- PČOLA, Marián. Kuře pěti vůní v pikantní postmoderní omáčce. *Host*. 2008, č. 4, s. 54. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/4-2008/kure-peti-vuni-v-pikantni-postmoderni-omacce>
- POSPÍŠIL, Ivo. Dekonstruktivní labutí píseň o Moskvě. *Literární noviny*. 2008, č. 5, s. 10. ISSN 1210-0021.
- SYSALOVÁ, Veronika a Marina MOSKVINOVÁ. Opět všední příběh. *Literární noviny*. 2004, č. 34, s. 14. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/15.2004/34/14.png>

20. NOVYCH, Anastasia. *AllatRa*. Přeložily Hana DUFFKOVÁ a Jana MÍKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ibis s.r.o., 2014. 836 s. ISBN 978-80-904796-6-1.

21. NOVYCH, Anastasia. *Ezoosmóza*. Přeložila Hana DUFFKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ibis, 2014. 258 s. ISBN 978-80-904796-8-5.

22. NOVYCH, Anastasia. *Ptáci a kámen*. Přeložila Věra VACHALCOVÁ. 1. vyd. Praha: Ibis s.r.o., 2015. 192 s. ISBN 978-80-906170-1-8.

23. NOVYCH, Anastasia. *Sensei ze Šambaly. Kniha I*. Přeložila Hana PRCHLÍKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ibis, 2011. 393 s. ISBN 978-80-904796-0-9.

24. NOVYCH, Anastasia. *Sensei ze Šambaly. Kniha II*. Přeložila Hana PRCHLÍKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ibis, 2011. 191 s. ISBN 978-80-904796-2-3.

25. NOVYCH, Anastasia. *Sensei ze Šambaly. Kniha III*. Přeložila Hana PRCHLÍKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ibis, 2012. 209 s. ISBN 978-80-904796-3-0.

26. NOVYCH, Anastasia. *Sensei ze Šambaly. Kniha IV*. Přeložila Hana PRCHLÍKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ibis, 2013. 614 s. ISBN 978-80-904796-5-4.

27. PELEVIN, Viktor Olegovič. *Helma hrůzy: mýtus Thésea a Mínótaura*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Argo, 2006. 292 s. ISBN 80-7203-761-7.

- FABUŠ, Palo. Víc než jen postmoderní mlžení. *Literární noviny*. 2006, č. 36, s. 11. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/17.2006/36/11.png>

- FEJFAROVÁ, Hana. Ztraceni v Pelevinově labyrintu. *Literární noviny*. 2006, č. 34, s. 10. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/17.2006/34/10.png>
- GREGOROVÁ, Bára. Vnitřní Mongolsko a Helmákův labyrint. *Týden*. 2006, č. 31, s. 70. ISSN 1210-9940.
- HAVELKOVÁ, Petra. Zákoutí pelevinovského labyrintu. *Host*. 2006, č. 9, s. 43. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2006/9-2006/zakouti-pelevinovskeho-labyrintu>
- KOSÁKOVÁ, Hana. Poněkud obnošená helma hrůzy. A2 [online]. 2006, roč. 2, č. 40. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2006/40/ponekud-obnosena-helma-hruzy>
- KOUBSKÝ, Petr. Net(v/w)or(k) v labyrintu. *Ekonom: týdeník Hospodářských novin*. 2006, č. 30, s. 42-43. ISSN 1210-0714.
- KUZMIČOVÁ, Anežka. Hrát si a na nic si nehrát. *Tvar*. 2006, č. 17, s. 20. ISSN 0862-657X. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/89/17TVAR_06.pdf

28. PELEVIN, Viktor Olegovič. *Snuff: utopie*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2016. 411 s. ISBN 978-80-7363-777-4.

- (DTS). Ruská satirická fikce varuje i baví. Snad to tak nebude, říkáte si. In: *Deník.cz* [online]. 6. ledna 2017. Dostupné z: <https://www.dokoran.cz/recenze/1483972189.pdf>
- HAVLOVÁ, Veronika. Jak udělat realitu. In: *Respekt* [online]. 11. března 2017, 16:49, SEČ. Část dostupná z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2017/11/jak-udelat-realitu>
- JELÍNEK, Jiří. Kněží, pornoherci a jiní pracovníci šoubyznysu. *Plav*. 2017, č. 4, s. 54. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2017/04-2017-recenze.htm>
- LOJÍN, Jiří. Rizika maximální mrchovitosti. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 2. prosince 2016, 1:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospele/6135-snuff-utopie>
- PELEVIN, Viktor. Viktor Pelevin: Snuff. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 18. prosince 2016, 22:24 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65562050-viktor-pelevin-snuff>

29. PELEVIN, Viktor Olegovič. *Svatá kniha vlkodlaka*. Přeložil Ondřej MRÁZEK. 1. vyd. Praha: Plus, 2011. 390 s. ISBN 978-80-259-0026-0.

- BZONKOVÁ, Radka. Pelevin, Viktor: Svjaščonnaja kniga oborotnja. In: *iLiteratura.cz* [online]. 1. března 2005. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/17121/pelevin-viktor-svjasconnaja-kniga-oborotnja>
- GREGOR, Jan. Ten, který se proměňuje. In: *Respekt* [online]. 2011, roč. 22, č. 29. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2011/29/ten-ktery-se-promenuje>
- KADLECOVÁ, Kateřina. Život a dílo liščí prostitutky. *Reflex*. 2011, č. 17. ISSN 0862-6634.
- KOSÁKOVÁ, Hana et al. Knihy. A2 [online]. 2011, roč. 7, č. 9. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2011/9/knihy>
- MOTÝL, Petr. Škvár, anebo nerozluštitelná mystifikace?. *Tvar*. 2011, č. 11, s. 21. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/69/Tvar11-2011.pdf>
- MRÁZEK, Ondřej. Jak číst Svatou knihu vlkodlaka (slovo překladatele). In: *Literární noviny* [online]. 26 března 2011, 19:46 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/blogy/135-ondej-mrazek/3348-jak-ist-svatou-knihu-vlkodlaka-slovo-pekladatele>
- MRÁZEK, Ondřej. Jurodivá říše slova aneb Kradmé nahlédnutí za oponu současné ruské slovesnosti. *Tvar*. 2013, č. 2, s. 4-5. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/531/Tvar02-2013.pdf>

30. PEPPERŠTEJN, Pavel. *Pražská noc*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Plus, 2011. 154 s. ISBN 978-80-259-0098-7.

- (JAB) a Libor DVOŘÁK. Tři knižní tipy Libora Dvořáka. In: *Česká televize* [online]. 22. září 2011. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1241907-tri-knizni-tipy-libora-dvoraka>
- (ŠEK). Pražský román ve stylu matřjošky. *Hospodářské noviny*. 2011, č. 215, s. 11. ISSN 0862-9587.
- BERNKOPF, Jiří. Pepperštejn, Pavel. In: *iLiteratura.cz* [online]. 24. září 2012. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30539/pepperstejn-pavel#3>
- BERNKOPF, Jiří. Pepperštejn, Pavel: Pražská noc. In: *iLiteratura.cz* [online]. 14. června 2012. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30197/pepperstejn-pavel-prazska-noc>

- CHUCHMA, Josef. Divoká noc ve fantazmagorické Praze. *Respekt*. 2011, č. 35, s. 57. ISSN 0862-6545.
- MOTÝL, Petr. Dvě prózy ze současného Ruska - a jedna dokonce z Prahy. In: *Kulturní noviny* [online]. 24. března 2013. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2013/13-2013/dve-prozy-ze-soucasneho-ruska-a-jedna-dokonce-z-prahy>
- MRÁZEK, Ondřej. Jurodivá říše slova aneb Kradmé nahlédnutí za oponu současné ruské slovesnosti. *Tvar*. 2013, č. 2, s. 4-5. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/531/Tvar02-2013.pdf>
- MRÁZEK, Ondřej. Pražská noc: Blouznivá: Provokace literárního šibala. *Literární noviny*. 2011, č. 37, s. 20. ISSN 1210-0021.
- POSPISZYL, Tomáš. Básník vrahem. *Lidové noviny*. 2011, č. 195, s. 32. ISSN 0862-5921.
- VONDŘICHOVÁ, Anna et al. *Knihy. A2*. 2011, č. 20, s. 28. ISSN 1803-6635.

31. PEPPERŠTEJN, Pavel. *Svastika a Pentagon*. Přeložil Ondřej MRÁZEK. 1. vyd. Praha: Argo, 2012. 195 s. ISBN 978-80-257-0540-7.

- KUBÍČKOVÁ, Klára. Nové knihy: podle Kláry Kubíčkové. *Mladá fronta Dnes*. 2012, č. 86, s. B9. ISSN 1210-1168.
- MOTÝL, Petr. Dvě prózy ze současného Ruska - a jedna dokonce z Prahy. In: *Kulturní noviny* [online]. 24. března 2013. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2013/13-2013/dve-prozy-ze-soucasneho-ruska-a-jedna-dokonce-z-prahy>
- MRÁZEK, Ondřej. Jurodivá říše slova aneb Kradmé nahlédnutí za oponu současné ruské slovesnosti. *Tvar*. 2013, č. 2, s. 4-5. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/531/Tvar02-2013.pdf>
- PEPPERŠTEJN, Pavel a Ondřej MRÁZEK. *Svastika a Pentagon*. In: *Literární noviny* [online]. 12. dubna 2012, 10:19 SEČ. Dostupné z: <http://literarky.cz/literatura/cteni/9125-svastika-anpentagon>
- TOMAN, Marek. Nad knihou: Bujará nepřítomnost ideologie. In: *Právo* [online]. 3. dubna 2012, 15:00 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/263598-nad-knihou-bujara-nepretimnost-ideologie.html>

32. POLEVOJ, Mark. *Jubileum*. Přeložili Libor DVOŘÁK a Zlata KUFNEROVÁ. 1. vyd. Praha: Jonathan Livingston, 2011. 217 s. ISBN 978-80-86037-37-0.
33. POLEVOJ, Mark. *Nové oděské povídky*. Přeložila Zlata KUFNEROVÁ. 1. vyd. Praha: Mark Polevoj, 2002. 139 s. ISBN 80-238-9740-3.
- ADAMCOVÁ, Martina. Opravdový život a svět Marka Polevého. *Lidové noviny*. 2003, č. 166, s. 19. ISSN 0862-5921.
 - MOTÝL, Petr. Oděský povídkář v Praze. *Tvar*. 2011, č. 3, s. 19. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/51/Tvar03-2011.pdf>
34. POLEVOJ, Mark. *Povídky z Oděsy a jiných světů*. Přeložila Zlata KUFNEROVÁ. 1. vyd. Praha: G plus G, 2005. 149 s. ISBN 80-86103-88-9.
- FEJFAROVÁ, Hana. Knihovnička východní. *Literární noviny*. 2006, č. 11, s. 16. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/17.2006/11>
35. POLEVOJ, Mark. *Z Oděsy do světa a zase zpět*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Tanga, 2007. 156 s. ISBN 978-80-86037-28-8.
- KAISEROVÁ, Eva. Z Oděsy do světa a zase zpět. In: *Český rozhlas* [online]. 9. prosince 2007. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/zprava/z-odesy-do-sveta-a-zase-zpet--406968>
36. PRILEPIN, Zachar. *Botky plné horké vodky: klukovské povídky*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Argo, 2011. 187 s. ISBN 978-80-257-0489-9.
- KAVANOVÁ, Lucie. Úděl ruského chlapa. *Respekt*. 2012, č. 7, s. 63. ISSN 0862-6545.
 - MAREŠOVÁ, Milena M. Botky plné horké vodky. In: *Český rozhlas* [online]. 21. prosince 2011. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/kultura/literatura/zprava/botky-plne-horke-vodky--993270>
 - MĚRKA, Petr. Ruská duše utopená ve vodce. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 16. prosince 2011, 1:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospELE/1729-ruska-due-utopena-ve-vodce>
 - MRÁZEK, Ondřej. Meteorit z planety Kocovina. *Literární noviny*. 2012, č. 7. ISSN 1210-0021.
 - SEVRUK, Alexej. Fatalismus, absurdita, groteska. *A2*. 2012, č. 1, s. 8. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2012/1/fatalismus-absurdita-groteska>

37. ROVNER, Arkadij Borisovič. *Nebeské příbytky: alchymistický román*. Přeložila Marie ILJAŠENKO. 1. vyd. Praha: Malvern, 2012. 239 s. Čtvrtá cesta; sv. 5. ISBN 978-80-87580-36-3.
38. RUBINA, Dina. *Bílá holubice z Córdoby*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Columbus, 2016. 498 s. ISBN 978-80-906276-2-8.
- RUBINA, Dina a Libor DVOŘÁK. Dina Rubinová: Bílá holubička z Córdoby. *Tvar*. 2016, č. 1, s. 18. ISSN 0862-657X.
39. SAVELJEV, Igor Vasiljevič a Polina KOŠEL. *Všichni jsme hříšní... a dokonce zamilovaní: duha lásky v horkém pražském létě roku 2006: dokumentární psychologicko-esoterické drama*. Přeložili Petr BARTOŠ a Vlasta SAVELEVA. 1. vyd. Praga: Olga Krylova, 2008. 87 s. ISBN 978-80-86811-68-0.
40. SEMINA, Irina Konstantinovna. *Obchod se štěstím*. Přeložila Martina PÁLUŠOVÁ. 1. vyd. Praha: Fragment, 2013. 123 s. Ze života. ISBN 978-80-253-1658-0.
41. SILAJEV, Petr. *Exodus*. Přeložila Lidmila SVOBODOVÁ. 1. vyd. Praha: Petr Štengl, 2016. 125 s. ISBN 978-80-87563-41-0.
- KLIMEŠ, Ondřej. Krev na sněhu: násilí a anarchie v Rusku podle Petra Silajeva. *A2*. 2017, č. 6, s. 8-9. ISSN 1803-6635. Část dostupná z: <https://www.advojka.cz/archiv/2017/6/krev-na-snehu>
42. SOROKIN, Vladimir Georgijevič. *Den opričníka*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2009. 174 s. ISBN 978-80-87053-29-4.
- BĚLUNKOVÁ, Libuše. Ó vs. Jebjebjebjebjebjebjeb. *A2*. 2011, č. 7, s. 6. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2011/7/o-vs-jebjebjebjebjebjebjeb>
 - CINGER, František. Rusko pod xenofobní vládou Gosudara. *Právo - Praha - Střední Čechy*. 2009, č. 261, s. 13. ISSN 1211-2119.
 - ČESKÝ ROZHLAS. Opričníkův den. *Vltava.rozhlas.cz* [online]. ©1997-2018. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/opricnikuv-den-5050953>
 - DVOŘÁK, Libor. Opričníkův den (úryvek). *Tvar*. 2008, č. 13, s. 18-19. ISSN 0862-657X. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/121/13TVAR_08.pdf
 - DVOŘÁK, Libor. Sorokin, Vladimir: Den opričníka 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25071/sorokin-vladimir-den-opricnika-1>

- DVOŘÁK, Libor. Sorokin, Vladimir: Den opričníka 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25075/sorokin-vladimir-den-opricnika-2>
- DVOŘÁKOVÁ, Iva a Libor DVOŘÁK. Sorokinovi porozumí každý průměrně vzdělaný člověk: rozhovor s Liborem Dvořákem. *Plav*. 2010, č. 4, s. 2-4. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2010/04-2010-rozhovor.htm>
- GLANC, Tomáš. Sorokin, Vladimir - reportáž 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25085/sorokin-vladimir-reportaz-2>
- GREGOROVÁ, Bára. Jeden den Andreje Daniloviče. *Reflex*. 2010, č. 1, s. 57. ISSN 0862-6634.
- CHLUPÁČOVÁ, Kamila. Vášnivě sepětí s originálem?. *A2*. 2014, č. 18, s. 6-7. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2014/18/vasnive-sepeti-s-originalem>
- KITTLOVÁ, Markéta. Sorokin, Vladimir - reportáž 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25081/sorokin-vladimir-reportaz-1>
- LENZ, Gunnar. Sorokin, Vladimir: Den opričníka 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25083/sorokin-vladimir-den-opricnika-2>
- MACHONINOVÁ, Alena. Sorokin, Vladimir: Den opričníka 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25069/sorokin-vladimir-den-opricnika-1>
- MACHONINOVÁ, Alena. Sorokin, Vladimir: Děň opričníka. In: *iLiteratura.cz* [online]. 15. ledna 2007. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/20467>
- MANDYS, Pavel. Vladimír Sorokin: Den opričníka. *Týden*. 2010, č. 13, s. 69. ISSN 1210-9940.
- MRÁZEK, Ondřej. Jurodivá říše slova aneb Kradmé nahlédnutí za oponu současné ruské slovesnosti. *Tvar*. 2013, č. 2, s. 4-5. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/531/Tvar02-2013.pdf>
- MRÁZEK, Ondřej. Sorokinův Den opričníka je i o nás. *Literární noviny*. 2009, č. 43. *Nové knihy [příloha]*, s. A. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://literarky.cz/predplatne/1468-sorokin-v-den-opricnika-je-i-o-nas>

- PAVELKA, Zdenko. Opričníci přisedlali na mercedesy. *Právo - Praha - Střední Čechy*. 2010, č. 88. *Salon*, s. 5. ISSN 1211-2119.
- POLANSKÁ, Patricie. Vladimír Sorokin: Den opričníka. In: *Český rozhlas* [online]. 11. března 2011, 13:20 SEČ. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/kultura/_zprava/vladimir-sorokin-den-opricnika-863302
- SEVRUK, Alexej. Jeden den Andreje Daniloviče. A2. 2009, č. 26, s. 8. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/26/jeden-den-andreje-danilovice>
- SLEZÁKOVÁ, Alena. Z takové vize budoucnosti jde strach. *Mladá fronta Dnes - Praha*, 2009, č. 288. *Praha*, s. B/8. ISSN 1210-1168. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/ze-sorokinovy-vize-budoucnosti-v-romanu-den-opricnika-jde-strach-pyx-/literatura.aspx?c=A091210_203558_literatura_jaz
- SVATOŇ, Vladimír. Šokující Sorokinovo Rusko. *Lidové noviny*. 2009, č. 274, s. 8. ISSN 0862-5921. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sokujici-sorokinovo-rusko-ddm-/noviny.aspx?c=A091125_000038_In_noviny_sko&klic=234356&mes=091125_0
- ŠIMEČKA, Martin M. Karneval neřesti. *Respekt*. 2009, č. 47, s. 58. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2009/47/karneval-neresti>
- ŠUSTROVÁ, Petruška. Fejeton: Den opričníka. In: *Lidovky* [online]. 16. května 2016. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/fejeton-den-opricnika-0ts-/p_kultura.aspx?c=A160513_163923_p_kultura_wag
- TOMEK, Miroslav. Za Velkou ruskou stěnou. *Host*. 2010, č. 2, s. 70-71. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2010/2-2010/za-velkou-ruskou-stenou>
- VANÍČEK, Jakub. Angažované umění pod troskami staré Evropy. *Tvar*. 2010, č. 7, s. 10. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/34/Tvar07-2010.pdf>

43. SOROKIN, Vladimír Georgijevič. *Telurie*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2014. 286 s. ISBN 978-80-87855-09-6.

- DVOŘÁK, Libor. *Telurie*: úryvek z románu. *Host*. 2014, č. 4, s. 112-116. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2014/4-2014/telurie>
- CHLUPÁČOVÁ, Kamila. Vášnivě sepětí s originálem?. A2. 2014, č. 18, s. 6-7. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2014/18/vasnive-sepeti-s-originalem>

- KITZLEROVÁ, Jana. Sorokin, Vladimír: Telurie. In: *iLiteratura.cz* [online]. 23. září 2014. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33679/sorokin-vladimir-telurie>
- KUBÍČKOVÁ, Klára. Rusko, jež rdousí vlastní dějiny. Vychází nový Sorokinův román Telurie. In: *iDNES.cz* [online]. 24. dubna 2014, 9:06 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/telurie-c5n-/literatura.aspx?c=A140424_090635_literatura_ts
- LOJÍN, Jiří. Telurovým hřebem rovnou do mozku. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 6. května 2014, 3:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/recenze/pro-dospELE/4230-telurie>
- LUHAN, Martin. Telurie o Evropě rozbité; novinka Radůzy; film inspirovaný Janem Saudkem. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 27. května 2014. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/telurie-o-evrope-rozbite-novinka-raduzy-film-inspirovany-janem-saudkem-5099541>
- MATĚJKA, Ivan. Vladimír Sorokin: Telurie. In: *Literární noviny* [online]. 30. dubna 2014, 12:55 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/kultura/cteni/17381-vladimir-sorokin-telurie>
- NĚMEC, Jan. Po střetu civilizací: chmurná i humorná budoucnost v novém Sorokinově románu. *Respekt*. 2014, č. 21, s. 60. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2014/21/po-stretu-civilizaci>
- PAVELKA, Zdenko. Knižní pól Zdenko Pavelky. In: *Kosmas.cz* [online]. 2. června 2014. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/oko/recenze/10683/knizni-pol-zdenko-pavelky/>
- RADUŠEVIČ, Mirko. Tellurie - nový Sorokinův věštecký román. In: *Literární noviny* [online]. 26. října 2013, 03:59 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/kultura/literatura/16126-tellurie-novy-sorokin-vtecky-roman>
- RUBILINA, Radka. Rusy čeká středověk. Sorokinův román předjímá rozdrobování východní Evropy. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 1. června 2014, 16:37 SEČ. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/c1-62275970-vladimir-sorokin-telurie-recenze>
- SCHMARC, Vít. Sláva KSSS a všem svatým. *A2*. 2014, č. 18. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2014/18/slava-ksss-a-vsem-svatym>
- SOROKIN, Vladimír. Vladimír Sorokin: Telurie. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 24. dubna 2014, 10:56 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/c1-62079780-vladimir-sorokin-telurie>

- TOMEK, Miroslav. Budoucnost na úrovni intonace. *Host*. 2014, č. 9, s. 94-95. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2014/9-2014/budoucnost-na-urovni-intonace>
- WEISS, Tomáš. Tři otázky pro.... Libora Dvořáka. In: *Kosmas.cz* [online]. 28. dubna 2014. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/oko/rozhovory/10391/tri-otazky-pro...libora-dvoraka/>

44. SOROKIN, Vladimír Georgijevič. *Vánice*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. 166 s. ISBN 978-80-87053-54-6.

- BĚLUNKOVÁ, Libuše. Pomalý pohyb na literárním smetišti. *A2*. 2011, č. 12. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2011/12/pomaly-pohyb-na-literarnim-smetisti>
- DVOŘÁK, Libor. Sorokin, Vladimír: Metěl. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2010. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/27181/sorokin-vladimir-metel>
- EHRENBERGER, Jakub. Literární kánon 21. století podle týdeníku Die Zeit. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. ledna 2016. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/35909/literarni-kanon-21-stoleti-podle-tydeniku-die-zeit>
- CHLUPÁČOVÁ, Kamila. Sorokin, Vladimír: Vánice. In: *iLiteratura.cz* [online]. 15. září 2014. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33647/sorokin-vladimir-vanice>
- CHLUPÁČOVÁ, Kamila. Vášnivě sepětí s originálem?. *A2*. 2014, č. 18, s. 6-7. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2014/18/vasnive-sepeti-s-originalem>
- ILITERATURA.cz. Čtení na léto 2011. In: *iLiteratura.cz* [online]. 6. července 2011. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/28563/cteni-na-leto-2011>
- KOUBA, Karel. Ruský spisovatel Sorokin spojil v nové knize ruskou klasiku s apokalypsou. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 17. června 2011, 00:00 SEČ. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/c1-52129800-zavatou-krajinou-vstric-infekci>
- LOJÍN, Jiří. Fantastický příběh zavátý sněhem. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 17. dubna 2012, 2:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospELE/1931-vanice>
- MACHONINOVÁ, Alena. Sorokin, Vladimír: Metěl. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. října 2010. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/27179/sorokin-vladimir-metel>

- MOTÝL, Petr. „Ech, je to fujavice! Odboč, kmotře, trochu stranou, jestli nenajdeš cestu!“. *Tvar*. 2011, č. 12, s. 21. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/70/Tvar12-2011.pdf>
- MRÁZEK, Ondřej. Vánice jako metafora. *Literární noviny*. 2011, č. 21. Dostupné z: <http://www.divadelni-noviny.cz/vanice-jako-metafora>
- PČOLA, Marián. (Vy)vanutí jinotajů. *Host*. 2011, č. 7, s. 70-71. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2011/7-2011/vy-vanuti-jinotaju>
- ŠIMEČKA, Martin M. Sníh, zima a ruská duše. In: *Respekt* [online]. 2011, roč. 22, č. 23. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2011/23/snih-zima-a-ruska-duse>

45. SOROKIN, Vladimír Georgijevič. *Manaraga*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2017. 164 s. ISBN 978-80-7579-005-7.

- DVOŘÁK, Libor. Jak správně pálit knihy. *Lidové noviny*. 2017, č. 216, s. 28. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20170916/282076277038935>
- DVOŘÁK, Libor. Sorokin, Vladimír: *Manaraga* (ukázka). In: *iLiteratura.cz* [online]. 11. června 2017. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/38347/sorokin-vladimir-manaraga>
- MACHONINOVÁ, Alena. Sorokin, Vladimír: *Manaraga*. In: *iLiteratura.cz* [online]. 11. června 2017. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/38345/sorokin-vladimir-manaraga>
- PALÁN, Aleš. Román *Manaraga* od Vladimíra Sorokina popírá, že literatura ztrácí obsah. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 27. října 2017, 00:00 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65931400-vladimir-sorokin-manaraga-pistorius-olsansa-kniha-recenze-rusko>
- SOROKIN, Vladimír a Libor DVOŘÁK. *Manaraga*. In: *H7O – vzorec pro literaturu* [online]. 2. září 2017. Dostupné z: <http://www.h7o.cz/manaraga/>
- SOROKIN, Vladimír. Vladimír Sorokin: *Manaraga*. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 11. září 2017, 23:58 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65877620-vladimir-sorokin-manaraga>
- ŠOFAR, Jakub. Nejnovější Sorokinův román je o grilování. Nad plamenem zažehnutým skvělými knihami. In: *Reflex* [online]. 2. listopadu 2017, 12:40 SEČ. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/82920/nejnovejsi-sorokinuv-roman-je-o->

grilovani-nad-plamenem-zazehnutym-skvelymi-knihami.html?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu

- WEISS, Tomáš. V novém Sorokinovi si ugrilujete baštu na knihách. In: *Kosmas.cz* [online]. 5. září 2017. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/oko/ukazky/176127/v-novem-sorokinovi-si-ugrilujete-bastu-na-knihach/>

46. STAŠEVSKIJ, Ilja Ivanovič. *Mělo to být jinak: svědectví z moskevských cel.* Přeložila Michaela STOILOVA. 1. vyd. Brno: Jota, 2008. 312 s. ISBN 978-80-7217-553-6.

- PČOLA, Marián. Svědectví o stavu ruské justice. *Host*. 2008, č. 7, s. 69-70. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/7-2008/svedectvi-o-stavu-ruske-justice>

47. STĚPNOVA, Marina Lvovna. *Lazarovy ženy.* Přeložila Kateřina KYSLÍKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ikar, 2015. 333 s. ISBN 978-80-249-2724-4.

- BOLKONSKA, Nataša. Rusové jsou zpátky. In: *Blog Respektu* [online]. 17. dubna 2015, 11:04 SEČ. Dostupné z: <http://bolkonska.blog.respekt.cz/rusove-jsou-zpatky/>
- CINGER, František. Marina Stěpnova: Láska je podstatou života. In: *Právo* [online]. 20. května 2017, 8:23 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/438216-marina-stepnova-laska-je-podstatou-zivota.html>

48. ŠEVELJOV, Michail. *Nejsem Rus.* Přeložil Jakub ŠEDIVÝ. 1. vyd. Praha: Prostor, 2016. 173 s. ISBN 978-80-7260-333-6.

- BROLÍK, Tomáš. Všichni jsme Rusové. *Respekt*. 2016, č. 40, s. 57. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/40/vsichni-jsme-rusove>
- CINGER, František. Román nejenom o odpovědnosti médií. In: *Právo* [online]. 23. července 2016, 9:14 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/409955-roman-nejenom-o-odpovednosti-medii.html>
- KITZLEROVÁ, Jana. Kniha o ne-rusství. *Tvar*. 2017, č. 2, s. 21. ISSN 0862-657X.
- NÁDVORNÍKOVÁ, Anna a Milan ŠEFL. O Rusech a Nerusech. *Týdeník Rozhlas*. 25. července 2016.
- PALÁN, Aleš. Knižní tipy: Divadelníkův první román, ruské dějiny zabalené do detektivky, Minier čtený překladatelem. In: *Hospodářské noviny – ego!* [online]. 5.

srpna 2016, 00:00 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://ego.ihned.cz/c1-65391030-knizni-tipy-buysser-seveljov-minier-herriot>

- SEMOTAMOVÁ, Tereza. Můj přítel terorista: ruský spisovatel Ševeljov píše o tom, jak jeho zemi trápí tísnivá dostojevština. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 1. září 2016, 00:00 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-65421380-michal-seveljov-nejsem-rus-kniha-recenze>
- SLEZÁKOVÁ, Alena. Recenze: Ta stará děvka, státní bezpečnost, chcipla, věřil po pádu SSSR. In: *iDNES.cz* [online]. 23. července 2016, 10:52 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/deti-srpna-nejsem-rus-recenze-d2n-/literatura.aspx?c=A160722_120149_literatura_ts
- ŠEVELJOV, Michail. Michail Ševeljov: Nejsem Rus. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 14. června 2016, 23:59 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-65332900-michail-seveljov-nejsem-rus>
- ŠKRABAL, Ondřej. Kdy jsme se zkazili?. A2. 2017, č. 9. ISSN 1803-6635. Část dostupná z: <https://www.advojka.cz/archiv/2017/9/kdy-jsme-se-zkazili>
- ŠOFAR, Jakub a Zbyněk VLASÁK. Výběr Salonu: Tokarevová, Ševeljov, Bednářová, Knapová, Hendrix Smetana a podkrkonošské nářečí. In: *Právo* [online]. 17. října 2016, 15:00 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/417277-vyber-salonu-tokarevova-seveljov-bednarova-knapova-hendrix-smetana-a-podkrkonosske-nareci.html>

49. ŠILJAJEV, Petr. *Lehká nostalgie po těžkých časech*. Přeložil Miroslav STANĚK.

1. vyd. Praha: Akropolis, 2006. 284 s. ISBN 80-7304-074-3.

- NEJEDLÝ, Jan. 1. 2. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 30. ledna 2007. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/1-2-5108334>
- SIROVÝ, Artur. Knihovnička: Vyrovnaní s minulostí. *Literární noviny*. 2007, č. 6, s. 16. ISSN 1210-0021.

50. ŠILJAJEV, Petr. *Lehká nostalgie po těžkých časech: román. Díl druhý*. Přeložil Milan DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Olga Krylová, 2008. 311 s. ISBN 80-86811-98-0.

- KUČEROVÁ, Eva. Vydal v Čechách svůj první román. *Boleslavský deník*. 2007, č. 33, s. 9. ISSN 1212-5806.

- KUČEROVÁ, Lucie. Petr Šiljajev odhaluje pravdy sovětského režimu i ve druhém díle svého románu. *Boleslavský deník*. 2009, č. 112, s. 4. ISSN 1212-5806.

51. ŠIŠKIN, Michail Pavlovič. *Listář*. Přeložila Linda LENZ. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2013. 428 s. ISBN 978-80-7443-063-3.

- GROMBÍŘ, Jakub. Michail Šiškin: Listář. In: *Kulturní noviny* [online]. 09. února 2014. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/tip-tydne/michail-siskin-listar>
- ILJAŠENKO, Marie. Teď není čas Múz: s Michaiem Šiškinem o uzavřenosti ruského světa. *A2*. 2014, č. 19, s. 6-7. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2014/19/ted-neni-cas-muz>
- KOLÁŘOVÁ, Kateřina M. Napsat všechno ještě jednou: Michail Šiškin hledá nový typ klasického románu. *A2*. 2014, č. 7, s. 6. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2014/7/napsat-vsechno-jeste-jednou>
- KUBÍČKOVÁ, Klára. Vychází Šiškinův příběh o lásce. Napsal ho, když skončil na úřadu práce. In: *iDNES.cz* [online]. 14. listopadu 2013, 10:32 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/michail-siskin-Opy-/literatura.aspx?c=A131114_103208_literatura_ts
- MACHONINOVÁ, Alena. Emigrace do literatury. *Souvislosti*. 2011, č. 4, s. 141-152. ISSN 0862-6928. Dostupné z: <http://souvislosti.cz/clanek.php?id=1254>
- MACHONINOVÁ, Alena. Šiškin, Michail: Pismovnik. In: *iLiteratura.cz* [online]. 3. února 2011. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/27799/siskin-michail-pismovnik>
- PČOLA, Marián. Dopisy z druhých břehů. *Host*. 2014, č. 4, s. 94. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2014/4-2014/dopisy-z-druhych-brehu>
- PILÁTOVÁ, Markéta. Láska v příkladných dopisech: román o milostném příběhu, který se nikdy nemohl odehrát. *Respekt*. 2014, č. 8, s. 60. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2014/8/laska-v-prikladnych-dopisech>
- SEVRUK, Alexej. Psaní bez záruky. *Plav*. 2014, č. 6-7, s. 83-85. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2014/06-2014-recenze.htm>
- ŠIŠKIN, Michail Pavlovič a Linda HARTMANNOVÁ. Listář. *Souvislosti*. 2011, č. 4, s. 153-172. ISSN 0862-6928.

52. TOKAREVA, Viktorija Samojlovna. *Pták štěstí*. Přeložila Ivana KUGLEROVÁ. 1. vyd. Brno: Host, 2009. 167 s. ISBN 978-80-7294-303-6.

- ILJAŠENKO, Marie et al. *Knihy*. In: *A2* [online]. 2009, roč. 5, č. 16. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2009/16/knihy>
- KOŠNAROVÁ, Veronika. (Ne)povedený ptáček?. *Tvar*. 2009, č. 14, s. 23. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/142/Tvar14-2009.pdf>

53. ULICKÁ, Ljudmila Jevgeněvna. *Daniel Stein, překladatel*. Přeložila Alena MACHONINOVÁ. 1. vyd. Praha: Paseka, 2012. 394 s. ISBN 978-80-7432-196-2.

- BRYCZ, Pavel. Život Daniela Steina ve stínu šóá, sionismu a intifády. In: *Reflex* [online]. 2. srpna 2012. Dostupné z: https://www.paseka.cz/webdata/0000003277_20130503160711FZWEZFWA.pdf
- DERDOWSKA, Joanna. Všechno to jsou preludy. *A2*. 2013, č. 3. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2013/3/vsechno-to-jsou-preludy>
- DVOŘÁK, Libor. Rusko není jen to Putinovo. In: *Lidové noviny* [online]. 13. června 2012. Dostupné z: https://www.paseka.cz/webdata/0000003277_20130503160707AOQRMFTE.pdf
- KITTLOVÁ, Markéta. Ulickaja, Ljudmila: Daniel Stein, překladatel. In: *iLiteratura.cz* [online]. 19. června 2012. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30237/ulickaja-ljudmila-daniel-stein-prekladatel>
- KOSÁKOVÁ, Hana. Ulické román-dokument. *Revolver Revue*. 2013, č. 91, s. 212-215. ISSN 1210-2881.
- MACHONINOVÁ, Alena a REDAKCE. Ljudmila Ulická: Daniel Stein, překladatel /ukázka/. In: *Literární.cz* [online]. 30. srpna 2013. Dostupné z: http://www.literarni.cz/rubriky/ukazky/proza/ljudmila-ulicka-daniel-stein-prekladatel-ukazka_9863.html
- MACHONINOVÁ, Alena. Skutečnost poutavější než fikce. *A2*. 2014, č. 16, s. 18-19. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2014/16/skutecnost-poutavejsi-nez-fikce>
- MACHONINOVÁ, Alena. Ulickaja, Ljudmila (in LN). In: *iLiteratura.cz* [online]. 15. května 2012. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30013/ulickaja-ljudmila-in-ln>
- MACHONINOVÁ, Alena. Ulickaja, Ljudmila: Daniel Stein, překladatel. In: *iLiteratura.cz* [online]. 15. května 2012. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30009/ulickaja-ljudmila-daniel-stein-prekladatel>

- MACHONINOVÁ, Alena. Ulickaja, Ljudmila: Daniel Stein, překladatel. In: *iLiteratura.cz* [online]. 4. března 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23975/ulickaja-ljudmila-daniel-stein-prekladatel>
- MACHONINOVÁ, Alena. Ulickaja, Ljudmila: Daniel Štajn, perevodčik. In: *iLiteratura.cz* [online]. 12. prosince 2007. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/21893/ulickaja-ljudmila-daniel-stajn-perevodcik>
- NOVOTNÝ, Vladimír. Ruský román o zlu a nezázracích víry. *Tvar*. 2013, č. 18, s. 22. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/730/Tvar18-2013.pdf>
- PLACÁK, Petr. Svatý muž dvacátého století. In: *Mladá fronta Dnes. Víkend Dnes* [online]. 2. června 2012. Dostupné z: https://www.paseka.cz/webdata/0000003277_20130503160718WHTPUXUZ.pdf
- STAŠEVSKIJ, Ilja a Vlasta BRTNÍKOVÁ MARCH. Zítřka přijde štěstí. In: *Literární.cz* [online]. 30. srpna 2013. Dostupné z: http://www.literarni.cz/rubriky/aktualni/clanky/zitra-prijde-stesti_9855.html
- ŠIMŮNKOVÁ, Tereza. K luxusu mám negativní vztah, říká ruská spisovatelka Ljudmila Ulická. In: *Právo* [online]. 29. června 2012, 11:00 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/271406-k-luxusu-mam-negativni-vztah-rika-ruska-spisovatelka-ljudmila-ulicka.html>
- TZ OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ LITERA. Magnesia Litera 2013. In: *iLiteratura.cz* [online]. 21. března 2013. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31377/magnesia-litera-2013>
- ULICKÁ, Ljudmila. Ljudmila Ulická: Daniel Stein, překladatel. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 23. května 2012, 16:52 SEČ. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/c1-55904820-ljudmila-ulicka-daniel-stein-prekladatel>

54. ULICKÁ, Ljudmila Jevgeněvna. *Zelený stan*. Přeložila Alena MACHONINOVÁ.

1. vyd. Praha: Paseka, 2016. 494 s. ISBN 978-80-7432-488-8.

- (RED.). Strhující příběh z Rusi. *Ústecký deník*. 20. února 2016.
- BROŽ, Josef. Recenze: Sovětské báchorky z lidové ošatky babičky Ulické. In: *Česká televize* [online]. 14. května 2016. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1785389-recenze-sovetske-bachorky-z-lidove-osatky-babicky-ulicke>
- ČOPJAKOVÁ, Kateřina. Literatura jako dezinfekce: disidenti podle Ljudmily Ulické chybují a selhávají. *Respekt*. 2016, č. 21, s. 56. ISSN 0862-6545.

- KADLECOVÁ, Kateřina. Ljudmila Ulická o židovství, Putinovi, Chodorkovském a o literatuře. In: *Reflex* [online]. 30. března 2016, 21:20 SEČ. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/ctete-v-tistenem-reflexu/70382/ljudmila-ulicka-o-zidovstvi-putinovi-chodorkovskem-a-o-literature.html>
- KITTLLOVÁ, Markéta. Ulickaja, Ljudmila: Zelený stan. In: *iLiteratura.cz* [online]. 3. dubna 2016. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/36295/ulicka-aj-ljudmila-zeleny-stan>
- KONRÁD, Daniel. Ljudmila Ulická: Píšu romány pro těch 14 procent lidí, kteří nepodporují Putina. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 22. února 2016, 00:00 SEČ. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65173330-ljudmila-ulicka-rusko-zeleny-stan>
- MACHONINOVÁ, Alena a Ljudmila ULICKÁ. Zelený stan. In: *H7O – vzorec pro literaturu* [online]. 23. ledna 2016. Dostupné z: <http://www.h7o.cz/zeleny-stan/>
- MACHONINOVÁ, Alena. Skutečnost poutavější než fikce. *A2*. 2014, č. 16, s. 18-19. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2014/16/skutecnost-poutavejsi-nez-fikce>
- PUTNA, Martin C. Babička Ljudmila Ulická. *Lidové noviny*. 2016, č. 20. ISSN 1213-1385. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20160223/281947426919284>
- SEVRUK, Alexej. Památovat, reflektovat, promýšlet. *Plav*. 2016, č. 3, s. 55. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2016/03-2016-recenze.htm>
- SEVRUK, Alexej. Život o pár čísel větší než já. *Host*. 2016, č. 4, s. 11-17. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/aktualni-rocnik/2016/04-2016/zivot-o-par-cisel-vetsi-nez-ja>
- ŠKRABAL, Ondřej. Co říct a co si památovat. *A2* [online]. 2016, roč. 12, č. 17. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2016/17/co-rikt-a-co-si-pamatovat>
- TUČKOVÁ, Kateřina. Zelený stan. *Reflex*. 24. listopadu 2016.
- ULICKÁ, Ljudmila. Ljudmila Ulická: Zelený stan. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 28. ledna 2016, 00:01 SEČ. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/c1-65139090-ljudmila-ulicka-zeleny-stan>
- VÝBĚR - IM. Ljudmila Ulická: Zelený stan. In: *Literární noviny* [online]. 6. února 2016, 09:49 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/literatura/cteni/21459-ljudmila-ulicka-zeleny-stan>

55. ULICKÁ, Ljudmila Jevgeněvna. *Ženské lži*. Přeložila Alena MACHONINOVÁ.

1. vyd. Praha: Paseka, 2013. 160 s. ISBN 978-80-7432-341-6.

- (REDAKCE). Ljudmila Ulická: Ženské lži /ukázka/. In: *Literární.cz* [online]. 30. října 2013. Dostupné z: http://www.literarni.cz/rubriky/ukazky/proza/ljudmila-ulicka-zenske-lzi-ukazka_9951.html
- (REDAKCE). Výběr Salonu: Ulická, Moník, Koch a Pásztorová. In: *Právo* [online]. 13. prosince 2013, 11:00 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/321795-vyber-salonu-ulicka-monik-koch-a-pasztorova.html>
- KITZLEROVÁ, Jana. Ulickaja, Ljudmila: Ženské lži. In: *iLiteratura.cz* [online]. 4. září 2014. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33607/ulicka-ljudmila-zenske-lzi>

56. VASILENKO, Světlana Vladimirovna. *Blběnka: (život svaté)*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Pulchra, 2010. 150 s. ISBN 978-80-87377-12-3.

- (JAB) a Alena JEŽKOVÁ. Tři knihy pohledem Aleny Ježkové. In: *Česká televize* [online]. 18. května 2011. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1265356-tri-knihy-pohledem-aleny-jezkove>
- (REDAKCE). Počteníčko: Na útěku. In: *Kulturní noviny* [online]. 25. května 2014. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2014/21-2014/53826b1cc90d0>
- GLANC, Tomáš. Evangelium o sovětském teroru. *Respekt*. 2011, č. 11, s. 63. ISSN 0862-6545.
- KITTLOVÁ, Markéta. Vasilenko, Svetlana: Blběnka. In: *iLiteratura.cz* [online]. 26. ledna 2011. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/27755/vasilenko-svetlana-blbenka>

57. VASJUKOV, Boris Fedorovič. *Jsi můj: balada o rytíři Glenovi*. Přeložil Jan NOVÁK. 1. vyd. Albrechtice: Křesťanský život, 2005. 185 s. ISBN 80-7112-105-3.

58. VODOLAZKIN, Jevgenij Germanovič. *Laurus*. Přeložila Anna ROSOVÁ. 1. vyd. Praha: Dobrovský s.r.o., 2016. 353 s. ISBN 978-80-7390-346-6.

- GOLOVANOV, Vasilij. Lávr - Vnitřní pozice. In: *Literární noviny* [online]. 15. října 2015, 10:33 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/literatura/recenze/20794-lavr-vnitni-pozice>

- LOUŽECKÝ, Lukáš. Sonda do mysli psychopata. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 1. prosince 2014, 2:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/recenze/pro-dospELE/4711-motyli-kuze>
- MANDYS, Pavel. Evropská detektivka (in LN). In: *iLiteratura.cz* [online]. 4. února 2016. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/35993/evropska-detektivka-in-ln>

66. REVAZOV, Arsen. *Osamocení 12: román-fusion*. Přeložil Ondřej MRÁZEK. 1. vyd. Praha: Argo, 2009. 571 s. ISBN 978-80-257-0091-4.

- (SALON). Nové knihy - Chuck Palahniuk, Philipp Vandenberg i Arsen Revazov. In: *Novinky.cz* [online]. 13. února 2009, 5:30 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/161218-nove-knihy-chuck-palahniuk-philipp-vandenberg-i-arsen-revazov.html>
- BEZR, Ondřej a Radek DIESTLER. Knižní tipy: Proti Osamocěným je Leonardo suchar. In: *iDNES.cz* [online]. 23. února 2009, 17:34 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/knizni-tipy-proti-osamocenym-je-leonardo-suchar-fu5-/literatura.aspx?c=A090223_173405_literatura_ob
- MANDYS, Pavel. Knižní novinky: Tři pohádky, pro děti i dospělé. In: *Týden* [online]. 21. února 2009, 07:51 SEČ. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/kultura/literatura/knizni-novinky/knizni-novinky-tri-pohadky-pro-deti-i-dospELE_106475.html
- MATĚJKA, Ivan. Osamocení 12: románový lunapark Arsena Revazova. *Pražský deník*. 2009, č. 82, s. 21. ISSN 1802-0569.
- RYCHETSKÝ, Lukáš. Osamocení 12. A2. 2009, č. 8. ISSN 1803-6635.
- VESELÝ, Jaroslav. Arsen Revazov - Murakami na ruský způsob. *Literární noviny*. 2009. ISSN 1210-0021.
- ZAMORA, Juan. Arsen Revazov – Osamocení 12. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 25. června 2009, 1:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospELE/219-osamoceni-12>

67. VAGNEROVÁ, Jana. *Rusko sužuje pandemie: poslední nadějí je zamrzlé jezero*. Přeložil Rudolf ŘEŽÁBEK. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2013. 422 s. ISBN 978-80-242-4125-8.

68. CHARITONOV, Mark Sergejevič. *Učitel Ihaní*. Přeložil Jan MACHONIN. 1. vyd. Praha: Baobab, 2004. 189 s. ISBN 80-903276-3-X.

- BERKOVÁ, Bára. Kdo učí lhát naše děti?. *Tvar*. 2005, č. 1, s. 21. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/getpdf?path=Tvar/2005/1/21.pdf>
- DITMAR, René. Jen si povyskočí a je v nebi. *Literární noviny*. 2005, č. 8, s. 8. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/16.2005/8/8.png>
- MACHONIN, Jan. Charitonov, Mark: Učitel Ihaní. In: *iLiteratura.cz* [online]. 29. října 2003. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/14567/charitonov-mark-ucitel-lhani>

69. LICHODED, Vitalij Gavrilovič. *Sen medvídku Míši*. Přeložila Alena VLČKOVÁ. 1. vyd. Praha: Fortuna Libri, 2010. 37 s. ISBN 978-80-7321-548-4.

70. NOSOV, Igor Petrovič. *Neználek v Kamenném městě*. Přeložil Milan DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2010. 124 s. ISBN 978-80-242-2871-6.

- ADAMOVIČ, Ivan. Neználek reloaded. In: *Lidovky* [online]. 12. února 2011, 0:00 SEČ. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/neznalek-reloaded-0m3-/noviny.aspx?c=A110212_000035_In_noviny_sko&klic=241288&mes=110212_0
- BEZR, Ondřej. Nový Neználek úspěšně sází na nostalgii prarodičů dnešních dětí. In: *iDNES.cz* [online]. 4. února 2011, 13:01 SEČ. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/novy-neznalek-uspesne-sazi-na-nostalgii-prarodicu-dnesnich-deti-pxi-/literatura.aspx?c=A110204_130122_literatura_ob
- KOCÁBEK, Antonín. Neználekův návrat po čtyřiceti letech. *Týden*. 2011, č. 6, s. 60. ISSN 1210-9940.
- MATOUŠEK, Petr. Kult Neználek je zpět. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 13. ledna 2011, 00:00 SEČ. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-49457920-kult-neznalka-je-zpet>
- NOSOV, Igor Petrovič a Milan DVOŘÁK. Neználek v Kamenném Městě. *Plav*. 2010, č. 4, s. 36-39. ISSN 1802-4734.
- SOUKUPOVÁ, Hana. Literární matiné 30. ledna 2011. In: *Český rozhlas České Budějovice* [online]. 30. ledna 2011, 09:30 SEČ. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cb/matine/zprava/844844>

71. NOSOV, Igor Petrovič. *Neználekův ostrov*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2016. 92 s. ISBN 978-80-242-5443-2.

- FENCL, Ivo. Je Neználek „hrdinou sovětů“?. In: *Literární noviny* [online]. 12. červen 2017, 08:03 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/blogy/ivo-fencl/24363-je-neznalek-hrdinou-sovt>

FANTASY

72. ACHMANOV, Michail Sergejevič. *Náboje nikdy nedojdou*. Přeložil Vlado RÍŠA. 1. vyd. Praha: Klub Julese Vernea, 2011. 299 s. ISBN 978-80-87246-24-5.

73. BELJANIN, Andrej Olegovič. *Upíří chutě*. Přeložil Konstantin ŠINDELÁŘ. 1. vyd. Praha: Netopejr, 2007. 303 s. ISBN 978-80-87044-05-6.

74. GROMYKO, Olga Nikolajevna. *Povolání: Zaklínačka*. Přeložil Pavel WEIGEL. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2012. 223 s. ISBN 978-80-7413-181-3.

75. JEMEC, Dmitrij Alexandrovič. *Mefodij Buslajev. Kniha první, Čaroděj půlnoci*. Přeložila Alena LARIONOVÁ. 1. vyd. Praha: Epoque, 2006. 283 s. ISBN 80-87027-09-4.

76. KORNĚV, Pavel Nikolajevič. *Černé sny*. Přeložila Hana VLČINSKÁ. 1. vyd. Ostrava: Fantom Print, 2016. 347 s. ISBN 978-80-7398-363-5.

77. KORNĚV, Pavel Nikolajevič. *Kluzký*. Přeložila Markéta KLOBÁSOVÁ. 1. vyd. Ostrava: Fantom Print, 2015. 351 s. ISBN 978-80-7398-333-8.

78. KORNĚV, Pavel Nikolajevič. *Led*. Přeložila Markéta KLOBÁSOVÁ. 1. vyd. Ostrava: Fantom Print, 2015. 367 s. ISBN 978-80-7398-303-1.

79. KORNĚV, Pavel Nikolajevič. *Temné poledne*. Přeložila Hana VLČINSKÁ. 1. vyd. Ostrava: Fantom Print, 2017. 319 s. ISBN 978-80-7398-379-6.

80. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič a Vladimír Nikolajevič VASILJEV. *Denní hlídka*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Triton, 2005. 444 s. ISBN 80-7254-723-2.

- ŠVAMBERK, Alex. Temné příběhy z Moskvy i Artěku. *Právo*. 2006, č. 19, s. 10. ISSN 1211-2119.

81. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Šerá hlídka*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Triton, 2005. 406 s. ISBN 80-7254-724-0.

- ŠVAMBERK, Alex. Temné příběhy z Moskvy i Artěku. *Právo*. 2006, č. 19, s. 10. ISSN 1211-2119.
82. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Poslední hlídka*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Argo, 2006. 367 s. ISBN 80-7203-848-6.
 83. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Trix Solier: čarodějův učeň*. Přeložila Iva DVOŘÁKOVÁ. 1. vyd. Praha: Argo, 2010. 422 s. ISBN 978-80-257-0376-2.
 84. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Nadchází ráno*. Přeložil Pavel WEIGEL. 1. vyd. Praha: Triton, 2012. 347 s. ISBN 978-80-7387-553-4.
 - LOJÍN, Jiří. Zloděj Ilmar, dějství druhé. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 13. září 2012, 2:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospELE/2341-nadchazi-rano>
 85. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Nová hlídka*. Přeložila Iva DVOŘÁKOVÁ. 1. vyd. Praha: Triton, 2012. 348 s. ISBN 978-80-7387-612-8.
 - HLAVATÝ, Pavel. Nová hlídka – recenze. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 7. ledna 2013. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/nova-hlidka-recenze-5094504>
 - LOJÍN, Jiří. Tygře, tygře... In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 28. listopadu 2012, 2:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/recenze/pro-dospELE/2561-nova-hlidka>
 86. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Šestá hlídka*. Přeložila Iva DVOŘÁKOVÁ. 1. vyd. Praha: Triton, 2017. 347 s. ISBN 978-80-7553-265-7.
 87. PECHOV, Alexej Jurjevič. *Kroniky Sialy. Kniha 1, Tulák ve stínech*. Přeložila Veronika NOHAVICOVÁ. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2011. 345 s. ISBN 978-80-7413-137-0.
 88. PECHOV, Alexej Jurjevič. *Kroniky Sialy. Kniha 2, Tanec ve stínech*. Přeložila Jana TUČNÍKOVÁ. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2011. 314 s. ISBN 978-80-7413-170-7.
 89. PECHOV, Alexej Jurjevič. *Kroniky Sialy. Kniha 3, Bouře ve stínech*. Přeložila Veronika NOHAVICOVÁ. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2012. 436 s. Zoner Fantazie. ISBN 978-80-7413-202-5.
 90. PETROSIANOVÁ, Mariam. *Dům, ve kterém.... Kniha první, Smečka ze čtvrtého pokoje*. Přeložil Konstantin ŠINDELÁŘ. 1. vyd. Praha: Fragment, 2016. 324 s. ISBN 978-80-253-2905-4.

- LOJÍN, Jiří. Co se děje za zdmi šedého domu. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 9. listopadu 2016, 1:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospELE/6093-dum-ve-kterem-smecka-ze-ctvrteho-pokoje>
91. PETROSJANOVÁ, Mariam. *Dům, ve kterém.... Kniha druhá, Osm dní šakala*. Přeložil Konstantin ŠINDELÁŘ. 1. vyd. Praha: Fragment, 2017. 338 s. ISBN 978-80-253-3123-1.
- FIEDLEROVÁ, Magdaléna. Podruhé v Domě. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 30. července 2017, 0:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospELE/6581-dum-ve-kterem-osm-dni-sakala>
92. PETROSJANOVÁ, Mariam. *Dům, ve kterém.... Kniha třetí, Prázdná hnízda*. Přeložil Konstantin ŠINDELÁŘ. 1. vyd. Praha: Fragment, 2017. 429 s. ISBN 978-80-253-3324-2.
93. ŠČERBA, Natalja Vasiljevna. *Časodějové. Klíč k času*. Přeložila Martina PÁLUŠOVÁ. 1. vyd. Praha: Fragment, 2016. 340 s. ISBN 978-80-253-2967-2.
- VÝBĚR - IM. Natajla Ščerba: Časodějové – Klíč k času. In: *Literární noviny* [online]. 14. října 2016, 09:07 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/kultura/cteni/22933-natajla-erba-asodjove-kli-k-asu>
 - SIEBEROVÁ, Dagmar. Hodinky místo kouzelnické hůlky. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 13. března 2017, 1:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-deti-a-mladez/6303-casodejove-klic-k-casu>
94. ŠČERBA, Natalja Vasiljevna. *Časodějové. Srdce času*. Přeložila Martina PÁLUŠOVÁ. 1. vyd. Praha: Fragment, 2017. 371 s. ISBN 978-80-253-3122-4.
95. ŠČERBA, Natalja Vasiljevna. *Časodějové. Hodinová věž*. Přeložila Martina PÁLUŠOVÁ. 1. vyd. Praha: Fragment, 2017. 357 s. ISBN 978-80-253-3298-6.
96. VASILJEV, Vladimír Nikolajevič. *Temná hlídka*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Triton, 2006. 302 s. ISBN 80-7254-804-2.

SCIENCE FICTION

97. GLUCHOVSKIJ, Dmitrij Alexejevič. *Metro 2033*. Přeložil Rudolf ŘEŽÁBEK. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2010. 469 s. ISBN 978-80-242-2624-8.

- CINGER, František. Dmitrij Gluchovskij: Evropa nespěje k úpadku. In: *Právo* [online]. 17. května 2016, 16:17 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/403678-dmitrij-gluchovskij-evropa-nespeje-k-upadku.html>
- ČTK. Autor ruského sci-fi Metro 2033: V normální společnosti by Noční vlci byli v opozici. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 14. května 2016, 00:01 SEČ. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65291840-dmitrij-gluchovskij-metro-2033-svet-knihy>
- KOLBABA, Radovan. Hlas z temnoty moskevského metra. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 3. září 2016, 1:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/audio-knihy/5935-metro-2033>
- STŘEDOVÁ, Kateřina. Nová vlna ruské antiutopie?. *Plav*. 2016, č. 12, s. 2-3. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2016/12-2016-kratasy.htm>
- VANÍČEK, Jakub. Sci-fi jako důkaz. *Tvar*. 2010, č. 13, s. 12. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/40/Tvar13-2010.pdf>
- Vesmír Metro 2033. *Literární noviny*. 2010, č. 35, s. 19. ISSN 1210-0021.

98. GLUCHOVSKIJ, Dmitrij Alexejevič. *Metro 2034: volné pokračování kultovního apokalyptického bestselleru*. Přeložil Rudolf ŘEŽÁBEK. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2011. 298 s. ISBN 978-80-242-3055-9.

- STŘEDOVÁ, Kateřina. Nová vlna ruské antiutopie?. *Plav*. 2016, č. 12, s. 2-3. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2016/12-2016-kratasy.htm>

99. GLUCHOVSKIJ, Dmitrij Alexejevič. *Budoucnost*. Přeložil Rudolf ŘEŽÁBEK. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2015. 644 s. ISBN 978-80-242-4917-9.

- STŘEDOVÁ, Kateřina. Nová vlna ruské antiutopie?. *Plav*. 2016, č. 12, s. 2-3. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2016/12-2016-kratasy.htm>

100. GLUCHOVSKIJ, Dmitrij Alexejevič. *Metro 2035: závěr kultovní apokalyptické trilogie*. Přeložil Rudolf ŘEŽÁBEK. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2016. 484 s. ISBN 978-80-242-5158-5.

- STŘEDOVÁ, Kateřina. Nová vlna ruské antiutopie?. *Plav*. 2016, č. 12, s. 2-3. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2016/12-2016-kratasy.htm>
- ČTK. Národ žijící v bunkru: sci-fi Metro 2035 metaforou života v Rusku. In: *Týden* [online]. 13. května 2016, 19:00 SEČ. Dostupné z:

https://www.tyden.cz/rubriky/kultura/literatura/narod-zijici-v-bunkru-sci-fi-metro-2035-metaforou-zivota-v-rusku_383457.html

101. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Spektrum*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Epoque, 2005. 572 s. ISBN 80-86328-77-5.
102. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Nanečisto*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Argo, 2008. 373 s. ISBN 978-80-7387-154-3.
- (SALON). Nové knihy - Jim Davis, Sergej Lukjaněnko i Josef Škvorecký. In: *Novinky.cz* [online]. 12. prosince 2008, 6:00 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/156519-nove-knihy-jim-davis-sergej-lukjanenko-i-josef-skvorecky.html>
 - SEVRUK, Alexej. Člověk čte, čte... no hrůza. *Host*. 2009, č. 7, s. 65-67. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2009/7-2009/clovek-cte-cte-no-hruza>
103. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Načisto*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Triton, 2010. 327 s. ISBN 978-80-7387-373-8.
104. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Konkurenti*. Přeložila Iva DVOŘÁKOVÁ. 1. vyd. Praha: Triton, 2013. 342 s. ISBN 978-80-7387-631-9.
105. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Tance na sněhu*. Přeložili Eva BŮŽKOVÁ a Pavel WEIGEL. 1. vyd. Praha: Triton, 2015. 385 s. ISBN 978-80-7387-932-7.
- LOJÍN, Jiří. Lukjaněnkova variace na Star Wars. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 9. února 2016, 1:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospele/5558-tance-na-snehu>
106. LUKJANĚNKO, Sergej Vasiljevič. *Pohraničí. Kniha první, Stráž*. Přeložila Iva DVOŘÁKOVÁ. 1. vyd. Praha: Triton, 2016. 301 s. ISBN 978-80-7553-030-1.
107. STRUGACKIJ, Boris Natanovič. *Bezmocní tohoto světa*. Přeložil Konstantin ŠINDELÁŘ. 1. vyd. Praha: Triton, 2015. 322 s. ISBN 978-80-7387-927-3.
- LOJÍN, Jiří. Osamocená tvorba Borise Strugackého. In: *VašeLiteratura.cz* [online]. 23. dubna 2016, 3:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.vaseliteratura.cz/pro-dospele/5703-bezmocni-tohoto-sveta>

- MATOCHA, Vojtěch. Strugackij, Boris: Bezmocní tohoto světa. In: *iLiteratura.cz* [online]. 17. května 2016. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/36519/strugackij-boris-bezmocni-tohoto-sveta>

ANTOLOGIE

108. BOLŠUCHIN, Leonid a Lucie ŘEHOŘÍKOVÁ, eds. *Antologie ruských povídek*. 2. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2007, 383 s. ISBN 978-80-86907-40-6.

- DVOŘÁK, Libor. Záslužný čin – pokus o nemožné. In: *Týdeník Rozhlas* [online]. 2007, roč. 17, č. 31. ISSN 1213-2098. Dostupné z: http://www.radioservis-as.cz/archiv07/31_07/31porid.htm
- GLANC, Tomáš. Pestrý kosmos současné ruské prózy. In: *Lidovky* [online]. 15. září 2007, 0:00 SEČ. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/pestry-kosmos-soucasne-ruske-prozy-d7i-/noviny.aspx?c=A070915_000097_In_noviny_sko&klic=221432&mes=070915_0
- GROMBÍŘ, Jakub. Uragán v kaleidoskopu. *Aluze*. 2007, č. 3, s. 117-119. ISSN 1212-5547. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2007_03/10_recenze.pdf
- MACHONINOVÁ, Alena. Bolšuchin, L.; Řehořiková, L. (eds.): *Antologie ruských povídek*. In: *iLiteratura.cz* [online]. 10. února 2008. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/22115/bolsuchin-l-rehorikova-l-eds-antologie-ruskych-povidek>
- SEVRUK, Alexej. Průvodce ruskou literaturou. *Host*. 2008, č. 2, s. 55-56. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/2-2008/pruvodce-ruskou-literaturou>

DVOJJAZYČNÁ

109. ANDREJEV, Jurij. *Podivuhodné příhody Finti a jejích kamarádů*. 1. vyd. Karlovy Vary: Skleněný můstek, 2015. 128 s. ISBN 978-80-7534-005-4.

110. NIKOLĚNKO, Aleksandr. *Do Afriky! : moderní pohádka*. Přeložila Irina RUČKINA. 1. vyd. Praha: Ruská tradice, 2009. 25 s. ISBN 978-80-903847-6-7.

111. PODLESNYCH, Alena. *Russkie skazki = Ruské pohádky*. 1. vyd. Brno: Edika, 2012. 143 s. Dvojjazyčná kniha pro mírně pokročilé. ISBN 978-80-266-0034-3.

112. **PODLESNYCH, Alena.** *Skazka o Morozko: po motivam ruskich narodnych skazok = Pohádka o Mrazíkovi: na motivy ruských národních pohádek.* 1. vyd. Brno: Computer Press, 2008. 64 s. Dvojjazyčná kniha. Učebnice. ISBN 978-80-251-1912-9.
113. **PODLESNYCH, Alena.** *Ubijstvo v archive = Vražda v archivu: krimi příběhy.* 1. vyd. Brno: Edika, 2012. 143 s. Dvojjazyčná kniha pro pokročilé. ISBN 978-80-266-0000-8.

POEZIE

114. **FER, Olga.** *Moje škatule.* 1. vyd. Karlovy Vary: Skleněný můstek, 2015. 63 s. ISBN 978-80-7534-052-8.
115. **CHANIN, Semjon a Libuše BĚLUNKOVÁ, ed.** *Nezvládnuté pohyby.* Přeložila Libuše BĚLUNKOVÁ. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2009. 86 s. ISBN 978-80-86903-98-9.
- CHANIN, Semen. Nezvládnuté pohyby. A2. 2008, č. 36, s. 26-27. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2008/36/nezvladnute-pohyby>
116. **KOLESOV, Michail Petrovič a Martin RYŠAVÝ, ed.** *Lovec ticha.* Přeložil Martin RYŠAVÝ. 1. vyd. Praha: Společnost pro Revolver Revue, 2006. 64 s. ISBN 80-903061-9-5.
- BOČANOVÁ, Stanislava. Michail Kolesov [rubrika Poezie]. *Mladá fronta Dnes.* 3. června 2006, s. 2 [příl. Kavárna]. ISSN 1210-1168.
 - KOMERS, Petr. Michail Kolesov: Lovec ticha. *Lidové noviny.* 5. srpna 2006. ISSN 0862-5921.
 - SPRÁVCOVÁ, Božena a Michail KOLESOV. Jsem nindža... *Tvar.* 2006, č. 13, s. 11. ISSN 0862-657X. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/297/13_2006_TVAR.pdf
117. **MAKAROV-KROTKOV, Alexandr.** *Co můžu říct.* Přeložil Jan MACHONIN. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Petrkov, 2015. 152 s. ISBN 978-80-87595-49-7.
118. **MIZGULIN, Dmitrij.** *Dvě řeky.* Přeložil Milan DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Svaz ruskojazyčných spisovatelů v České republice, 2006. 207 s. ISBN 80-239-6602-2.

119. MIZGULIN, Dmitrij. *Cizí sny*. Přeložil Milan DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Svaz ruskojazyčných spisovatelů v České republice, 2014. 152 s. ISBN 978-80-87689-78-3.
120. POLJANSKÁ, Jekatěrina Vladimirovna. *Holubí hejno nad Petrohradem*. Přeložila Věra KOPECKÁ. 1. vyd. Broumov: V. Kopecká, 2010. 38 s. ISBN 978-80-254-7126-5.
121. ŠVARC, Jelena Andrejevna a Alena MORÁVKOVÁ, ed. *Viditelná stránka života: vzpomínky, eseje, postřehy*. Přeložila Alena MORÁVKOVÁ. 1. vyd. Praha: Pulchra, 2014. 135 s. ISBN 978-80-87377-93-2.
122. VONDROUŠKOVÁ, Ljubov. *Zrcadlení*. Přeložila Taťána KUXOVÁ. 1. vyd. Brno: Onufrius, 2003. 71 s. ISBN 80-902054-6-1.
- VONDROUŠKOVÁ, Ljuba. Můj epitaf. *Literární noviny*. 2000, č. 7, s. 14. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/11.2000/7/14.png>
123. VONDROUŠKOVÁ, Ljubov. *Zrcadlení 2*. Přeložila Taťána KUXOVÁ. 1. vyd. Brno: Onufrius, 2004. 75 s. ISBN 80-903432-0-1.
124. VONDROUŠKOVÁ, Ljubov. *Zrcadlení 3*. Přeložila Taťána KUXOVÁ. 1. vyd. Brno: Onufrius, 2005. 56 s. ISBN 80-903432-4-4.
125. VONDROUŠKOVÁ, Ljubov. *Co mám ráda*. Přeložily Zdenka BERGROVÁ a Hana KUPČÍKOVÁ. 1. vyd. Brno: Lynx, 2007. 45 s. ISBN 978-80-86787-16-9.

ODBORNÁ LITERATURA A LIT. FAKTU

126. *Hlídka jako symptom: kulturologický sborník*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Triton, 2009. 349 s. Trifid; sv. 345. ISBN 978-80-257-0101-0.
- DVOŘÁK, Libor. Kuprijanov, Boris; Surkov, Maksim (eds.): Hlídka jako symptom. In: *iLiteratura.cz* [online]. 22. června 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/24583/kuprijanov-boris-surkov-maksim-eds-hlidka-jako-symptom>
 - LUKAVEC, Jan. Lukjaněnko jako Putinův apologet. A2. 2009, č. 12, s. 34. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/12/lukjanenko-jako-putinuv-apologet>

127. ANDRIJANOV, Viktor Ivanovič a Alexandr Vikentěvič ČERŇAK. *Car odchází, opona padá: kniha třetí: 1996-1999*. Přeložil Zdeněk HOŘENÍ. 1. vyd. Říčany: Orego, 2001. 207 s. ISBN 80-86117-75-8.
128. ANDRIJANOV, Viktor Ivanovič. *Alexej Kosygin*. Přeložila Jana ČASNOCHOVÁ. 1. vyd. Říčany: Orego, 2007. 223 s. ISBN 978-80-86741-68-0.
129. BATURIN, Jurij Michajlovič a kol. *Jelcinova epocha 1988-2000: od Gorbačeva k Putinovi: obrazy z moderních dějin Ruska*. Přeložil Jaroslav REK. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2001. 475 s. ISBN 80-242-1084-3.
130. GUREVIČ, Aron Jakovlevič. *Historikova historie*. Přeložila Jitka KOMENDOVÁ. 1. vyd. Praha: Argo, 2007. 300 s. ISBN 978-80-7203-840-4.
- BOROVSÝ, Tomáš. Historik a vzpomínky. *Host*. 2007, č. 8, s. 58-59. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2007/8-2007/historik-a-vzpominky>
 - KARFÍK, Vladimír. Od dějin hnoje k dějinám člověka. *Respekt*. 2007, č. 31, s. 20. ISSN 0862-6545.
 - KOFRÁNKOVÁ, Václava. Úctování "starého krtka". *A2*. 2007, č. 47, s. 25. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2007/47/uctovani-stareho-krtka>
 - LUKAVEC, Jan. Gurevič, Aron Jakovlevič: Historikova historie. In: *iLiteratura.cz* [online]. 27. ledna 2008. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/22069/gurevic-aron-jakovlevic-historikova-historie>
 - MAREŠOVÁ, Milena M. Historikova historie. In: *Český rozhlas* [online]. 27. srpna 2007. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/kultura/literatura/_zprava/373804
 - ŽŮREK, Václav. Svědek, nikoli pozdní žalobce. *Mladá fronta Dnes*. 2007, č. 298, s. D/10 [příl. Kavárna]. ISSN 1210-1168.
131. GUREVIČ, Aron Jakovlevič. *Jedinec a společnost středověkého Západu*. Přeložila Jitka KOMENDOVÁ. 1. vyd. Praha: Argo, 2016. 349 s. ISBN 978-80-257-1871-1.
- DUCHÁČEK, Milan. Mezi rodovou ctí, pokorou a sebestředností. In: *Respekt* [online]. 15. května 2017, 10:40 SEČ. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/literatura/mezi-rodovou-cti-pokorou-a-sebestrednosti>
 - LUKAVEC, Jan. Gurevič, Aron Jakovlevič: Jedinec a společnost středověkého Západu. In: *iLiteratura.cz* [online]. 22. listopadu 2016. Dostupné z:

<http://www.iliteratura.cz/Clanek/37377/gurevic-aron-jakovlevic-jedinec-a-spolecnost-stredovekeho-zapadu>

132. CHLEBNIKOV, Pavel. *Kmotr z Kremlu Boris Berezovskij*. Přeložil Milan DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: BB art, 2003. 350 s., [8] s. obr. příl. ISBN 80-7341-056-7.

- MÁŠA, Pavel. Banditská éra ruského kapitalismu. *Lidové noviny*. 2003, č. 251, s. 15. ISSN 0862-5921.

133. CHLEVŇUK, Oleg Vitaljevič. *Stalin: nový životopis*. Přeložila Zlata KUFNEROVÁ. 1. vyd. Praha: Paseka, 2016. 431 s., 16 nečíslovaných stran obrazových příloh. ISBN 978-80-7432-684-4.

- CHLEVŇUK, Oleg. Oleg V. Chlevňuk: Stalin - Nový životopis. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 23. května 2016, 00:40 SEČ. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65302410-oleg-v-chlevnuk-stalin-novy-zivotopis>
- KOSATÍK, Pavel. Podle nové biografie se Stalin považoval za schopnějšího cara než všichni Romanovci. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 12. července 2016, 00:00 SEČ. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65362740-oleg-chlevnuk-stalin-kniha-recenze>
- NĚMEC, Jiří. Osud, dějiny, manipulace. *Host*. 2016, č. 9, s. 78-79. ISSN 1211-993. Dostupné z: <http://www.h7o.cz/osud-dejiny-manipulace/>.
- PAVELKA, Zdenko. Knižní pól Zdenko Pavelky. In: *Kosmas.cz* [online]. 23. června 2016. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/oko/recenze/30539/knizni-pol-zdenko-pavelky/>
- ŠAJTAR, Jaroslav. Nová biografie Josifa Vissarionoviče a miminka v koncentracích. In: *Reflex* [online]. 9. června 2016, 08:00 SEČ. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/71944/nova-biografie-josifa-vissarionovice-a-miminka-v-koncentracich.html>
- VÝBĚR - IM. Oleg Chlevňuk: Stalin. In: *Literární noviny* [online]. 16. května 2016, 08:03 SEČ. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/literatura/cteni/22072-oleg-chlevuk-stalin>

134. CHLEVŇUK, Oleg Vitaljevič. *Historie gulagu: od kolektivizace do "velkého teroru"*. Přeložil Milan DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: BB/art, 2008. 477 s. ISBN 978-80-7381-462-5.
- (GRM). Knihy. *Hospodářské noviny*. 28. ledna 2009.
 - MYŠKOVÁ, Ivana. Historie gulagu. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 9. února 2009. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/historie-gulagu-515889>
135. ILIZAROV, Boris Semenovič. *Tajný život Stalina: podle materiálů z jeho knihovny a tajných archivů*. Přeložila Anděla KRAMLOVÁ. 1. vyd. Olomouc: Fontána, 2005. 507 s., [16] s. obr. příl. ISBN 80-7336-211-2.
- STÁRKOVÁ, Blanka. Utrpení na skřipci překladatelském. A2 [online]. 2006, roč. 2, č. 19. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2006/19/utrpeni-na-skripci-prekladatelskem>
136. ISAJEV, Alexej Valerjevič. *Ofenziva maršála Šapošnikova: pravdivý pohled na sovětsko-německé boje v zimní kampani 1941-42*. Přeložil Pavel WEIGEL. 1. vyd. Brno: Jota, 2009. 275 s. ISBN 978-80-7217-663-2.
- CINGER, František. Drama důstojníka v Rudé armádě. *Právo - Praha - Střední Čechy*. 2009, č. 199, s. 13. ISSN 1211-2119.
137. KASPAROV, Garri Kimovič a Dmitrij Germanovič PLISECKIJ. *Moderní šach. 1, Revoluce v zahájení od 70. let do současnosti*. Přeložil Karel KOPIČKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2008. 415 s. ISBN 978-80-86595-19-1.
138. KASPAROV, Garri Kimovič a Dmitrij Germanovič PLISECKIJ. *Moderní šach. 2, Nelítostný boj: moje zápasy s Anatolijem Karpovem 1975-1985*. Přeložil Karel KOPIČKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2009. 382 s. ISBN 978-80-86595-18-4.
139. KASPAROV, Garri Kimovič a Dmitrij Germanovič PLISECKIJ. *Moderní šach. 3, Nelítostný boj: moje zápasy s Anatolijem Karpovem 1986-1987*. Přeložil Karel KOPIČKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2009. 388 s. ISBN 978-80-86595-17-7.
140. KASPAROV, Garri Kimovič a Dmitrij Germanovič PLISECKIJ. *Moderní šach. 4, Nelítostný boj: moje zápasy s Anatolijem Karpovem 1988-2009*. Přeložil Karel KOPIČKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2010. 357 s. ISBN 978-80-86595-16-0.
141. KASPAROV, Garri Kimovič a Dmitrij Germanovič PLISECKIJ. *Moje šachová kariéra. Druhá část, 1985-1993*. Přeložil Karel KOPIČKA. 1. vyd. Praha:

- Vydavatelství Vladimír Vyskočil - KORŠACH, 2015. 412 s. ISBN 978-80-86296-48-7.
142. KASPAROV, Garri Kimovič a Dmitrij Germanovič PLISECKIJ. *Moji velcí předchůdci. 1, Od Steinitze po Aljechina*. Přeložil Josef SMOLKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2005. 439 s. ISBN 80-86595-21-8.
143. KASPAROV, Garri Kimovič a Dmitrij Germanovič PLISECKIJ. *Moji velcí předchůdci. 2, Od Euweho po Tala*. Přeložil Josef SMOLKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2006. 437 s. ISBN 80-86595-22-6.
144. KASPAROV, Garri Kimovič. *Jak život napodobuje šachy: od šachovnice do správné rady: udělejte správný tah!*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Argo, 2008. 298 s. ISBN 978-80-7203-996-8.
- DEYL, Daniel. Jsou šachy recept pro život?. *Pátek Lidových novin*. 2007, č. 49, s. 34-36. ISSN 0862-5921. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/jsou-sachy-recept-pro-zivot-dpb-noviny.aspx?c=A071207_100009_In_noviny_sko&klic=222814&mes=071207_1.
 - HEJKALOVÁ, Markéta. Recenze: Jak život napodobuje šachy. In: *Česká televize* [online]. 19. srpna 2008. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1444920-recenze-jak-zivot-napodobuje-sachy>
145. KASPAROV, Garri Kimovič. *Moje kariéra. První část, Moje šachová kariéra 1973-1985*. Přeložil Karel KOPIČKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2013. 429 s. ISBN 978-80-86595-11-5.
146. KASPAROV, Garri Kimovič. *Moji velcí předchůdci. 3, Od Petrosjana po Spasského*. Přeložil Josef SMOLKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2007. 301 s. ISBN 978-80-86595-23-8.
147. KASPAROV, Garri Kimovič. *Moji velcí předchůdci. 4, Fischer a hvězdy Západu*. Přeložil Karel KOPIČKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2007. 509 s. ISBN 978-80-86595-24-5.
148. KASPAROV, Garri Kimovič. *Moji velcí předchůdci. 5, Karpov a Korčňoj*. Přeložil Josef SMOLKA. 1. vyd. Praha: ŠACHinfo, 2008. 443 s. ISBN 978-80-86595-25-2.

149. KOŠELEV, Alexandr Dmitrijevič, ed. *Velká vlastenecká katastrofa: tragédie roku 1941: sborník vojensko-historických statí*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Brno: Jota, 2008. 246 s. ISBN 978-80-7217-615-1.
150. MEDVEDĚV, Žores Alexandrovič a Roj Alexandrovič MEDVEDĚV. *Neznámý Stalin*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Academia, 2003. 339 s. ISBN 80-200-1084-X.
- (GRM). Ke studiu. *Lidové noviny*. 7. června 2003.
151. MEDVEDĚV, Žores Alexandrovič. *Stalin a židovský problém: nová analýza*. Přeložila Eva NEPEVNÁ. 1. vyd. Brno: Stilus, 2005. 285 s. ISBN 80-903550-3-X.
- CHROBÁKOVÁ-LNĚNIČKOVÁ, Andrea. Sovětský poválečný antisemitismus. *Tvar*. 2006, č. 1, s. 22. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/285/1-2006.pdf>
 - NODL, Martin. Knihovnička: historická. *Literární noviny*. 2006, č. 49, s. 16. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/17.2006/49/16.png>
152. MOROZOV, Stanislav Vaclavovič. *Polsko a Československo v evropských vztazích 1933-1939: jak stoupenci Pilsudského bojovali za nové uspořádání Evropy*. Přeložila Olga BABIAKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2009. 280 s. ISBN 978-80-7360-842-2.
- KULHÁNEK, Ivan a Ivan MATĚJKA. Přečtěte si 2009/39. In: *Literární noviny* [online]. 22 září 2009, 15:42 SEČ. Dostupné z: http://www.literarky.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1376:pete-si-200939&catid=109:co-nas-zaujalo&Itemid=30
153. NAROČNICKAJA, Natalia Alexejevna a Valentin Michajlovič FALIN. *Partitura druhé světové války: kdo a kdy začal válku?*. Přeložili Zdeněk HRABICA a Jarmila CHLÁDKOVÁ. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. 360 s. ISBN 978-80-7360-980-1.
154. NAROČNICKAJA, Natalia Alexejevna. *Rusko a jeho místo ve světě: za co a s kým jsme bojovali*. Přeložil Jan PETRÁNEK. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006. 207 s. ISBN 80-7360-511-2.

155. NOVYCH, Anastasia. *Duchovní praktiky a meditace*. Přeložila Hana RUMANOVÁ. 1. vyd. Praha: Ibis, 2012. 81 s. ISBN 978-80-904796-4-7.
156. NOVYCH, Anastasia. *Předpovědi budoucnosti a pravda o minulosti a současnosti: zákulisí světové politiky a historie tajemství světovlády*. Přeložila Hana PRCHLÍKOVÁ. 1. vyd. Dobřežovice: IBIS, 2011. 97 s. ISBN 978-80-904796-1-6.
157. PAŇUŠKIN, Valerij. *Michail Chodorkovskij: vězeň ticha*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Brno: Vakát, 2007. 228 s. ISBN 978-80-903815-0-6.
- KOSÁK, Michal. Paňuškinův střet s propagandou. *Revolver Revue*. 2008, č. 70, s. 247-249. ISSN 1210-2881.
 - SÝKOROVÁ, Kateřina. Ruský vězeň číslo jedna. A2. 2008, č. 5, s. 23. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2008/5/rusky-vezen-cislo-jedna>
158. PODLESNYCH, Alena. *Ruské idiomy*. Přeložily Olga ČERMÁKOVÁ a Jana HRČKOVÁ. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011. 379 s. Jazykové učebnice pro samouky. Ruština. ISBN 978-80-251-2779-7.
159. PRIMAKOV, Jevgenij Maximovič. *Svět bez Ruska?: k čemu vede politická krátkozrakost*. Přeložila Danuše OGANESJANOVÁ. Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. 183 s. ISBN 978-80-7360-951-1.
- (ČT24). Primakov: Svět bez Ruska nemůže fungovat. In: *Česká televize* [online]. 5. února 2010. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ct24/svet/1356980-primakov-svet-bez-ruska-nemuze-fungovat>
 - (ČTK). Svět bez Ruska podle expremiéra Primakova. Přišel Zeman i Dienstbier. In: *Lidovky* [online]. 5. února 2010, 18:06 SEČ. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet-bez-ruska-podle-expremiera-primakova-prisel-zeman-i-dienstbier-1gn-/lide.aspx?c=A100205_180647_In_kultura_mev
160. RADZINSKIJ, Edvard Stanislavovič. *Alexandr II.: poslední velký car*. Přeložila Iva DVOŘÁKOVÁ. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2007. 553 s. ISBN 978-80-204-1385-7.
- ŠAJTAR, Jaroslav. Menu Jaroslava Šajtara. *Reflex*. 2007, roč. 18. ISSN 0862-6634.
161. RADZINSKIJ, Edvard Stanislavovič. *Rasputin*. Přeložila Vlasta TAFELOVÁ. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2002. 465 s. ISBN 80-204-0936-X.

- GROMAN, Martin. Když dramatik píše drama, aneb, Rasputin. *Tvar*. 2002, č. 17, s. 22. ISSN 0862-657X.
- KARFÍK, Vladimír. Knihovnička. *Literární noviny*. 2002, č. 16, s. 16. ISSN 1210-0021.
Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/13.2002/16/16.png>

162. RYBAS, Svjatoslav Jurjevič. *Diplomat války po válce*. Přeložil Miloš HODAČ. 1. vyd. Praha: Rockwood and Partner, 2014. 504 s. ISBN 978-80-905274-1-6.
163. RYBAS, Svjatoslav Jurjevič. *Stalin: krev a sláva*. Překlad Miloš HODAČ. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2015. 728 s. ISBN 978-80-7451-438-8.
164. SAVELJEV, Igor Vasiljevič a kol. *Vražda velkého vůdce: kdo není slepý, vidí: historická detektivka*. Přeložil Otto ZWETTLER. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2010. 311 s. ISBN 978-80-206-1116-1.
165. SEMINA, Irina Konstantinovna. *Klíč ke štěstí*. Přeložila Martina PÁLUŠOVÁ. 1. vyd. Praha: Fragment, 2013. 69 s. Ze života. ISBN 978-80-253-1655-9.
166. SOLONIN, Mark Semenovič. *23. červen aneb Opravdový den "M"*. Přeložil Jiří FIDLER. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2010. 479 s. ISBN 978-80-206-1104-8.
167. SOLONIN, Mark Semenovič. *Hloupost nebo agrese?: útok Rudé armády na Finsko 25. června 1941*. Přeložil Bruno SOLAŘÍK. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, s.r.o., 2015. 523 s. ISBN 978-80-206-1539-8.
168. SOLONIN, Mark Semenovič. *Vymývání mozků: zfalšované dějiny sovětsko-německé války*. Přeložil Jiří FIDLER. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2011. 281 s. ISBN 978-80-206-1175-8.
169. SUVOROV, Viktor Andrejevič. *Beru svá slova zpět: [druhá část trilogie "Stín vítězství"]*. Přeložil Bruno SOLAŘÍK. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2006. 441 s. ISBN 80-206-0822-2.
170. SUVOROV, Viktor Andrejevič. *Stín vítězství*. Přeložila Dagmar STINGLOVÁ. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2005. 293 s. ISBN 80-206-0753-6.
171. ŠICHEJEVOVÁ-GAJSTĚROVÁ, Inna Aronovna. *Děti nepřátel lidu: šokující příběhy těch, kteří prošli stalinským peklem*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Brno: Jota, 2007. 292 s. ISBN 978-80-7217-477-5.
172. ŠINKARJOV, Leonid Josifovič. *Všecko jsem skoro zapomněl: (pokus o psychologickou skicu událostí v Československu 1968)*. Přeložili Václav DANĚK a Ludmila DUŠKOVÁ. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2009. 443 s. ISBN 978-80-7304-118-2.

- BAJAJA, Antonín. Nic se nedá utajit. *Literární noviny*. 2010, č. 8, s. 16-17. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/literatura/cteni/2058-nic-se-neda-utajit>
- CINGER, František. Novinář Leonid Šinkarjov: Chtěl jsem pochopit, kde jsme si přestali rozumět. In: *Právo* [online]. 11. března 2010, 10:16 SEČ. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/194430-novinar-leonid-sinkarjov-chtel-jsem-pochopit-kde-jsme-si-prestali-rozumet.html>
- GROMAN, Martin. Nebyl jenom Brežněv. *Respekt*. 2010, č. 13, s. 50. ISSN 0862-6545. Část dostupná z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2010/13/nebyl-jenom-breznev>
- JUNGSMANN, Milan. Když Brežněv plakal. *Lidové noviny*. 2010, č. 22, s. 8. ISSN 0862-5921. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kdyz-breznev-plakal-04y-noviny.aspx?c=A100127_000037_In_noviny_sko&klic=235196&mes=100127_0
- KARFÍK, Vladimír. Velký omyl kremelských hvězd. In: *Týdeník Rozhlas* [online]. 2007, roč. 20, č. 34. ISSN 1213-2098. Dostupné z: http://www.radioservis-as.cz/archiv10/34_10/34_porid.htm
- SLEZÁKOVÁ, Alena. Srpen 1968: pohled z druhé strany. *Mladá fronta Dnes – Praha*. 2010, č. 16. *Ekonomika* [příloha], s. B/6. ISSN 1210-1168.

173. USOLCEV, Vladimír a Libor DVOŘÁK, ed. *Sloužil jsem s Putinem u KGB*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Praha: Academia, 2004. 225 s. ISBN 80-200-1265-6.
174. USTINOV, Vladimír Vasiljevič. *Pravda o Kursku*. Přeložil Otto ZWETTLER. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2007. 231 s. ISBN 978-80-206-0891-8.
175. VORONOV, Vladimír. *Sluhové lidu: příběhy ruské tajné policie: od Dzeržinského k Putinovi*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Brno: Jota, 2005. 373 s. ISBN 80-7217-358-8.
176. ZJUGANOV, Gennadij Andrejevič. *Globalizace - slepá ulička nebo východisko?*. Říčany: Orego, 2002. 39 s. ISBN 80-86117-82-0.
177. ZJUGANOV, Gennadij Andrejevič. *Pochopit Rusko*. Říčany: Orego, 2002. 207 s. ISBN 80-86117-84-7.
178. ZYGAR, Michail Viktorovič. *Všichni muži Kremlu: stručná historie současného Ruska*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2016. 413 s. ISBN 978-80-87855-64-5.

- ANTOŠOVÁ, Svatava. O osudu Ruska rozhodují kulisáci?. *Tvar*. 2017, č. 3, s. 18. ISSN 0862-657X.
- CHUCHMA, Josef. Jasná řeč Josefa Chuchmy: Všichni muži Kremlu. In: *Česká televize* [online]. 16. ledna 2017. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10744312704-jasna-rec-josefa-chuchmy/217411000180002/0/45869-vsichni-muzi-kremlu/>
- RŮŽIČKA, Jiří G. Zygar, Michail: Všichni muži Kremlu. In: *iLiteratura.cz* [online]. 29. října 2017. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/38949/zygar-michail-vsichni-muzi-kremlu>
- TOMEK, Miroslav. Jak rozumět režimu v Rusku? Podle autora Všech mužů Kremlu vládne „kolektivní Putin“. In: *Český rozhlas Wave* [online]. 30. červen 2017. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/jak-rozumet-rezimu-v-rusku-podle-autora-vsech-muzu-kremlu-vladne-kolektivni-5962180>
- ZYGAR, Michail a Libor DVOŘÁK. Všichni muži Kremlu. In: *H7O – vzorec pro literaturu* [online]. 19. srpna 2016. Dostupné z: <http://www.h7o.cz/vsichni-muzi-kremlu/>
- ZYGAR, Michail Viktorovič. Michail Zygar: Všichni muži Kremlu. *Tvar*. 2016, č. 6, s. 18. ISSN 0862-657X.

DENÍKY

179. POLITKOVSKÁ, Anna Stěpanovna. *Ruský deník: deník známé ruské novinářky zavražděné na podzim 2006*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Brno: Jota, 2007. 486 s. ISBN 978-80-7217-471-3.

- ANTOŠOVÁ, Svatava. Bez servítků. *Tvar*. 2008, č. 18, s. 7. ISSN 0862-657X. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/126/18TVAR_08.pdf
- KOSÁK, Michal. "A zase mu to mezi lidmi prošlo". *Revolver Revue*. 2007, č. 68, s. 247-248. ISSN 1210-2881.
- PROCHÁZKOVÁ, Petra. Deník mrtvé novinářky. *Lidové noviny*. 7. dubna 2007. ISSN 0862-5921.
- RUBILINA, Radka. Ruský deník. A2. 2007, č. 21, s. 23. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2007/21/rusky-denik>
- SIROVÝ, Artur. Diagnóza Putin. *Literární noviny*. 2007, č. 34, s. 5. ISSN 1210-0021.

- STRÁNSKÝ, Jan. Novinka: Deník zabitě novinářky. *MF DNES*. 10. dubna 2007. ISSN 1210-1168.

180. ŽEREBCOVOVÁ, Polina. *Deníky Poliny Žerebcovové: děvčátko uprostřed čečenské války*. Přeložil Libor DVOŘÁK. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2016. 463 s, 16 nečíslovaných stran. ISBN 978-80-265-0500-6.

- (ČTK). Knihy ženských autorek líčí válečná zverstva. In: *Týden* [online]. 14. června 2016, 18:50 SEČ. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/kultura/literatura/knihy-zenskych-autorek-lici-valecna-zverstva_387236.html

UKRAJINSKÁ LITERATURA

PRÓZA

181. BUTČENKO, Maxim Anatoljevič. *Umělec války*. Přeložila Magda BĚLKOVÁ. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2016. 186 s. ISBN 978-80-7511-282-8.

- ITVAR. Umělec války. Představení knihy ukrajinského autora. *Tvar* [online]. ©2012-2017. Dostupné z: <https://itvar.cz/akce/2017/03/umelec-valky>
- LAMA. Umělec války. *Volvox Globator* [online]. ©1991-2017 Dostupné z: http://www.volvox.cz/o_nas/n_765.php
- SEVRUK, Alexej. Butčenkův Umělec války v češtině. *Plav*. 2017, č. 4, s. 3. ISSN 1802-4734. Dostupné z: http://www.volvox.cz/o_nas/images/napsali/2017_04_plav_butcenko.pdf

182. KLYMENKO, Oleksandr. *Nejlepší dny*. Přeložily Nikola DĚDINOVÁ, Karolina JURÁKOVÁ, Diana KOYTYUK, Dagmar OSTŘANSKÁ a Daria POLISHCHUK. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 70 s. Knihovna MAČ; 4. svazek. ISBN 978-80-7443-128-9.

183. PROCHASKO, Taras. *Jinací*. Přeložily Jekaterina GAZUKINA a Alexandra STELIBSKÁ. 1. vyd. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012. 207 s. ISBN 978-80-7465-025-3.

- GAZUKINA, Jekaterina a Alexandra STELIBSKÁ. Prochasko, Taras: Jinací. In: *iLiteratura.cz* [online]. 5. února 2013. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31211/prochasko-taras-jinaci>
- GAZUKINA, Jekaterina a Alexandra STELIBSKÁ. Taras Prochasko: Jinací. *Plav*. 2011, č. 1, s. 50-54. ISSN 1802-4734.
- GAZUKINA, Jekaterina. Prochaskova huculská zaříkávání v českém překladu. *Plav*. 2016, č. 12, s. 49-53. ISSN 1802-4734.
- HELLER, Jan M. Prochaskova podkarpatská archeologie. *Plav*. 2013, č. 2, s. 50-52. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2013/02-2013-recenze.htm>
- ILJAŠENKO, Marie. Přijmout místo svého původu: Taras Prochasko o ukrajinské literatuře a haličské identitě. *A2*. 2013, č. 8, s. 20-21. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2013/8/prijmout-misto-sveho-puvodu>
- KINDLEROVÁ, Rita. Neprostí. *Literární noviny*. 2003, č. 44, s. 14. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIll/14.2003/44/14.png>
- KINDLEROVÁ, Rita. Ukrajinská literatura nejen na Ukrajině (2002). In: *iLiteratura.cz* [online]. 17. května 2003. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/12577/ukrajinska-literatura-nejen-na-ukrajine-2002>
- LENDĚLOVÁ, Věra. Taras Prochasko a řezy mozkem. *A2*. 2009, č. 19, s. 27. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/19/taras-prochasko-a-rezy-mozkem>
- MYŠKOVÁ, Ivana. Rozhovor s ukrajinským spisovatelem Tarasem Prochaskou. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 29. ledna 2013. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/rozhovor-s-ukrajinskym-spisovatelem-tarasem-prochaskou-5094708>
- POMAHAČ, Ondřej. Krajinou, kde zamrzá gin: horská turistika Tarase Prochaska. *A2*. 2013, č. 8, s. 3. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2013/8/krajinou-kde-zamrza-gin>
- POMAHAČ, Ondřej. Prochasko, Taras: Jinací. In: *iLiteratura.cz* [online]. 5. února 2013. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31213/prochasko-taras-jinaci>
- PROCHASKO, Taras, Jekaterina GAZUKINA a Alexandra STELIBSKÁ. Jinací. *A2*. 2009, č. 19, s. 26-27. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/19/jinaci>

- PROCHASKO, Taras. Taras Prochasko: Jinací. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 15. března 2013. Část dostupná z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-59510990-taras-prochasko-jinaci>
- SEVRUK, Alexej. Daleký blízký svět Jinakých. *Host*. 2013, č. 4, s. 80. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/4-2013/daleky-blizky-svet-jinakych>
- SEVRUK, Alexej. Prochasko, Taras. In: *iLiteratura.cz* [online]. 4. února 2013. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31203/prochasko-taras>

184. SŇADANKO, Nataalka. *Sbírka vášní*. Přeložila Rita KINDLEROVÁ. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2011. 246 s. Neewit; sv. 28. ISBN 978-80-87162-84-2.

185. ULJANĚNKO, Oles. *Tady na jihu*. Přeložila Jiřina DVOŘÁKOVÁ. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 137 s. ISBN 978-80-7443-171-5.

186. VYNNYČUK, Jurij. *Chachacha*. Přeložila Rita KINDLEROVÁ. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2009. 294 s. Neewit; sv. 9. ISBN 978-80-87162-32-3.

187. VYNNYČUK, Jurij. *Lvovské arabesky*. Přeložila Petra GRYSOVÁ. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 50 s. Knihovna MAČ; 10. svazek. ISBN 978-80-7443-144-9.

188. ZABUŽKO, Oksana. *Sestro, sestro*. Přeložila Rita KINDLEROVÁ. 1. vyd. Praha: Argo, 2006. 225 s. Současná světová próza; sv. 28. ISBN 80-7203-831-1.

- GLANC, Tomáš. Efektní příběhy z Ukrajiny. In: *Lidové noviny* [online]. 10. února 2007. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20070210/282776352070163>
- JUNGMANNOVÁ, Lenka. Terénní výzkum východoevropské ženy. *A2* [online]. 2007, roč. 3, č. 4. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2007/4/terenni-vyzkum-vychodoevropske-zeny>
- KINDLEROVÁ, Rita. Zabužko, Oksana: *Sestro, sestro* 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. 9. dubna 2003. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/10909/zabuzko-oksana-sestro-sestro-1>
- MORÁVKOVÁ, Alena. Slavnosti vzkříšené literatury. *Tvar*. 2007, č. 8, s. 20. ISSN 0862-657X. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/98/08TVAR_07.pdf
- PETRÁŠ, Ladislav. „Permanentní krevní výron skrz kůži let“. *Aluze*. 2007, č. 1, s. 108-111. ISSN 1212-5547. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2007_01/13_Recenze_Zabuzko.php

- POSPÍŠIL, Ivo. Vylidnění Oksany Zabužko. *Literární noviny*. 2007, č. 5, s. 11. ISSN 1210-0021.
- SEVRUK, Alexej. Sebestředný gynocentrismus Oksany Zabužko. *Host*. 2007, č. 9, s. 57-58. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2007/9-2007/sebestredny-gynocentrismus-oksany-zabuzko>
- ZABUŽKO, Oksana. Sestro, sestro. *Plav*. 2006, č. 4, s. 48-49. ISSN 1802-4734.

189. ZABUŽKO, Oksana. *Muzeum opuštěných tajemství*. Přeložila Rita KINDLEROVÁ. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2013. 743 s. Neewit; sv. 30. ISBN 978-80-87162-90-3.

- DVOŘÁK, Stanislav. Jak jsme vytunelovali Ukrajinu i její duši. In: *Novinky.cz* [online]. 22. dubna 2013. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/299787-jak-jsme-vytunelovali-ukrajinu-i-jeji-dusi.html>
- KINDLEROVÁ, Rita. Malá ochutnávka z kuchyně překladatelky-ukrajinistky. *Plav* [online]. 2012, roč. 8, č. 5-6. ISSN 1802-4734. Dostupné z: <http://www.svetovka.cz/archiv/2012/05-2012-teorie1.htm>
- KINDLEROVÁ, Rita. Zabužko, Oksana: Muzej pokynutých sekretiv. In: *iLiteratura.cz* [online]. 11. dubna 2010. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/26169/zabuzko-oksana-muzej-pokynutych-sekretiv>
- KINDLEROVÁ, Rita. Zabužko, Oksana: Muzeum opuštěných tajemství. In: *iLiteratura.cz* [online]. 30. září 2012. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30565/zabuzko-oksana-muzeum-opustenyh-tajemstvi>
- SEVRUK, Alexej. Sekrety vystavené na odív. *A2* [online]. 2013, roč. 9, č. 20. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2013/20/sekrety-vystavene-na-odiv>
- TOMEK, Miroslav. Ukrajinské potíže s dějinami: román o minulosti, která měla být zapomenuta. *Host*. 2013, č. 9, s. 78. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/9-2013/ukrajinske-potize-s-dejinami>
- ZABUŽKO, Oksana. Muzeum opuštěných tajemství. *Labyrinth revue*. 2011, č. 29-30, s. 16-19. ISSN 1210-6887.
- ZEMANČÍKOVÁ, Alena. Oksana Zabužko: Muzeum opuštěných tajemství. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 1. července 2015. Dostupné z:

<https://vltava.rozhlas.cz/oksana-zabuzko-muzeum-opustenyh-tajemstvi-5021157#play>

190. ŽADAN, Serhij. *Big Mac*. Přeložili Alexej SEVRUK a Miroslav TOMEK. 1. vyd. Praha: Fra, 2011. 161 s. Světová próza. ISBN 978-80-87429-10-5.

- HEČKOVÁ, Michaela et al. Knihy. A2. 2011, č. 19, s. 28. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2011/19/knihy>
- HORÁK, Ondřej. Big Mac: Literární pop Ukrajince Serhije Žadana se ráchá v sovětské historii. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 2. srpna 2011. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-52513900-big-mac>
- KITTLOVÁ, Markéta. Žadan, Serhij: Big Mac. Hymnus na počest outsiderů sjednocené Evropy. In: *iLiteratura.cz* [online]. 6. července 2011. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/28561/zadan-serhij-big-mac>
- SEVRUK, Alexej. Porno: úryvek. *Tvar*. 2008, č. 10, s. 16-17. ISSN 0862-657X. Dostupné z: http://old.itvar.cz/prilohy/118/10TVAR_08.pdf
- SEVRUK, Alexej. Ukrajinizace jedine literaturou. A2. 2011, č. 12, s. 9. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2011/12/ukrajinizace-jedine-literaturou>
- SLAVÍK, Benjamin. „Povinná“ četba pro toho, kdo se cítí být vysáván systémem. In: *iDNES.cz* [online]. 22. listopadu 2011. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/povinna-cetba-pro-toho-kdo-se-citi-byt-vysavan-systemem-piu/zpr_archiv.aspx?c=A111122_122316_kavarna_chu
- TOMEK, Miroslav. Charkovský rebel Serhij Žadan. *Host*. 2008, č. 3, s. 86-87. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/3-2008/charkovsky-rebel-serhij-zadan>
- ŽADAN, Serhij a Miroslav TOMEK. Deset způsobů, jak zabít Johna Lennona. *Plav*. 2010, č. 11, s. 49-51. ISSN 1802-4734.
- ŽADAN, Serhij a Miroslav TOMEK. Witold, aneb, Mé noční můry. *Host*. 2008, č. 3, s. 86-88. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/3-2008/witold-aneb-me-nocni-mury>

191. ANDRUCHOVYČ, Jurij a Andrzej STASIUK. *Moje Evropa*. Přeložili Tomáš VAŠUT a Václav BURIAN. 1. vyd. Olomouc: Periplum, 2009. 133 s. ISBN 978-80-86624-54-9.

- ANDRUCHOVYČ, Jurij a Tomáš VAŠUT. Středovýchodní revize. A2 [online]. 2009, roč. 5, č. 5. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2009/5/stredovychodni-revize>
- ČINÁTLOVÁ, Blanka. Z katalogu ruin: moje Evropa Jurije Andruchovyče a Andrzeje Stasiuka. A2. 2011, č. 4, s. 6. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2011/4/z-katalogu-ruin>.
- FORMÁNEK, Jaroslav. Zamyšlené putování střední Evropou. In: *Respekt* [online]. 2010, roč. 21, č. 33. ISSN 0862-6545. Část dostupná z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2010/33/zamyslene-putovani-stredni-evropou>
- HORÁK, Ondřej. Ve střední Evropě se prchá před Rusy k Němcům a naopak, říká kniha Ukrajince a Poláka. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 15. října 2010. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/knihy/c1-47129720-ve-stredni-evrope-se-prcha-pred-rusy-k-nemcum-a-naopak-rika-kniha-ukrajince-a-polaka>
- HORÁKOVÁ, Jarmila. Andruchovyč, Jurij; Stasiuk, Andrzej: *Moje Evropa 2*. In: *iLiteratura.cz* [online]. 26. září 2010. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/27129/andruhovyc-jurij-stasiuk-andrzej-moje-evropa-2>
- KUBÍČEK, Tomáš. Výprava ke středu Evropy. *Aluze*. 2010, č. 2, s. 75-77. ISSN 1212-5547. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2010_02/08c_recenze.php
- SEVRUK, Alexej. Andruchovyč, Jurij; Stasiuk, Andrzej: *Moje Evropa 1*. In: *iLiteratura.cz* [online]. 26. září 2010. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/27095/andruhovyc-jurij-stasiuk-andrzej-moje-evropa>
- TOMEK, Miroslav. Cesty v kruhu. *Host*. 2010, č. 9, s. 80-81. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2010/9-2010/cesty-v-kruhu>.
- TOPOL, Jáchym. Objevitelé Evropy. *Lidové noviny*. 2010, č. 192, s. 8. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20100819/281655366378384>

192. BELEJ, Les a Miroslav TOMEK, ed. *Odvážné devadesátky - láska a nenávist v Užhorodu*. Přeložil Miroslav TOMEK. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 65 s. Knihovna MAČ; 25. svazek. ISBN 978-80-7443-152-4.
193. ZABUŽKO, Oksana. *Jak si ochočít apokalypsu*. Přeložila Rita KINDLEROVÁ. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 65 s. Knihovna MAČ; 1. svazek. ISBN 978-80-7443-134-0.

ANTOLOGIE

194. KINDLEROVÁ, Rita, ed. *Expres Ukrajina: antologie současné ukrajinské povídky*. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2008. 323 s. Neewit; sv. 7. ISBN 978-80-87162-39-2.
- FESJUKOVÁ, Irena. Expres Ukrajina. Antologie současné ukrajinské povídky. In: *iLiteratura.cz* [online]. 9. března 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23995/expres-ukrajina-antologie-soucasne-ukrajinske-povidky>
 - KINDLEROVÁ, Rita a Natalka SŇADANKO. Kindlerová, Rita. In: *iLiteratura.cz* [online]. 1. února 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23755/kindlerova-rita>
 - KINDLEROVÁ, Rita. Expres Ukrajina. Antologie současné ukrajinské povídky 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. 1. února 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23753/expres-ukrajina-antologie-soucasne-ukrajinske-povidky-2>
 - KINDLEROVÁ, Rita. Expres Ukrajina. Antologie současné ukrajinské povídky, ediční poznámka. In: *iLiteratura.cz* [online]. 1. února 2009. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23749/expres-ukrajina-antologie-soucasne-ukrajinske-povidky-edicni-poznamka>
 - PČOLA, Marián. Dobrodružná jízda Ukrajinou. *Host*. 2009, č. 5, s. 65-66. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2009/5-2009/dobrodruzna-jizda-ukrajinou>
 - SEVRUK, Alexej. Viděno z rychlíku. *Tvar*. 2009, č. 6, s. 20. ISSN 0862-657X. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/134/Tvar06-2009.pdf>
 - SVATOŇOVÁ - REUTOVÁ, Eva. Expres Ukrajina. Antologie současné ukrajinské povídky 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. 1. února 2009. Dostupné z:

<http://www.iliteratura.cz/Clanek/23751/expres-ukrajina-antologie-soucasne-ukrajinske-povidky-1>

195. STECH, Marko R., ed., ŘEHOŘÍKOVÁ, Lucie, ed. a ANDIJEVSKA, Emma. *Ukrajina, davaj, Ukrajina!:antologie současných ukrajinských povídek*. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2012. 884 s. ISBN 978-80-7443-042-8.

- ANDRUCHOVYČ, Jurij. Ukrajina, davaj, Ukrajina!. In: *Hospodářské noviny iHNed* [online]. 4. března 2015, 23:30 SEČ. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-59440480-ukrajina-davaj-ukrajina>
- BERNKOPF, Jiří. Řehořiková, Lucie; Stech, Marko Robert: Ukrajina, davaj, Ukrajina!. In: *iLiteratura.cz* [online]. 23. října 2015. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/35469/rehorikova-lucie-stech-marko-robert-ukrajina-davaj-ukrajina>
- GROMBÍŘ, Jakub. Příběhy ze země na okraji. In: *Kulturní noviny* [online]. 12. listopadu 2012. Dostupné z: <https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatske-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2012/33-2012/pribehy-ze-zeme-na-okraji>
- ILJAŠENKO, Marie. Na Ukrajině nejsou Lvi: jak (ne)reprezentovat současnou ukrajinskou literaturu. A2. 2013, č. 1, s. 9. ISSN 1801-4542. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2013/1/na-ukrajine-nejsou-lvi>
- MYŠKOVÁ, Ivana. Povídková antologie Ukrajina, davaj, Ukrajina!. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 19. prosince 2012. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/povidkova-antologie-ukrajina-davaj-ukrajina-5094336#play>
- PAZDIOROVÁ, Helena. Ukrajina na 55 způsobů. *Aluze*. 2013, č. 1, s. 62-64. ISSN 1212-5547. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2013_01/08a_recenze.php
- PČOLA, Marián. Ansámbl Ukrajina pořád na pochodu: ukrajinský výbor dokazuje, že dobrá literatura žije i na Východě. *Host*. 2012, č. 10, s. 91. ISSN 1211-9938. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2012/10-2012/ansambl-ukrajina-porad-na-pochodu>

POEZIE

196. ANDRUCHOVYČ, Jurij. *Písně mrtvého kohouta*. Přeložila Marie ILJAŠENKO. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 69 s. Knihovna MAČ; 11. svazek. ISBN 978-80-7443-129-6.
197. BONDAR, Andrij. *Primitivní formy vlastnictví*. Přeložil Alexej SEVRUK. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 30 s. Knihovna MAČ; 6. svazek. ISBN 978-80-7443-140-1.
- BONDAR, Andrij. Primitivní formy vlastnictví. *Revolver Revue*. 2006, č. 63, s. 11-19. ISSN 1210-2881.
198. GORDON, Aleksander Bohdanovyč. *Zámek poezie*. Přeložila Věra KOPECKÁ. 1. vyd. Křinice: Věra Kopecká, 2014. 47 s. ISBN 978-80-88040-01-9.
199. KOCAREV, Oleh a Alexej SEVRUK, ed. *Černý chleba, bílá velryba*. Přeložili Alexej SEVRUK a Jekaterina GAZUKINA. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 72 s. Knihovna MAČ; 12. svazek. ISBN 978-80-7443-146-3.
200. MIĐANKA, Petro. *Užhorodské kavárny*. Přeložil Tomáš VAŠUT. 1. vyd. Praha: Ukrajinská iniciativa v České republice, 2004. 87 s. Limina; sv. 2. ISBN 80-239-3714-6.
- KOČÍK, René a Oleksandr HAVROŠ. Zakarpatsko: ani literatura, umění. Alkohol. Nostalgie.: Petro Miđjanka o své tvorbě. *Literární noviny*. 2001, č. 31, s. 10. ISSN 1210-0021. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/12.2001/31>
 - SEVRUK, Alexej. Užhorodská kavárna nad Vltavou: (Praha, 7. října). *Tvar*. 2016, č. 19, s. 12. ISSN 0862-657X.
201. MIĐANKA, Petro. *Marmarošská reneta*. Přeložila Věra LENDĚLOVÁ. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 28 s. Knihovna MAČ; 8. svazek. ISBN 978-80-7443-142-5.
202. PETROSAŇAK, Halyna. *Let balonem*. Přeložila Tereza CHLAŇOVÁ. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 25 s. Knihovna MAČ; 19. svazek. ISBN 978-80-7443-148-7.
203. SEMENČUK, Hryhorij a Alexej SEVRUK, ed. *More*. Přeložil Alexej SEVRUK. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 38 s. Knihovna MAČ; 30. svazek. ISBN 978-80-7443-133-3.

204. ŽADAN, Serhij. *Dějiny kultury začátku století*. Přeložil Alexej SEVRUK. 1. vyd. Praha: Petr Štengl, 2013. 53 s. ISBN 978-80-87563-17-5.

- KITTLOVÁ, Markéta. Žadan, Serhij: Dějiny kultury začátku století. In: *iLiteratura.cz* [online]. 18. března 2014. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/32933/zadan-serhij-dejiny-kultury-zacatku-stoleti>
- SEVRUK, Alexej. Žadan, Serhij: Dějiny kultury začátku století. In: *iLiteratura.cz* [online]. 3. února 2014. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/32651/zadan-serhij-dejiny-kultury-zacatku-stoleti>
- VANÍČEK, Jakub. Hukot světa, na kterém záleží: generační básnická sbírka Serhije Žadana. A2. 2014, č. 12, s. 7. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2014/12/hukot-sveta-na-kterem-zalezi>

205. ŽADAN, Serhij a Miroslav TOMEK, ed. *Ze života Marie*. Přeložili Miroslav TOMEK, Norbert HOLUB a Alexej SEVRUK. 1. vyd. Brno: Větrné mlýny, 2015. 25 s. Knihovna MAČ; 9. svazek. ISBN 978-80-7443-143-2.

- ŠTEFANOVÁ, Veronika. „Z jejich geniálních hrudních košů rostou teď květiny a tráva.“ Serhij Žadan na MAČ. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. 15. července 2015. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/z-jejich-genialnich-hrudnich-kosu-rostou-ted-kvetiny-a-trava-serhij-zadan-na-mac-5103807>

Příloha B: Tabulky s počtem epitextů pro překlady ruské literatury

Tabulka B.1 – Epitexty v literárních periodikách pro překlady ruské literatury

<u>PRÓZA</u>	<u>A2</u>	<u>ALUZE</u>	<u>HOST</u>	<u>LABYRINT REVUE</u>	<u>LITERÁRNÍ NOVINY</u>	<u>PLAV</u>	<u>REVOLVER REVUE</u>	<u>SOUVISLOSTI</u>	<u>TVAR</u>
1. AKUNIN			1						
2. ALEXIJEVIČOVÁ	2		2						1
3. ASTVACATUROV					1				
4. BILLER				1					
5. BOČORIŠVILI	1				1				1
6. BOJAŠOV									
7. ČIŽOVA					2				1
8. DENEŽKINA				1		1			1
9. GONZALEZ	1						1		
10. JACHINA					1				
11. KANTOR								1	1
12. KLJUČAREVA	1								1
13. KONONOV									
14. KRONNYJ									
15. LEBEDĚV			2						2
16. LEBEDĚV	1		1						1
17. LOJKO									
18. MICHALSKIJ									
19. MOSKVINA	1		1		2				
20. NOVYCH									
21. NOVYCH									
22. NOVYCH									
23. NOVYCH									
24. NOVYCH									
25. NOVYCH									
26. NOVYCH									
27. PELEVIN	1		1		2				1
28. PELEVIN						1			
29. PELEVIN	1				1				2

30. PEPPERŠTEJN	1				1				1
31. PEPPERŠTEJN					1				1
32. POLEVOJ									
33. POLEVOJ									1
34. POLEVOJ					1				
35. POLEVOJ									
36. PRILEPIN	1				1				
37. ROVNER									
38. RUBINA									1
39. SAVELJEV									
40. SEMINA									
41. SILAJEV	1								
42. SOROKIN	3		1		1	1			3
43. SOROKIN	2		2		2				
44. SOROKIN	2		1		1				1
45. SOROKIN			1						
46. STAŠEVSKIJ			1						
47. STĚPNOVA									
48. ŠEVELJOV	1								1
49. ŠILJAJEV					1				
50. ŠILJAJEV									
51. ŠIŠKIN	2		1			1		2	
52. TOKAREVA	1								1
53. ULICKÁ	2						1		1
54. ULICKÁ	2		2		1	1			
55. ULICKÁ									
56. VASILENKO									
57. VASJUKOV									
58. VODOLAZKIN					1				
<i>DETEKTIVKA A THRILLER</i>									
59. BOGATYREVA									
60. BOGATYREVA									
61. DANKOVCEVOVÁ									
62. DONCOVOVÁ									
63. GLUCHOVSKIJ									
64. GLUCHOVSKIJ									

65. KUZNĚCOV									
66. REVAZOV	1				1				
67. VAGNEROVÁ									
<i>POHÁDKA</i>									
68. CHARITONOV					1				1
69. LICHODED									
70. NOSOV						1			
71. NOSOV					1				
<i>FANTASY</i>									
72. ACHMANOV									
73. BELJANIN									
74. GROMYKO									
75. JEMEC									
76. KORNĚV									
77. KORNĚV									
78. KORNĚV									
79. KORNĚV									
80. LUKJANĚNKO									
81. LUKJANĚNKO									
82. LUKJANĚNKO									
83. LUKJANĚNKO									
84. LUKJANĚNKO									
85. LUKJANĚNKO									
86. LUKJANĚNKO									
87. PECHOV									
88. PECHOV									
89. PECHOV									
90. PETROSJANOVÁ									
91. PETROSJANOVÁ									
92. PETROSJANOVÁ									
93. ŠČERBA					1				
94. ŠČERBA									
95. ŠČERBA									

96. VASILJEV									
<i>SCIENCE FICTION</i>									
97. GLUCHOVSKIJ					1	1			1
98. GLUCHOVSKIJ						1			
99. GLUCHOVSKIJ						1			
100. GLUCHOVSKIJ						1			
101. LUKJANĚNKO									
102. LUKJANĚNKO			1						
103. LUKJANĚNKO									
104. LUKJANĚNKO									
105. LUKJANĚNKO									
106. LUKJANĚNKO									
107. STRUGACKIJ									
<i>ANTOLOGIE</i>									
108. ANTOLOGIE RUSKÝCH...		1	1						
<i>DVOJAZYČNÁ</i>									
109. ANDREJEV									
110. NIKOLENKO									
111. PODLESNYCH									
112. PODLESNYCH									
113. PODLESNYCH									
<u>POEZIE</u>									
114. FER									
115. CHANIN	1								
116. KOLESOV									1
117. MAKAROV-KROTKOV									
118. MIZGULIN									
119. MIZGULIN									

120. POLJANSKÁ									
121. ŠVARC									
122. VONDROUŠKOVÁ					1				
123. VONDROUŠKOVÁ									
124. VONDROUŠKOVÁ									
125. VONDROUŠKOVÁ									
<u>ODBORNÁ LITERATURA</u>									
126. HLÍDKA - SBORNÍK	1								
127. ANDRIJANOV									
128. ANDRIJANOV									
129. BATURIN									
130. GUREVIČ	1		1						
131. GUREVIČ									
132. CHLEBNIKOV									
133. CHLEVŇUK			1		1				
134. CHLEVŇUK									
135. ILIZAROV	1								
136. ISAJEV									
137. KASPAROV									
138. KASPAROV									
139. KASPAROV									
140. KASPAROV									
141. KASPAROV									
142. KASPAROV									
143. KASPAROV									
144. KASPAROV									
145. KASPAROV									
146. KASPAROV									
147. KASPAROV									
148. KASPAROV									
149. KOŠELEV									
150. MEDVEDĚV									
151. MEDVEDĚV					1				1
152. MOROZOV					1				

153. NAROČNICKAJA									
154. NAROČNICKAJA									
155. NOVYCH									
156. NOVYCH									
157. PAŇUŠKIN	1						1		
158. PODLESNYCH									
159. PRIMAKOV									
160. RADZINSKIJ									
161. RADZINSKIJ					1				1
162. RYBAS									
163. RYBAS									
164. SAVELJEV									
165. SEMINA									
166. SOLONIN									
167. SOLONIN									
168. SOLONIN									
169. SUVOROV									
170. SUVOROV									
171. ŠICHEJEVOVÁ									
172. ŠINKARJOV					1				
173. USOLCEV									
174. USTINOV									
175. VORONOV									
176. ZJUGANOV									
177. ZJUGANOV									
178. ZYGAR			1						2
<u>DENÍKY</u>									
179. POLITKOVSKÁ	1					1		1	1
180. ŽEREBCOVOVÁ									

Tabulka B.2 – Epitexty v neliterárních periodikách a na literárním serveru pro překlady ruské literatury

<u>PRÓZA</u>	<u>HOSPODÁŘSKÉ NOVINY</u>	<u>KULTURNÍ NOVINY</u>	<u>LIDOVÉ NOVINY</u>	<u>PR AV O</u>	<u>REF LEX</u>	<u>RESP EKT</u>	<u>TÝ DE N</u>	<u>ILITERA TURA.CZ</u>
1. AKUNIN			1					1
2. ALEXIJEVIČOVÁ	1	2	2	1	2	1	1	1
3. ASTVACATUROV	2							
4. BILLER								
5. BOČORIŠVILI							1	
6. BOJAŠOV								
7. ČIŽOVA				1				1
8. DENEŽKINA			1	1	1			
9. GONZALEZ	1		1			1		
10. JACHINA	1			1				
11. KANTOR	1							1
12. KLJUČAREVA	1	1						3
13. KONONOV			1			1		
14. KRONNYJ								
15. LEBEDĚV	2				1			
16. LEBEDĚV	1							
17. LOJKO	2					1		
18. MICHALSKIJ								
19. MOSKVINA								1
20. NOVYCH								
21. NOVYCH								
22. NOVYCH								
23. NOVYCH								
24. NOVYCH								
25. NOVYCH								
26. NOVYCH								
27. PELEVIN	1						1	
28. PELEVIN	1					1		
29. PELEVIN					1	1		1
30. PEPPERŠTEJN	1	1	1			1		2
31. PEPPERŠTEJN		1		1				
32. POLEVOJ								
33. POLEVOJ			1					

34. POLEVOJ								
35. POLEVOJ								
36. PRILEPIN						1		
37. ROVNER								
38. RUBINA								
39. SAVELJEV								
40. SEMINA								
41. SILAJEV								
42. SOROKIN			2	2	1	1	1	7
43. SOROKIN	2					1		1
44. SOROKIN	1					1		5
45. SOROKIN	2		1		1			2
46. STAŠEVSKIJ								
47. STĚPNOVA				1		1		
48. ŠEVELJOV	3			2		1		
49. ŠILJAJEV								
50. ŠILJAJEV								
51. ŠIŠKIN		1				1		1
52. TOKAREVA								
53. ULICKÁ	1		1	1	1			6
54. ULICKÁ	2		1		2	1		1
55. ULICKÁ				1				1
56. VASILENKO		1				1		1
57. VASJUKOV								
58. VODOLAZKIN								
<i>DETEKTIVKA A THRILLER</i>								
59. BOGATYREVA								
60. BOGATYREVA								
61. DANKOVCEVOVÁ								
62. DONCOVOVÁ								
63. GLUCHOVSKIJ								
64. GLUCHOVSKIJ								
65. KUZNEČOV				1	1			1
66. REVAZOV							1	
67. VAGNEROVÁ								

<i>POHÁDKA</i>								
68. CHARITONOV								1
69. LICHODED								
70. NOSOV	1		1				1	
71. NOSOV								
<i>FANTASY</i>								
72. ACHMANOV								
73. BELJANIN								
74. GROMYKO								
75. JEMEC								
76. KORNĚV								
77. KORNĚV								
78. KORNĚV								
79. KORNĚV								
80. LUKJANĚNKO				1				
81. LUKJANĚNKO				1				
82. LUKJANĚNKO								
83. LUKJANĚNKO								
84. LUKJANĚNKO								
85. LUKJANĚNKO								
86. LUKJANĚNKO								
87. PECHOV								
88. PECHOV								
89. PECHOV								
90. PETROSJANOVÁ								
91. PETROSJANOVÁ								
92. PETROSJANOVÁ								
93. ŠČERBA								
94. ŠČERBA								
95. ŠČERBA								
96. VASILJEV								

<i>SCIENCE FICTION</i>								
97. GLUCHOVSKIJ	1			1				
98. GLUCHOVSKIJ								
99. GLUCHOVSKIJ								
100. GLUCHOVSKIJ						1		
101. LUKJANĚNKO								
102. LUKJANĚNKO								
103. LUKJANĚNKO								
104. LUKJANĚNKO								
105. LUKJANĚNKO								
106. LUKJANĚNKO								
107. STRUGACKIJ								1
<i>ANTOLOGIE</i>								
108. ANTOLOGIE RUSKÝCH...								1
<i>DVOJJAZYČNÁ</i>								
109. ANDREJEV								
110. NIKOLENKO								
111. PODLESNYCH								
112. PODLESNYCH								
113. PODLESNYCH								
<u>POEZIE</u>								
114. FER								
115. CHANIN								
116. KOLESOV			1					
117. MAKAROV- KROTKOV								
118. MIZGULIN								
119. MIZGULIN								
120. POLJANSKÁ								
121. ŠVARC								

122. VONDROUŠKOVÁ								
123. VONDROUŠKOVÁ								
124. VONDROUŠKOVÁ								
125. VONDROUŠKOVÁ								
<u>ODBORNÁ LITERATURA</u>								
126. HLÍDKA - SBORNÍK								1
127. ANDRIJANOV								
128. ANDRIJANOV								
129. BATURIN								
130. GUREVIČ						1		1
131. GUREVIČ						1		1
132. CHLEBNIKOV			1					
133. CHLEVŇUK	2				1			
134. CHLEVŇUK	1							
135. ILIZAROV								
136. ISAJEV					1			
137. KASPAROV								
138. KASPAROV								
139. KASPAROV								
140. KASPAROV								
141. KASPAROV								
142. KASPAROV								
143. KASPAROV								
144. KASPAROV			1					
145. KASPAROV								
146. KASPAROV								
147. KASPAROV								
148. KASPAROV								
149. KOŠELEV								
150. MEDVEDĚV			1					
151. MEDVEDĚV								
152. MOROZOV								
153. NAROČNICKAJA								
154.								

NAROČNICKAJA								
155. NOVYCH								
156. NOVYCH								
157. PAŇUŠKIN								
158. PODLESNYCH								
159. PRIMAKOV								
160. RADZINSKIJ					1			
161. RADZINSKIJ								
162. RYBAS								
163. RYBAS								
164. SAVELJEV								
165. SEMINA								
166. SOLONIN								
167. SOLONIN								
168. SOLONIN								
169. SUVOROV								
170. SUVOROV								
171. ŠICHEJEVOVÁ								
172. ŠINKARJOV			1	1		1		
173. USOLCEV								
174. USTINOV								
175. VORONOV								
176. ZJUGANOV								
177. ZJUGANOV								
178. ZYGAR								1
<u>DENÍKY</u>								
179. POLITKOVSKÁ			1					
180. ŽEREBCOVÁ							1	

Tabulka B.3 – Epitexty na literárních a neliterárních serverech pro překlady ruské literatury

<u>PRÓZA</u>	<u>KOS</u> <u>MAS.</u> <u>CZ</u>	<u>LITER</u> <u>ARNÍ.C</u> <u>Z</u>	<u>VAŠELITE</u> <u>RATURA.C</u> <u>Z</u>	<u>ČT/</u> <u>ČR</u>	<u>DEN</u> <u>IK.C</u> <u>Z</u>	<u>MLADÁ</u> <u>FRONTA DNES/</u> <u>IDNES.CZ</u>	<u>LIDO</u> <u>VKY.C</u> <u>Z</u>	<u>NOVI</u> <u>NKY.C</u> <u>Z</u>
1. AKUNIN								
2. ALEXIJEVIČOVÁ	1			1		1		1
3. ASTVACATUROV				1		1		
4. BILLER						1		
5. BOČORIŠVILI				1			1	
6. BOJAŠOV								
7. ČIŽOVA				1				
8. DENEŽKINA								
9. GONZALEZ				1				
10. JACHINA				1		1		
11. KANTOR			1	1				
12. KLJUČAREVA								
13. KONONOV								
14. KRONNYJ								
15. LEBEDĚV						1		1
16. LEBEDĚV				1				
17. LOJKO								
18. MICHALSKIJ								
19. MOSKVINA								
20. NOVYCH								
21. NOVYCH								
22. NOVYCH								
23. NOVYCH								
24. NOVYCH								
25. NOVYCH								
26. NOVYCH								
27. PELEVIN								
28. PELEVIN			1		1			
29. PELEVIN								
30. PEPPERŠTEJN				1				
31. PEPPERŠTEJN						1		
32. POLEVOJ								
33. POLEVOJ								
34. POLEVOJ								
35. POLEVOJ				1				
36. PRILEPIN			1	1				
37. ROVNER								
38. RUBINA								
39. SAVELJEV								

40. SEMINA								
41. SILAJEV								
42. SOROKIN				2		1		
43. SOROKIN	2		1	1		1		
44. SOROKIN			1					
45. SOROKIN	1							
46. STAŠEVSKIJ								
47. STĚPNOVA								
48. ŠEVELJOV				1		1		
49. ŠILJAJEV				1				
50. ŠILJAJEV					2			
51. ŠIŠKIN						1		
52. TOKAREVA								
53. ULICKÁ		2				1		
54. ULICKÁ				1	1			
55. ULICKÁ		1						
56. VASILENKO				1				
57. VASJUKOV								
58. VODOLAZKIN								
<i>DETEKTIVKA A THRILLER</i>								
59. BOGATYREVA								
60. BOGATYREVA								
61. DANKOVCEVOV Á								
62. DONCOVOVÁ								
63. GLUCHOVSKIJ								
64. GLUCHOVSKIJ								
65. KUZNĚCOV			1					
66. REVAZOV			1		1	1		1
67. VAGNEROVÁ								
<i>POHÁDKA</i>								
68. CHARITONOV								
69. LICHODED								
70. NOSOV				1		1		
71. NOSOV								
<i>FANTASY</i>								
72. ACHMANOV								
73. BELJANIN								
74. GROMYKO								
75. JEMEC								
76. KORNĚV								
77. KORNĚV								
78. KORNĚV								
79. KORNĚV								

80. LUKJANĚNKO								
81. LUKJANĚNKO								
82. LUKJANĚNKO								
83. LUKJANĚNKO								
84. LUKJANĚNKO			1					
85. LUKJANĚNKO			1	1				
86. LUKJANĚNKO								
87. PECHOV								
88. PECHOV								
89. PECHOV								
90. PETROSIANOVÁ			1					
91. PETROSIANOVÁ			1					
92. PETROSIANOVÁ								
93. ŠČERBA			1					
94. ŠČERBA								
95. ŠČERBA								
96. VASILJEV								
<i>SCIENCE FICTION</i>								
97. GLUCHOVSKIJ			1					
98. GLUCHOVSKIJ								
99. GLUCHOVSKIJ								
100. GLUCHOVSKIJ								
101. LUKJANĚNKO								
102. LUKJANĚNKO								1
103. LUKJANĚNKO								
104. LUKJANĚNKO								
105. LUKJANĚNKO			1					
106. LUKJANĚNKO								
107. STRUGACKIJ			1					
<i>ANTOLOGIE</i>								
108. ANTOLOGIE RUSKÝCH...				1			1	

<i>DVOJJAZYČNÁ</i>								
109. ANDREJEV								
110. NIKOLENKO								
111. PODLESNYCH								
112. PODLESNYCH								
113. PODLESNYCH								
<u>POEZIE</u>								
114. FER								
115. CHANIN								
116. KOLESOV						1		
117. MAKAROV- KROTKOV								
118. MIZGULIN								
119. MIZGULIN								
120. POLJANSKÁ								
121. ŠVARC								
122. VONDROUŠKOV Á								
123. VONDROUŠKOV Á								
124. VONDROUŠKOV Á								
125. VONDROUŠKOV Á								
<u>ODBORNÁ LITERATUR</u>								
A								
126. HLÍDKA - SBORNÍK								
127. ANDRIJANOV								
128. ANDRIJANOV								
129. BATURIN								
130. GUREVIČ				1		1		
131. GUREVIČ								
132. CHLEBNIKOV								
133. CHLEVŇUK	1							
134. CHLEVŇUK				1				
135. ILIZAROV								
136. ISAJEV								
137. KASPAROV								
138. KASPAROV								
139. KASPAROV								

140. KASPAROV								
141. KASPAROV								
142. KASPAROV								
143. KASPAROV								
144. KASPAROV				1				
145. KASPAROV								
146. KASPAROV								
147. KASPAROV								
148. KASPAROV								
149. KOŠELEV								
150. MEDVEĐEV								
151. MEDVEĐEV								
152. MOROZOV								
153. NAROČNICKAJA								
154. NAROČNICKAJA								
155. NOVYCH								
156. NOVYCH								
157. PAŇUŠKIN								
158. PODLESNYCH								
159. PRIMAKOV				1			1	
160. RADZINSKIJ								
161. RADZINSKIJ								
162. RYBAS								
163. RYBAS								
164. SAVELJEV								
165. SEMINA								
166. SOLONIN								
167. SOLONIN								
168. SOLONIN								
169. SUVOROV								
170. SUVOROV								
171. ŠICHEJEVOVÁ								
172. ŠINKARJOV				1		1		
173. USOLCEV								
174. USTINOV								
175. VORONOV								
176. ZJUGANOV								
177. ZJUGANOV								
178. ZYGAR				2				
DENÍKY								
179. POLITKOVSKÁ						1		
180. ŽEREBCOVÁ								

Tabulka B.4 – Celkové výsledky epitextů pro překlady ruské literatury

<u>PRÓZA</u>	CELKOVÝ VÝSLEDEK
1. AKUNIN	3
2. ALEXIJEVIČOVÁ	<u>20</u>
3. ASTVACATUROV	5
4. BILLER	2
5. BOČORIŠVILI	6
6. BOJAŠOV	0
7. ČIŽOVA	6
8. DENEŽKINA	6
9. GONZALEZ	6
10. JACHINA	5
11. KANTOR	6
12. KLJUČAREVA	7
13. KONONOV	2
14. KRONNYJ	0
15. LEBEDĚV	9
16. LEBEDĚV	5
17. LOJKO	3
18. MICHALSKIJ	0
19. MOSKVINA	5
20. NOVYCH	0
21. NOVYCH	0
22. NOVYCH	0

23. NOVYCH	0
24. NOVYCH	0
25. NOVYCH	0
26. NOVYCH	0
27. PELEVIN	7
28. PELEVIN	5
29. PELEVIN	7
30. PEPPERŠTEJN	10
31. PEPPERŠTEJN	5
32. POLEVOJ	0
33. POLEVOJ	2
34. POLEVOJ	1
35. POLEVOJ	1
36. PRILEPIN	5
37. ROVNER	0
38. RUBINA	1
39. SAVELJEV	0
40. SEMINA	0
41. SILAJEV	1
42. SOROKIN	<u>26</u>
43. SOROKIN	15
44. SOROKIN	13
45. SOROKIN	8
46. STAŠEVSKIJ	1
47. STĚPNOVA	2
48. ŠEVELJOV	10

49. ŠILJAJEV	2
50. ŠILJAJEV	2
51. ŠIŠKIN	10
52. TOKAREVA	2
53. ULICKÁ	17
54. ULICKÁ	15
55. ULICKÁ	3
56. VASILENKO	4
57. VASJUKOV	0
58. VODOLAZKIN	1
<i>DETEKTIVKA A THRILLER</i>	
59. BOGATYREVA	0
60. BOGATYREVA	0
61. DANKOVCEVOVÁ	0
62. DONCOVOVÁ	0
63. GLUCHOVSKIJ	0
64. GLUCHOVSKIJ	0
65. KUZNĚCOV	4
66. REVAZOV	7
67. VAGNEROVÁ	0
<i>POHÁDKA</i>	
68. CHARITONOV	3

69. LICHODED	0
70. NOSOV	6
71. NOSOV	1
<i>FANTASY</i>	
72. ACHMANOV	0
73. BELJANIN	0
74. GROMYKO	0
75. JEMEC	0
76. KORNĚV	0
77. KORNĚV	0
78. KORNĚV	0
79. KORNĚV	0
80. LUKJANĚNKO	1
81. LUKJANĚNKO	1
82. LUKJANĚNKO	0
83. LUKJANĚNKO	0
84. LUKJANĚNKO	1
85. LUKJANĚNKO	2
86. LUKJANĚNKO	0
87. PECHOV	0
88. PECHOV	0
89. PECHOV	0
90. PETROSIANOVÁ	1
91. PETROSIANOVÁ	1

92. PETROSJANOVÁ	0
93. ŠČERBA	2
94. ŠČERBA	0
95. ŠČERBA	0
96. VASILJEV	0
<i>SCIENCE FICTION</i>	
97. GLUCHOVSKIJ	6
98. GLUCHOVSKIJ	1
99. GLUCHOVSKIJ	1
100. GLUCHOVSKIJ	2
101. LUKJANĚNKO	0
102. LUKJANĚNKO	2
103. LUKJANĚNKO	0
104. LUKJANĚNKO	0
105. LUKJANĚNKO	1
106. LUKJANĚNKO	0
107. STRUGACKIJ	2
<i>ANTOLOGIE</i>	
108. ANTOLOGIE RUSKÝCH...	5
<i>DVOJJAZYČNÁ</i>	

109. ANDREJEV	0
110. NIKOLENKO	0
111. PODLESNYCH	0
112. PODLESNYCH	0
113. PODLESNYCH	0
<u>POEZIE</u>	
114. FER	0
115. CHANIN	1
116. KOLESOV	3
117. MAKAROV-KROTKOV	0
118. MIZGULIN	0
119. MIZGULIN	0
120. POLJANSKÁ	0
121. ŠVARC	0
122. VONDROUŠKOVÁ	1
123. VONDROUŠKOVÁ	0
124. VONDROUŠKOVÁ	0
125. VONDROUŠKOVÁ	0
<u>ODBORNÁ LITERATURA</u>	
126. HLÍDKA - SBORNÍK	2
127. ANDRIJANOV	0
128. ANDRIJANOV	0

129. BATURIN	0
130. GUREVIČ	6
131. GUREVIČ	2
132. CHLEBNIKOV	1
133. CHLEVŇUK	6
134. CHLEVŇUK	2
135. ILIZAROV	1
136. ISAJEV	1
137. KASPAROV	0
138. KASPAROV	0
139. KASPAROV	0
140. KASPAROV	0
141. KASPAROV	0
142. KASPAROV	0
143. KASPAROV	0
144. KASPAROV	2
145. KASPAROV	0
146. KASPAROV	0
147. KASPAROV	0
148. KASPAROV	0
149. KOŠELEV	0
150. MEDVEDĚV	1
151. MEDVEDĚV	2
152. MOROZOV	1
153. NAROČNICKAJA	0
154. NAROČNICKAJA	0

155. NOVYCH	0
156. NOVYCH	0
157. PAŇUŠKIN	2
158. PODLESNYCH	0
159. PRIMAKOV	2
160. RADZINSKIJ	1
161. RADZINSKIJ	2
162. RYBAS	0
163. RYBAS	0
164. SAVELJEV	0
165. SEMINA	0
166. SOLONIN	0
167. SOLONIN	0
168. SOLONIN	0
169. SUVOROV	0
170. SUVOROV	0
171. ŠICHEJEVOVÁ	0
172. ŠINKARJOV	6
173. USOLCEV	0
174. USTINOV	0
175. VORONOV	0
176. ZJUGANOV	0
177. ZJUGANOV	0
178. ZYGAR	6

<u>DENÍKY</u>	
179. POLITKOVSKÁ	6
180. ŽEREBCOVOVÁ	1

Tabulka B.5 - Součet epitextů pro překlady ruské literatury

CELKEM:	380
----------------	------------

Příloha C: Tabulky s počtem epitextů pro překlady ukrajinské literatury

Tabulka C.1 – Epitexty v literárních periodikách pro překlady ukrajinské literatury

<u>PRÓZA</u>								
	<u>A2</u>	<u>ALUZE</u>	<u>HOST</u>	<u>LABYRINT REVUE</u>	<u>LITERÁRNÍ NOVINY</u>	<u>PLAV</u>	<u>REVOLVER REVUE</u>	<u>TVAR</u>
181. BUTČENKO						1		1
182. KLYMENKO								
183. PROCHASKO	4		1		1	3		
184. SŇADANKO	1		1			1		
185. ULJANĚNKO								
186. VYNNYČUK	1		1					
187. VYNNYČUK								
188. ZABUŽKO	1	1	1		1	1		1
189. ZABUŽKO	1		1	1		1		
190. ŽADAN	2		2			1		1
<i>ESEJE</i>								
191. ANDRUCHOVYČ	2	1	1					
192. BELEJ								
193. ZABUŽKO								
<i>ANTOLOGIE</i>								
194. EXPRES UKRAJINA			1					1
195. UKRAJINA , DAVAJ, UKRAJINA	1	1	1					

<u>POEZIE</u>								
196. ANDRUCHOVYČ								
197. BONDAR							1	
198. GORDON								
199. KOCAREV								
200. MIĎANKA					1			1
201. MIĎANKA								
202. PETROSAŇAK								
203. SEMENČUK								
204. ŽADAN	1							
205. ŽADAN								

Tabulka C.2 - Epitexty v neliterárních periodikách pro překlady ukrajinské literatury

<u>PRÓZA</u>	<u>RESPEKT</u>	<u>HOSPODÁŘSKÉ NOVINY</u>	<u>LIDOVÉ NOVINY</u>	<u>KULTURNÍ NOVINY</u>
	181. BUTČENKO	1		
182. KLYMENKO				
183. PROCHASKO		1		
184. SŇADANKO				
185. ULJANĚNKO	1	1		
186. VYNNYČUK				
187. VYNNYČUK				
188. ZABUŽKO			1	
189. ZABUŽKO				
190. ŽADAN		1		
<i>ESEJE</i>				
191. ANDRUCHOVYČ	1	1	1	
192. BELEJ				
193. ZABUŽKO				

<i>ANTOLOGIE</i>				
194. EXPRES UKRAJINA				
195. UKRAJINA , DAVAJ, UKRAJINA		1		1
<u>POEZIE</u>				
196. ANDRUCHOVYČ				
197. BONDAR				
198. GORDON				
199. KOCAREV				
200. MIĎANKA				
201. MIĎANKA				
202. PETROSAŇAK				
203. SEMENČUK				
204. ŽADAN				
205. ŽADAN				

Tabulka C.3 – Epitexty na literárních a neliterárních serverech pro překlady ukrajinské literatury

<u>PRÓZA</u>					
	<u>ČT/ČR</u>	<u>ILITERATURA.CZ</u>	<u>KOSMAS.CZ</u>	<u>NOVINKY.CZ</u>	<u>MLADÁ FRONTA DNES/ IDNES.CZ</u>
181. BUTČENKO					
182. KLYMENKO					
183. PROCHASKO	1	4			
184. SŇADANKO	1	2			
185. ULJANĚNKO	1	1	1		
186. VYNNYČUK		3			1
187. VYNNYČUK					
188. ZABUŽKO		1			
189. ZABUŽKO	1	2		1	
190. ŽADAN		1			1
<i>ESEJE</i>					
191. ANDRUCHOVYČ		2			
192. BELEJ					
193. ZABUŽKO					
<i>ANTOLOGIE</i>					
194. EXPRES UKRAJINA		5			
195. UKRAJINA , DAVAJ, UKRAJINA	1	1			
<u>POEZIE</u>					
196. ANDRUCHOVYČ					
197. BONDAR					
198. GORDON					

199. KOCAREV					
200. MIĎANKA					
201. MIĎANKA					
202. PETROSAŇAK					
203. SEMENČUK					
204. ŽADAN		2			
205. ŽADAN	1				

Tabulka C.4 – Celkové výsledky epitextů pro překlady ukrajinské literatury

<u>PRÓZA</u>	CELKOVÝ VÝSLEDEK
181. BUTČENKO	3
182. KLYMENKO	0
183. PROCHASKO	<u>15</u>
184. SŇADANKO	6
185. ULJANĚNKO	5
186. VYNNYČUK	6
187. VYNNYČUK	0
188. ZABUŽKO	8
189. ZABUŽKO	8
190. ŽADAN	<u>9</u>
<i>ESEJE</i>	
191. ANDRUCHOVYČ	9
192. BELEJ	0
193. ZABUŽKO	0

<i>ANTOLOGIE</i>	
194. EXPRES UKRAJINA	7
195. UKRAJINA , DAVAJ, UKRAJINA	7
<u>POEZIE</u>	
196. ANDRUCHOVYČ	0
197. BONDAR	1
198. GORDON	0
199. KOCAREV	0
200. MIĎANKA	2
201. MIĎANKA	0
202. PETROSAŇAK	0
203. SEMENČUK	0
204. ŽADAN	3
205. ŽADAN	1

Tabulka C.5 - Součet epitextů pro překlady ukrajinské literatury

CELKEM:	90
----------------	-----------